

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKA

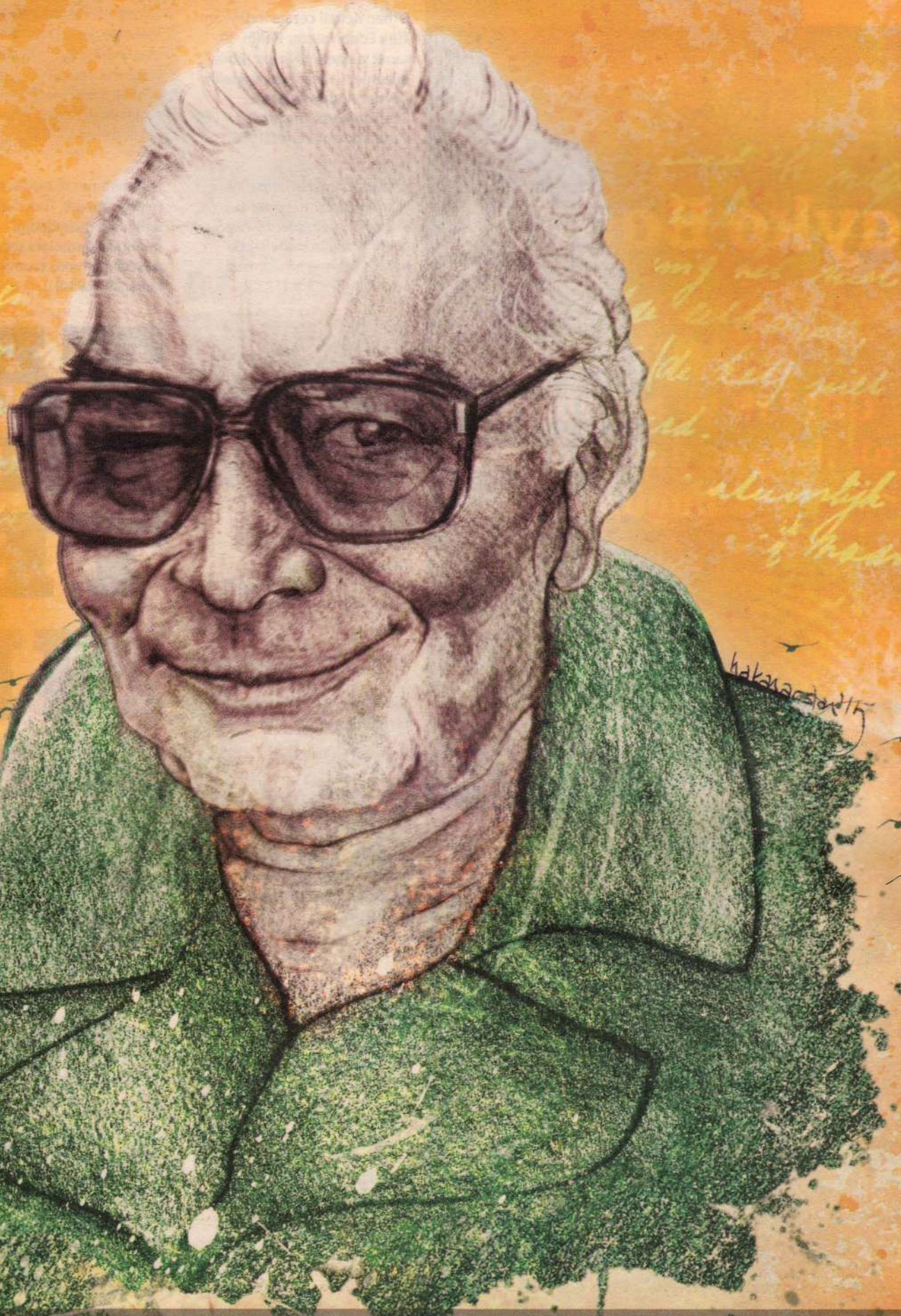
NİSAN 2015 Sayı: 8

Fiyat: 6 TL

ISSN 2148-7820

Bi dünya...

Zülfü Livaneli • Beren Saat • Atıol Behramoğlu • İlber Ortaylı • Sunay Akın • Attila Özdemiroğlu • Kenan Doğulu
Rıdvan Akar • Levent Erden • İclal Aydın • Umay Umay • Armağan Çağlayan • Zafer Algöz • Ertem Şener
Zeynep Miraç • Metin Uca • Hayko Bağdat • Can Yılmaz • Nihat Sırdar • İsmail Saymaz • Elif Yılmaz
Başar Başaran • Ali Ece • Dilan Boz • Kerimcan Kamal • Sinan Tuzcu

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi • <https://rantev.org>

GOLLİK

Hayko Bağdat

“Üstelik, GOLLİK ve beraberliğe en çok ihtiyaç duyduğumuz bugünlerde...”

ÇIKTI!

Birinci Baskı
50 BİN

114 filmde oyunculuk, 26 filmde yönetmenlik, 15 filmde yapımcılık, 64 filmde ise senaristlik yapan Yeşilçam'ın Çirkin Kral'ı Yılmaz Güney doğdu. (1937) **1**

Türk asker, eski Başbakan yardımcısı ve siyasetçi Alpaslan Türkeş vefat etti. (1997) **4**

Orhan Kemal cezaevindeyken Türk Edebiyatçılar Birliği, 30. sanat yılı nedeniyle bir jübile düzenledi. Yaşar Kemal, Melih Cevdet Anday ve James Baldwin konuşmalarıyla yazara destek verdi. (1966) **7**

Anayasadan "Devletin dini İslam'dır" hükmü çıkarıldı. Meclisteki yeminlerde "Allah" üzerine yemin kaldırılarak, namus üzerine ant içilmesi şekli kabul edildi. (1928) **10**

Bülent Ersoy, Londra'da geçirdiği ameliyatla cinsiyet değiştirdi. (1981) **14**

Döneminin en büyük transatlantığı olan ve "asla batmaz" diye nitelendirilen Titanic, bir buzdağına çarparak battı. Kazada 1517 yolcu hayatını kaybetti. (1912) **15**

Türkiye'nin 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal vefat etti. (1993) **17**

Milliyetçi Hareket Partisi lideri Alparslan Türkeş, "Doğum kontrolü suikasttır" dedi. (1969) **19**

Şiirlerinde hep ezilen insandan yana olan Ahmed Arif doğdu. (1927) **21**

Portekiz'de şiddet kullanılmadan gerçekleştirilen askeri darbe olan Karanfil Devrimi gerçekleşti. (1974) **25**

Türkiye'de televizyon programlarının 'seyredilir hale getirilmesi için' yerli film gösterilmesi kararlaştırıldı. (1972) **28**

Yazar Sabahattin Ali, Bulgaristan sınırını geçmeye çalışırken, Milli Emniyet mensubu olduğu iddia edilen Ali Ertekin tarafından öldürüldü. (1948) **2**

2007 yılında öldürülen gazeteci Hrant Dink'in Genel Yayın Yön. olduğu Agos Gazetesi, İstanbul'da yayın hayatına başladı. (1996) **5**

Güney Afrikalı lider Nelson Mandela, kendisine verilen Uluslararası Atatürk Barış Ödülü'nü Türk hükümetine yönelik insan hakları ihlali suçlamaları nedeniyle kabul etmedi. (1992) **8**

Sultanahmet'te büyük kadın mitingi yapıldı. Türk Kadınlar Birliği'nin düzenlediği mitingde, kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınması kutlandı. (1930) **11**

TA RİH TE Nİ SAN

Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın Kürtçe televizyon önerisine Başbakan Süleyman Demirel ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu yetkilileri karşı çıktı. (1992) **20**

Şair ve yazar Sunay Akın'ın kurduğu İstanbul Oyuncak Müzesi açıldı. (2005) **23**

Ukrayna'nın (SSCB) Çernobil kentinde Çernobil faciası meydana geldi. Raporlarına göre felaket sonrası kanser nedeniyle ölenlerin sayısının 93 bin civarında olduğu tahmin ediliyor. (1986) **26**

Modern balenin yaratıcısı Jean-Georges Noverre'nin (1727-1810) doğum günü anısına Uluslararası Tiyatro Enstitüsü tarafından Dünya Dans günü ilan edildi. (1982) **29**

IBM ilk laptop bilgisayarını tanıttı. (1986) **3**

Gazeteci Hasan Fehmi Bey'in suikasta kurban gittiği bu gün, "Öldürülen Gazeteciler Günü" olarak kabul edildi. (1909) **6**

İş bulmak için Doğu'dan Ankara'ya gelen 100 işsiz Başbakanlık önünde eylem yaptı. Olay yerine gelen polisler işçiler, "Açlık bizi öldürmeden siz bizi öldürün" dediler. (1962) **9**

Garip akımının kurucusu olan şair Orhan Veli Kanık doğdu. (1914) **13**

Felsefi içerikli romanlarının yanı sıra her yönüyle kendine özgü olarak geliştirdiği varoluşçu felsefesiyle de yer etmiş düşüncülerden Jean-Paul Sartre hayatını kaybetti. (1980) **15**

Beşiktaş'ın efsane oyuncusu ve kulüp başkanı Baba Hakkı lakabıyla tanınan Hakkı Yeter hayatını kaybetti. (1989) **16**

Başarıları ve eserlerinden dolayı adı "dahi" ile eş anlamlı olarak kullanılan Nobel Fizik Ödülü sahibi Albert Einstein hayatını kaybetti. (1955) **18**

Elvis Presley, Billboard dergisinde ilk kez 1 numaraya ulaştı. (1956) (Heartbreak Hotel) **21**

Türk milletinin iradesini temsil eden Birinci Büyük Millet Meclisi'nin açıldığı ve Türk halkının egemenliğini ilân ettiği tarihtir. (1920) **23**

Türkiye'de saatler 22.00'ı gösterdiği sıralarda internet tüm Türkiye'de koptu. İnternetin neden kesildiğine dair ise herhangi bir bilgi veya açıklama yapılmadı. (2012) **27**

2. Dünya Savaşı sonucunda Almanya'nın yenilgisinin kesinleşmesi ve ümitsizliğin iyice artması üzerine Adolf Hitler ve eşi Eva Braun birlikte intihar ettiler. (1945) **30**

Beren Saat

her kürtaj bir uludere değildir

Gündelik, şahsi tartışmalarımızda bile hep bizi yeterince anlamadığını düşündüğümüz erkeklerin, sorunlarımızı çözmesini bekleyerek çok vakit kaybettik. Her kürtaj bir Uludere değildir; kadın rahmi dağlık bir araziye benzetilemez.

Ne zaman ülkeyi ilgilendiren önemli bir karar açıklanacak olsa dudakların üzerinde hep bodur bir bıyık... Artık iyice eminim; yanlış kapının önünde, hiç verilmemiş bir randevu için boşuna bekliyoruz. Aileye ataerkil monarşiyi yerleştirmeye ant içmiş, kadını erkeğin alt kümesi sayan yöneticilerle kadın dertlerine deva bulunamayacak. Kültür sanat, eğitim, çevre politikalarıyla ilgili şikayetlerimiz epey lüks kaldı son zamanlarda, artık kadınlarımızın canının derdindeyiz.

Madem seçim kılıçları kuşanıldı, önemli bir ihtiyacımızı dile getirmek

gerek: Türkiye'nin siyasetinde kadının temsili konusunda çok ciddi bir delik var.

Evet bakınca siyasette kadınlar var ama güçleri bakanlığın tanımının kadından aileye dönüştürülmesine engel olmaya bile yetemedi. "Kadın lider olduğunda işler değişir mi?" diye basit bir araştırma yapıyorum: Almanya ve kadın cinayeti diye İngilizce yazıyorum arama motoruna ve utaniyorum çünkü karşıma ilk 'Türk Kadın'ı haberleri çıkıyor. Biri restoran tuvaletinde tacize uğrayan iki genç kıza yardım etmeye çalışırken aldığı darbelerle bitkisel hayata giren ve Almanlar için kahramanlaşan Tuğçe Albayrak'ın talihsiz hikayesi, diğeri de otobüs durağında beklerken ve üstelik hamileyken ailesi tarafından namus sebebiyle kurşunlanan bir kadının on yıl önceki bir haberi. Yani Merkel'in Almanyası'nda, Türkiye'de olduğu gibi rahatça ve düzenli kadın cinayeti işlenmiyor. Haberlere baktığınızda sonsuzluğa uzanan "öldürülmüş Alman kadın isim listeleri" serilmiyor önünüze. Türkiye'de bir şeyler acilen değişmeli... **En önemli kriz günlerinden birinde bir kadının açıklama yapması gerektiğinde "Kadın cinayetleri değil görünürlüğü artmıştır" deyip yaramızı biraz daha derinleştiren transparan figürler yerine; konuyu çözmek üzere savaş verecek, 4+4+4'ün hemcinsleri için hiçbir zaman**

12 etmeyeceğini öngörüp elini erkek egemen masalara vurabilecek, kadınla erkeğin eşit olduğuna gerçekten inanan kadın liderler lazım bize...

Halka açıklama yapmadan önce bir dakikasını ayırıp, herkesin kolayca erişebileceği "Resmi kayıtlara göre, kadın cinayetleri sayısı son 7 yılda %1400 artmıştır" bilgisine sahip olarak konuşma metnini revize edecek, bize kendimizi güvende hissettirecek liderler lazım. Gündelik, şahsi tartışmalarımızda bile hep bizi yeterince anlamadığını

düşündüğümüz erkeklerin, sorunlarımızı çözmesini bekleyerek çok vakit kaybettik. Her kürtaj bir Uludere değildir; kadın rahmi dağlık bir araziye benzetilemez, yönetim kararı askere ya da devlete devredilemez. Böyle düşünen erkeklere de aksini, ülkenin eğitim hakkından nasibini görece çok almış kadınlarının, tüm kadınları temsilen anlatması gerekir. Savaşarak elde ettiğimiz alanlarımızı, haklarımızı, mesleki fırsat eşitliğimizi ve can güvenliğimizi kaybediyoruz. Kadının doğru temsili siyasette hızla yer bulmalı. Dönem dönem kitlesel olarak kanımıza dokunan bir cinayetin itici gücüyle medyada sosyalleşip, sokaklara dökülüp, lanetler yağdırıyoruz sonra hızla dönüyoruz yaşam rutinlerimize. Çok üzüldük Özgecan için; yasımızda kesinlikle riya yoktu. **Özgecan'ı**

kaybedeli bir ayı biraz aşan bir süre oldu; pratikte bir şey değişti mi? Hayır. Bu bir ayda daha önce iki kere

"kasten yaralama ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma" nedeniyle koruma talep etmiş bir kadını; cezaevinde pembe odada -her ne işi varsa- bulunan meyve bıçağı sebebiyle başka bir kadını ve en az 22 kadını daha kaybettik. Ölümüne neden engel olmadık, onlara neden üzülmedik??

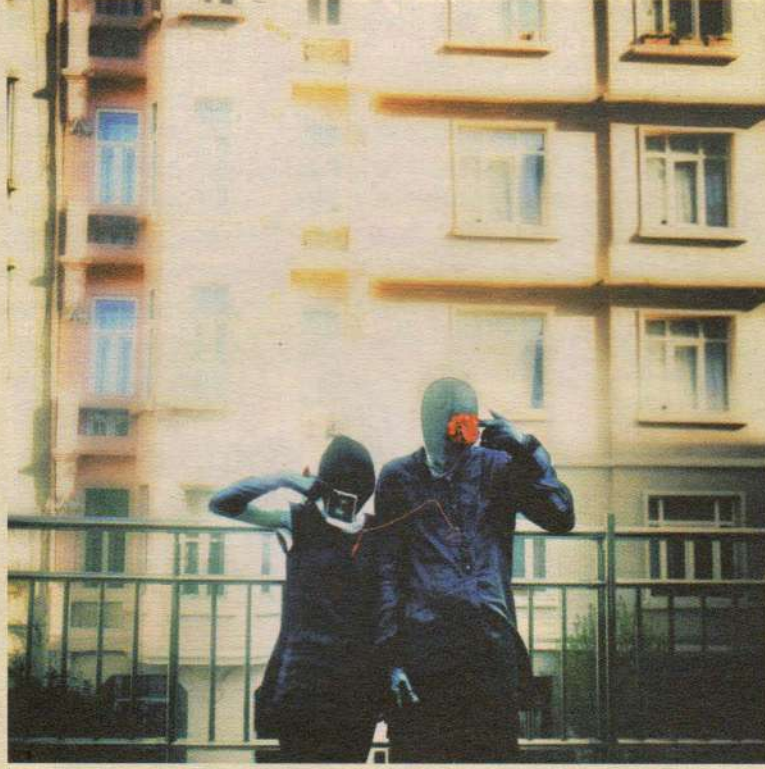
İşte riya tam da burada...

Umay Umay

yarısının yarısının yarısıyız, haklısın

gülüşüne dayanamıyorum senin. dokunulmaz oluyor yüzüm
karanlığa çevirdiğimde. sustuğumda saçlarımı kirletiyor.
kaygan bi tabaka bırakıyor bulunduğum yerde.
mutluluğu haketmediğini düşünüyorum.
değersizlik, kötülük ve sıradanlığının havaya
bi ceset kokusu yaydığını düşünüyorum.
var olma sebebini gerçekten bulamıyorum.
ya da gerçekten var mısın?

bir kadın epey önce güzel güldüğünü söylemiş olabilir mi?
seyrettiğin filmlerin yan karakterlerine mi özeniyorsun?
altın yumurtlayan tavuk mu olmak istiyorsun? **sahte bazen
gerçeğin yerini alacak kadar iyidir ama sen tam bu da
değilsin.** o yüzden kim olduğunu başkalarından duymaya çok
meraklısın. övülmek istiyorsun. utanmadan da yandaşlarına
anlaşılamayanı oynuyorsun. oysa bi çok kanlı ölüme şahit
yapıyor o izler seni. tarih yavaşça hazırlanan yokluğuna
tanık yapıyor seni...

senden iğrenemiyorum bile. şefkat de beslemiyorum.
sen onursuzluğun en kıytırık tacısın. o gıcırdayan taburenin
üstünde çığlık çığlığa gülüyorsun şimdi de... bi vinçle üstüne
beton döküp kapatmak istiyorum yarattığın bulantıyı. bizim
dünyamızda, bize ait olan o küçük yalnızlığa bile bir yerlerden
musallat oluyorsun. herkesi yok etmeye hazırsın. harıl harıl
çalışıyor kafan, tanrım o kadar keyiflisin ki hiçbir şey olmamış
ve olmayacak gibi. çok büyük ihtimal iyi olma şansın da yok.

bir trafik kazasının sonrası gibisin. bu haritanın yarısının
yarısının yarısıyız haklısın. biz diyorsun ezici çoğunluk olarak;
ahahahahahaha yız. nasıl yani... sen kimin hayaletisin? kim seviyor
seni, beyni yıkanmış bir dizi robotumsu koyun mu? yaygınlaşan
bulaşıcı hastalık gibi gölgelere bile uzanırken...
uzanıyorsun. dayanamıyorum.

şimdi beni hain olmakla suçluyorsun. beni yok etme listene

henüz yerleştirmedeğin için şanslı olduğumu düşünüyorsun.
o pis gülüşün sinsice yayılıyor toprağın üzerinde. adımlarıma
engel olmaya çalışıyor. hala sevebilme cesaretine
engel olmaya çalışıyor. nah olursun. birileri hep şarkı söyleyip
şiiirler yazacak, bundan haberin var mı?

kalpsizler sirkinde çıldırmanın eşiği nedir? uyum sağlamak
mı? çayırdaki inekler de doğaya uyum sağlıyor. dönüştüğün,
dönüştürdüğün şeyler beni deli ediyor. seni bi çölde, su diye
içtiğin zehrin farkına vardığın an,
belki belki o an affedebilirim. belki...

son bakış tarihi belki yeniden yazar. yeniden yazıldığın günü
görmek istiyorum. yüzünün katil yarısında duruyorsun. biz hep
diğer yarısında aşk aradık diye böyleyiz. nefretinin tek nedeni
sadece bu bile olabilir.

sen nerde bok çukurunu seçtin?

sen bu vahşet takvimini hangi dua tutmayan ellerle bastırdın?
çok mu az okudun, çok mu fazla sevdin ya da bi türlü
sevemedin, çok mu hamur işi yedin, ne?

gülüşün beni deli ediyor.

tutunacak bir şey bırakmıyor. seni anlayacağım
hiçbir neden bırakmıyor.

gözünün döndüğü yerden bana deli gözüyle bakıyorsun.

biraz da tırsarak. bu da bi duygu tabii.

kendi ormanımızda **kendi sessizliğimizin peşinde olan
yarısının yarısının yarısıyız.** bulaşma. uzak dur.

uğultunun hikayesini yazacağız senin yerine. sisle iyileşen
mağaraları, hevesli çırpınışları... kendi anlamlarını çıkartacak
yankılar bulacağız her yerde. gülmeye devam etme,
unutmuş gibi yapma,

hiç bilmemiş gibi yapma acıları. illa avlanacak bi şey varsa

kendi kalbimizi avlayacağız.

İlber Ortaylı

futbol seyircisi zihniyetiyle tarih okunmaz

Futbolu küçümsemiyorum. Ama bu zihniyetle hayatta her şeyi okumaya kalkarsanız rezil olursunuz. "Topa öyle vurmasaydı kesin gol olurdu" zihniyetiyle tarih okuyan cahil adamlar var. Bu gülünç.

1915 Osmanlı tarihi açısından çok olaylı bir tarihtir. Bu yılı konuşmaya başlamadan önce harbi yani Birinci Dünya Savaşı'nı ve Osmanlı'nın bu savaşa dahil oluş sürecini iyi anlamak gerek. Osmanlı'nın tercihi İngiltere-Fransa tarafında olma idi ancak bizi istemediler. Çünkü Balkan Savaşı'ndan sonra maalesef bizimle ilgili olan iyi intiba ortadan kalkmıştı. Önce Almancılık filan yok. İngiltere- Fransa blokunda yer aradık. Ama reddedildik. **Çünkü güçlü görmediğiniz bir müttefik düşmandan daha çok zarar verir size, ayak bağı olur.** Bu durum "Türkler aslında o kadar da cengaver değilmiş" algısı yarattı. Dolayısıyla "Türk ırkı çürüyor" diye bir intiba oluşturuldu. Esasen Almanların Osmanlı'yla ilgili kanaati de olumsuzdu. Ancak buradaki Alman büyükelçisi çok Türkçü bir adamdı. Almanya kayzerini etkilemeyi başardı: Osmanlı Birinci Dünya Savaşı'na erken girmiştir ancak harbe hiçbir şekilde girmemek gibi bir şansı olmadığını da bilmeliyiz. Girmek zorundaydık. **Savaşa girmemizdeki esas etmen Türk aydınlarının, tecrübesiz siyasiler özellikle 'devrimbaz' olanlarının- "Bunun dışında kalamayız, gelir bizi yerler" korkusudur.**

1915'e dair kronolojik olarak ilk konuşulması gereken Sarıkamış'tır. Başlangıcı 1914 sonlarıdır. Sarıkamış'ta teçhizat bakımından hazırlıksız yakalandık. Bölgede güçsüz düştükçe çekilmeye başladık. **Sarıkamış'ta binlerce insanın donarak öldüğü doğrudur. Fakat bu demek değil ki Sarıkamış'ta herkes donarak öldü.** Savaş, Rus ihtilaline kadar devam etti. Bunlar Şevket Süreyya Aydemir'in anılarında da ayrıntılı olarak anlatılır. Ölü sayısı hakkında da birçok bilgi var. Kimisi 30 bin kimisi 35 bin diyor. Bunlar sayılmış olmadığı için tam sayıyı öğrenmek pek mümkün değil. Aynı şekilde kaç kişinin savaştan donduğunu da bilemeyiz. Sorumlusu kimdir? Sarıkamış'taki en büyük hata Enver Paşa ve savaştaki ilerlemeyi tayin edemeyen Hafız Hakkı Paşa'nındır.

1915'in ve belki de tarihimizin en önemli hadiselerinden biri de Çanakkale Zaferi'dir. Bir süredir sağdan-soldan bazı bakkal kafalı adamlar çıkmış: **"Çanakkale geçilmedi de ne oldu?"** diyorlar. Bunları anlamak çok zor! 18 Mart'ta İngilizler boğazı geçse, adamlar oraya gelir İstanbul'u işgal de eder bütün yapıyı da değiştirir. Ve eski devrin imparatorluk anlayışı devam ederdi. İngiltere'nin zaten Cebelitarık elinde, Süveyş Kanalı elinde, Mısır elinde, Malta elinde, Kıbrıs elinde bir de boğaza yerleşir. Onlar orada kalır bir daha da çıkaramazdın. Bilmem hangi tarihe kadar kalır ve çıktığı zaman da yaptığı anlaşmalarla artık orayı Türkiye

toprağı olarak bırakmazdı. O yüzden böyle budalaca yorumlar yapamazsınız! Bunlar bakkal hesabı dediğimiz şeydir. Böyle tarih yapılmaz. **Maalesef Türkiye'nin solcuları ve sağcılar tarih bilmez, bol bol konuşurlar. Bütün hakikatlerin kendilerine hasıl olduğu gibi bir kanaatleri vardır.** Zaten solcularımız her şeyi bilirler elhamdülillah ama hiçbir şey bilmedikleri açık. "Çanakkale geçilemedi ne oldu?" lafı boş laftır. Maalesef halkımızın büyük kısmı zeka kıtlığı olmaması gereken şartlara rağmen çünkü çok karışık bir ırk, beslenmesi çeşitli, coğrafya müsait eğitimin tekdüzeliğinden olabilir her konuda futbol seyircisi kadar düşünebiliyor. Futbolu küçümsemiyorum. Ama bu bir zihniyet ki bu zihniyetle hayatta her şeyi okumaya kalkarsanız rezil olursunuz. "Topa öyle vurmasaydı da böyle vursaydı kesin gol olurdu" zihniyetiyle tarih okuyan cahil adamlar var. Bu gülünç. "Çanakkale geçilmedi de ne oldu?" diye soran cahil adama şunu demek lazım: **Çanakkale o gün geçilseydi sen İstanbul'u ancak kitaplarda okurdun. "Vay be, bu İstanbul bir zamanlar bizimmiş" derdin.** Sonra 'cahil' deyince kızıyorlar, küsüyorlar bu adamlara başka ne denir ki?

1915'in ve nisan ayında olmamız vesilesiyle bu ayın en çok tartışılan bir diğer konusu da tehcidir. 1914'te, ordumuz gücünü yitirince, Ermeni milliyetçi cepheleri de ilerleyen Rus saflarına katıldı. Tehcir bu şekilde planlandı. Bu soykırım mıdır? Bana göre değildir. Çünkü soykırım bambaşka bir şey. Tarifi belli bunun. Soykırım bir ırkı ortadan kaldırmak için önceden planlanır. 1915'te yaşananlar o duruma uymuyor. Öyle Türklerle Hristiyanlar arasındaki bir çatışma değil. Kolay verilecek hükümler değil bunlar. Türkiye'de bir takım bu olaya kolay kanaat veriyor. Şimdi öbür takım da başladı "Zaten bunu İttihatçılar yaptı. Biz Müslüman adamlarız, böyle şeyler yapmayız" diye. Sen git bunu başkasına yuttur! Kimse inanmaz böyle bir şeye. Orada bir suç varsa herkesin suçudur, yoksa yoktur. Bu kadar açık. "Ben yapmadım Osmanlı yaptı. Bana ne?" diyemezsin. Bunu ortaya atan tarihçi ya da gazeteci filan değil Dışişleri Bakanlığı çalışanlarıdır. Büyük bir saçmalıktır bu. Bu olayı kendi tarihin içinde kabul etmezsen, ettirirler! Orada bir harp oluyor, insanlar karşılıklı katlediyor birbirini. Türk Ermeni'yi, Ermeni Türk'ü... **Böyle şeylere televizyon programlarında karar verilmez.** Birinci Dünya Savaşı tüm dünyayı altüst etti. Bizim gibi böyle gelişmekte olan ülkeleri çok fena vurdu. Yetişen münevverimizi, hekimimizi, mühendisimizi, tarihçimizi heba ettik. Bunun telafisi de çok zor oldu. Yani meslekti, zenginlikti bunları telafi edebiliyorsun sonraki yıllarda ki

Türkiye için 50'lerin sonuna kadar bu süreç devam etti. Birinci Dünya Savaşı'nda bilhassa Sarıkamış Faicası, Çanakkale ve Tehcir sürecinde o kadar yetişmiş insan kaybettik ki halen bunu telafi ettiğimizi söylemek güçtür.

Rıdvan Akar

BU İŞ YERİNDE İŞKENCE VARDIR

1996'ya sadece 5 gece kalmıştı. 16 genç o gece dışarıdaki hareketlilikten habersiz delikanlı düşlerinin rehaveti içindeydi. Oysa yaşayacakları kapkara bir kabus için geri sayım başlamıştı.

Türkiye kamuoyuna "Manisalı Gençler" davası olarak geçen süreç işte o gün başladı. Manisa Terörle Mücadele Şubesi'nin gerçekleştirdiği operasyonla gençlerin evleri basıldı. Yüreklere ağızlarına gelen ebeveynlerinin şefkat dolu kucaklarından koparılıp, bu hoyrat ülkenin acımasız işkencehanelerine uzanan bir geceyle tanışmışlardı.

Türkiye ise işkence ayıbına karşı nasıl mücadele edilebileceğini, bir kişinin inanç ve inadının nasıl da sadece bir davayı değil, polis ve yargıyı terbiye edebileceğini, işkenceye karşı direnen bir sivil toplumun duvardaki çatlaklardan yeşeren çiçekler gibi hayatı nasıl da savunabileceğini Manisa'da öğrendi.

26 Aralık gecesi gözaltına alınan gençler doğruca terörle mücadele şubesinin hücrelerine kapatıldı. Gözleri bağlandı ve yaşamları boyunca hiç ama hiç unutamayacakları işkence öncesi hakaret ve kaba dayakla hazırlandı. Gençlerin suçu duvarlara "Parasız Eğitime Son" yazısını yazdıkları iddiasıydı. Sonra suçlamalar giderek çoğaldı. Bir berber dükkanına molotof atmışlar, gizli bir örgütün üyesi olduklarını itiraf etmişlerdi. Henüz çocukluktan yeni çıkmış o bedenler dayak, cinsel taciz, falaka, vücutlarına elektrik verilmesi, makata cop sokma, soğuk suyla ıslatılma gibi insanlık dışı işkencelere uğradı. Dayanamadılar. Önce ayarlanmış bir sağlık ocağından "işkence görmediler" raporu alındıktan sonra Manisa Devlet Hastanesi'ne kaldırıldıklarında o minik bedenleri bir çuval gibi taşıyan polislerin hemen ardında, onları titizlikle takip eden Sabri Ergül vardı. CHP milletvekiliydi. Çocuklara polislerin yanında aleni "yoksa işkence mi gördünüz, korkmayın, söyleyin" diyerek onları cesaretlendirmeye çalışıyordu. Ancak o yaşamla ölüm arasındaki kırılgan hücreye yeniden döneceklerini bilen çocuklar perişan, kanla lekelenmiş bedenlerinin tanıklığına rağmen susmayı tercih etti.

Ancak vekil gerçekten milletin vekiliydi. Yılmadı. Manisa Emniyet Müdürlüğü binasını bastı ve işkenceye bizzat tanıklık etti. Çocuklar çıplak, gözleri bağlı ve betonun üzerinde yatar vaziyetteydi. Ergül yılmadı. Manisa Emniyet Müdürlüğü binasını "bu işyerinde işkence vardır" tabelasını astı. Ergül'ün gördükleri ve cesaretle astığı o tabela ile birlikte ülkenin vicdanı harekete geçti. Çocuklar/çocuklarımız için bir şeyler yapılmalıydı. Ancak Manisa'nın asayişini koruyanlar işi garantiye almış, çocuklara itirafname imzalatmıştı. "Bu ülkeden kökünüzü kazıyacağız" diye tehditler savuran, soğuk savaş artığı polisler işi garantiye aldıklarını düşünüyordu. Ailelerin önceleri "susarsak çocukları çabuk bırakırlar" tevekkülünün işe yaramayacağı kısa sürede belli oldu. İtirafkar doğrultusunda çocuklar tutuklanmış ve hapse yollanmıştı. Annelerden birinin cezaevi aracındaki yavrusunun ardından "Götürmeyin kızımı o daha küçük" diye haykırışı sürecin miladı oldu. Artık Türkiye Manisa'daki davaya kilitlenmişti. Önce o gün nöbetçi olandan değil, ayarlanmış sağlık ocağından "sağlıkları iyidir, işkence görmemişlerdir" belgesinin yasadışılığı belgelendi ve ardından yapılan titiz araştırmalar ile hazırlanan kanıtlar yerle yeksan oldu. İtfaiye, molotof atıkları söylenen berber dükkanındaki yangının tüplü sobadan çıktığını bir raporla mahkemeye bildirdi. Ya pastel kalemle tren vagonuna yazılan "paralı eğitime son" yazısı?

O gece nöbetçi tren garı memuru böyle bir yazı görmediğini söylüyordu. Polisler tarafından hazırlanan suç delilleri birer birer

çürütülüyordu. Ancak çocuklar bir türlü bırakılmıyor, 1996 yılının ölüm orucu direnişlerinin yaşandığı cezaevlerinde ölümle burun buruna yaşamda kalma savaşı veriyordu.

14 Mart 1997'de mahkeme ilk kararını verdi. İzinsiz duvarlara yazı yazma suçundan çocuklar beraat etmişti. Dava gitgide sürüncemeye mahkum ediliyordu. Çocuklardan en azı 3.5 ay, en uzununu ise 2 yıl 7 ay cezaevinde kaldı. Sonunda İzmir DGM (Devlet Güvenlik Mahkemesi) çocukların işkence altında itirafta bulundukları gerekçesiyle beraat etmelerine karar verdi. İşte o aşamadan itibaren devletin işkenceci polisleri nasıl koruduğuna ilişkin ibret verici bir süreç başladı. Mahkeme işkenceci polisleri ifadeye çağırıyor, polisler duruşmalar boyunca (beş duruşma) ortada gözükmüyordu. Mahkeme "o halde isimleri yollayın" dediğinde "isimler belirlenemedi" yazısı geliyordu. Mahkeme "peki, çocuklara işkence yapıldığı söylenen 11 gün boyunca görevli polislerin fotoğraflarını yollayın" talimatı verdiğinde -ki bu fotoğraflardan çocukların işkenceci polisleri teşhis etmeleri murat ediliyordu- gelen fotoğraflarda isim olmadığı görülüyordu.

Nihayet 10 polis teşhis edilip, İzmir DGM tarafından 1997 yılında işkence yapmaktan 2.5 yıl ile 12.5 yıl hapse mahkum olduklarına karar verildiğinde, iş Yargıtay'a gitti. Yargıtay kararı onadığında yerel mahkeme iki kez polislere beraat kararında ısrar etti. Ama Gümrük Birliği sonrası Avrupa Birliği hayallerinin capcanlı olduğu günlerde devreye Avrupa da girince mızrağın çuvala sığmayacağı anlaşıldı. Yargıtay hapis cezaları nihai olarak onadı. Ancak bir eksiklik vardı. Polislerin savunması alınmamıştı! Mahkemeyi hiçe sayan ve gelmeyen polisler bu defa mağdur olduklarını söylüyordu. Savunmalarını yaptılar ve işkenceden mahkum oldular. İşin komik yanı son düzlükte kaybetmişlerdi. Zira mahkemeyi oyalayan polis ve yerel idare zaman aşımına üç ay kala mahkumiyete engel olamamıştı.

16 genç onca yaşanmışlığın, ülkenin sembol haline gelmelerinin ardından sade, huzurlu ve gündelik bir yaşamı hak etmişlikle kamuoyunun gözünden birer birer silindi. Ama içlerinden iki kişi vardı ki bozulan psikolojileri için yardım almak zorunda kaldı. Biri, kırılgan kişiliği ama dirençli siyasi kimliği ile bu işkenceleri kamuoyuna mal eden vekil Sabri Ergül idi. Diğeri ise yaşadıklarını "Ateş Manisa'ya Düştü" romanı ile belgeleyen Hüseyin Kortuk idi. 10 yıl boyunca terapi görmek zorunda kalmış ama yaşadıklarıyla hesaplaşmıştı.

Romanı Radikal Gazetesi'nde 7 gün tefrika edildi ve Korkut o romanı niçin yazdığını şöyle anlattı: "Bunca çaba ne diye mi? Bilinmesini ve asla unutulmamasını istedim. İstedim ki bir daha hiç kimse ama hiç kimse hiçbir nedenle ülkemde ve dünyada 'insanlık dışı, zalimane kötü muamele ya da işkence' görmesini. Sizce bu bir düş mü? Belki evet ama neden bundan sonraki düşlerim soğuk duvarlar, elektrik manyetoları, çıplak bedenler, kanlı coplar, sıkılan hayalar... yerine 'işkencesiz bir dünya düşü' olmasın ki?

Sizlerle bu düşü gerçeğe çevirmek adına, unutmamak, unutturmamak ve siz okurların da 'Ben de varım' diyebilmeniz için yazdım..."

İşkenceye karşı biz de varız ve buradayız... Manisa insan hakları mücadelesinin taçlandırıldığı bir örneği aradan 200 yıl geçse de 16 gencimizi ve yaşananları unutmayacağız...

Sunay Akın

1915 yılında çocuk olmak...

Nâzım Hikmet, sanıldığıının aksine, ayrı düştüğü yıllarda bir kez gelmiştir çok sevdiği memleketine!.. Hem de, ölümünden yaklaşık dört ay önce...

Tam sırası işte!.. Kimsecikler yokken ortalıkta eline bir taş alır ve olanca kuvvetiyle fırlatır pencereye doğru... Eyvah!.. Hiç düşünmediği, daha doğrusu, küçük aklıyla hesaba katmadığı bir şey olur o an; kırılan camın çıkardığı ses, başına toplar ev halkını, herkesi. Başını omuzları arasına gömmesine neden olan şaşkın ve bir o kadar da kızgın bakışlar altında, dokunsanız ağlayacaktır neredeyse...

"Neden kırdın camı?"

Çocuk, şu yanıtı verir yutkunarak:

"Camdan bir uçak yapmak için!"

Gün, kırık cam parçalarından yapmak istediği oyuncak uçak kadar berrak ve yalın düşüncelerinden dolayı hayatı boyunca yargılanacak olan Nâzım Hikmet'in, ilk sorgu günüdür. Şairin on üç yaşında yazdığı bir şiirinde, uçağın camdan yapılmadığını öğrendiği anlaşılır:

Gökyüzünde teyyareler uçurtan
Denizlerin altında taht-el bahir yürüten
Benim öz babam çeliktir

Şiirin yazıldığı 1915, uçakların ve denizaltıların ilk kez kullanıldığı Birinci Dünya Savaşı'nın başladığı yıldır. Aynı yıl, Çanakkale'ye gelen "yedi düvel" hiç de beklemediği bir direnişle karşılaşacak ve bu savaşta Nâzım Hikmet çok sevdiği, bir şiirinde şu dizelerle anacağı dayısını kaybedecektir:

İntikamın almak için
İnleyecek semalar
İntikamın almak için
Kükreyecek denizler
İntikamın almak için
Şehit dayım inleme

Rahat otur
Bana bakıp beni öyle titretme

Nâzım Hikmet'in yaşamında apayrı bir yeri vardır Çanakkale Savaşı'nın. Emperyalizme karşı direnen nice insanın can verdiği günlerde, Nâzım Hikmet de Bahriye Mektebi sınavına hazırlanmaktadır. Bir gün, Coğrafya dersine yardımcı olur diye, babası büyük bir harita getirir eve. Şair, ilk şiirlerini yazıyor olsa da, son çocukluk dönemini yaşadığı için oyundan henüz vazgeçmemiştir. Kız kardeşiyle paylaştığı odasının halısını kaldırır ve haritaya bakarak Çanakkale Boğazı'nı yere çizdikten sonra yedi yaşındaki Samiye'ye seslenir: "Haydi, geç karşıma da savaşalım seninle."

Çanakkale Savaşı'nın yaşanıldığı günlerde, İstanbul'daki bir evde, halının altına Çanakkale Boğazı'nın resmini çizerek oyun oynayan bir çocuktur Nâzım Hikmet!

Ağabeyinin davetini kabul eden Samiye Hanım'ın parlak bir fikir gelir aklına; babasının çalışma masasının üstünde,

bir çubuğa

asılı duran bir

kurşunkalem vardır!..

Hemen onu getirir ve bir oyuncak keşfetmenin mutluluğuyla haykırır:

"İşte, bu da benim vincim oldu."

Nâzım Hikmet, kardeşinin elindeki kalemden ayıramaz bakışlarını. O an, bir oyuncak olarak algılasa da, kalemin gücüne ilk kez tanık olmaktadır!

Samiye Hanım, ağabeyinin, "Onu bana vereceksin," demesiyle korumak için arkasına gizler kalemi: "Hayır, onu ben buldum. O benim vincim."

Bu söz üzerine Nâzım Hikmet, savaş ilan eder kız kardeşine. Samiye Hanım o günü, savaşın ne olduğunu, nasıl başladığını öğrendiği gün olarak anacaktır.

Nâzım Hikmet, oyuncak yapmak konusunda oldukça başarılıdır. Kendi yaptığı oyuncaklarla oynamıştır sürekli olarak. Şairin hiç de bilinmeyen bu özelliğini şöyle anlatır Samiye Yaltırım: **"Elleri çok hünerliydi. Kâğıttan toplar, askerler, askeri arabalar, gemiler yapardı. Bana da öğretmişti yapmasını."**

1915 yılında şair, Çanakkale Savaşı'nın etkisiyle kahramanlık şiirleri yazmakta ve oyuncak olarak da kâğıtlardan savaş araçları yapmaktadır. Ne gariptir ki, yıllar sonra, 1933'te bir sabah erkenden evine baskın düzenleyen polis, kitapları ve daktilosuyla birlikte şairi de alıp götürcektir.

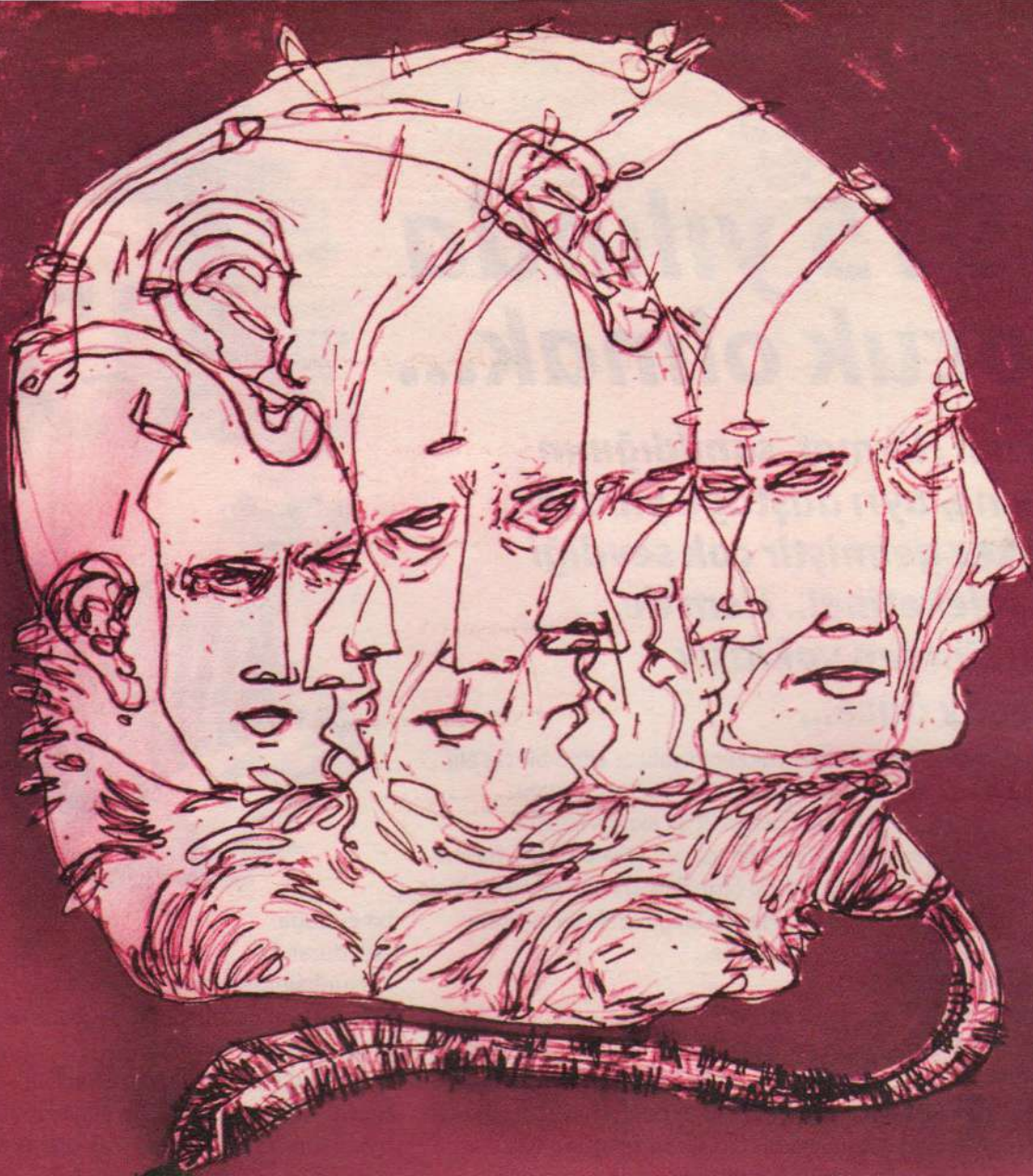
Gün, Çanakkale Savaşı'nın yıldönümü olan 18 Mart'tır!..

Nâzım Hikmet, sanıldığıının aksine, ayrı düştüğü yıllarda bir kez gelmiştir çok sevdiği memleketine!.. Hem de, ölümünden yaklaşık dört ay önce...

Şairi, Tanzania'ya götüren uçak, Anadolu'nun üstünden geçmektedir. Çocukluğunda, uçak yapmak için bir penceresine taş attığı memleketini görebilmek için iyice dayar yüzünü uçağın penceresine... Nâzım, sekiz bin metre yükseklikten, bulutlar arasında bir görünüp kaybolan memleket toprağına bakmaktadır. Şubattır aylardan. Anadolu'da kara kışın hüküm sürdüğünü gördükçe titrer şairin yüreği...

Başını bir an ayırır pencereden. Arkadaşları, yüzünün gözyaşlarıyla ıslandığını görürler. Nâzım Hikmet, dudaklarından şu söz döküldükten sonra, yeniden uçağın penceresine çevirir bakışlarını:

"Şu an, bu uçağın düşmesini istiyorum!.."

Feyyaz Yiğit

mübalağa ediyorum

Tek gerçeği kendi kuruntusu, her yüzünde meme, her yüzünde t*şşak, her sözü bir adım, yürüyor geçtiği her yerde olmak istediği kişiden izler bırakarak. Gülüşmesi memeli, t*şşaklı. Üzüntüsü memeli, t*şşaklı. Düşüncesi ürüyor her daim, enest bir ilişkiye girdiği halde. Kafalarda çük, kafalarda vajina. Tartıştıkça çoğalıyor tartışmalar. Rezaletin çeşmesine ağızlar dayanmış, midemizde boğuluyor yuttuğumuz ne varsa. Derin bir nefes alıp, onu içimde evin en uzak penceresine taşıyorum ve bırakıyorum.

Aslına bakarsanız o kadar da değil. Öyle titremeli tepinmeli kahır nöbetleri geçiriyormuşum gibi görünmesin.

Mübalağa ediyorum. Anlatmak isteyince böyle oluyor. Ne müthiş bir kızgınlık, ne derin bir üzüntü. Galiba dirilir diye gömmeye çekindiğimiz güzel zamanlar leş gibi kokmaya başladı. İstikametim ve takatim belli değil.

Bir memnuniyet var ama onu da sürekli hatırlamak zorundayım. Çeşitli hesabın sonucu hep "çok şükür" fakat, galiba bu aritmetiğin sonu yok.

Aslına bakarsanız o kadar da değil. Öyle üst baş parçalayıp duvara kafa atmalı öfke nöbetleri geçiriyormuşum gibi görünmesin. Anlatmak istedikçe **mübalağa ediyorum.** Ne başımda çağılayan bir melanet şelalesi, ne gözlerimi dağılayan bir aksilik. Galiba üzülmü diye mutlu etmediğimiz insanlar leş gibi kokmaya başladı. Niyetim ve aidiyetim eksik. Bir zerafet var ama o da belli belirsiz. Düşünür taşınır haksız çıkarım fakat, galiba bu mağlubiyetin sonu yok.

Aslına bakarsanız o kadar da değil. Kaş göz devirmeli, nefes nefese kalmalı alınganlık nöbetleri geçiriyormuşum gibi görünmesin. İstedikçe **mübalağa ediyorum.**

Ne üzerime boca edilen tonlarca yük, ne elimden alınan bir gram fırsat.

Galiba kazanır diye oynamadığımız kuponlar leş gibi kokmaya başladı. Talihim ve müstahilim belli değil. Bir ümit var ama artık kendisine ayıp oluyor.

Belki inanmayabilirsiniz ama o kadar da değil.

Öyle el ayak uyuşmalı, devrilip yuvarlanmalı kaygı nöbetleri geçiriyormuşum gibi görünmesin. Sadece **mübalağa ediyorum.** Ne dünyayı karartan bir azılı sıtma, ne gönlümü kavuran bir ayrılık. Galiba alıştır diye göndermediğimiz insanlar leş gibi kokmaya başladı. Sabrım ve öfkem belli değil. Bir ışık var ama faturası benim eve geliyor.

Yanılgının böylesi çeşitleneceği bir hayatı tahayyül edemezdim. Ufak tefek, minik minnacık fenalıklar görseydim etrafımda – bu bir çocuğun masadaki vazoyu kırması gibi- keyiflenebilirdim. Safılıktan, sakarlıktan, toyluktan doğsaydı bütün bunlar, eğlenirdim. Sadece bu açıdan bakacak olursam, iyi ki bunlar var. Fakat damarlarımı çatlatarak ilerleyen bir ağrı bu. Üstelik beni ve seni hangi noktada öldüreceği de meçhul. Olsun, iyi ki varlar. İyi ki gösterdiler yanışın her yüzünü.

Aşklar t*şşaklı, ayrılıklar memeli, masalarda vajina, masalarda çük, hoş bir geleceğin hesabı tutuluyor. Şaka şaka, **mübalağa ediyorum.**

Levent Erden

hadi! ya da hadi çişe!

Hedef vurulur. Tükürük yapışınca örümcek ağırlaşır. Ağ ağırlığı çekemez olur, kopar. Tam düşerken avcı seri bir hareketle ateşlediği çişle düşmekte olan örümceği havada vurur!

Sınıfın bir köşesinde, duvara yere çizilmiş "ceza sahası" dışından tebeşirle çizilmiş bir hayali kaleye, sadece kafayla gol atabilen, tenis topuyla oynanan ve yağışlı kış günleri için geliştirilmiş futbolumsu oyunu oynayan veletlerin bağırtısı ve gümbürtüsü arasında ders çalışmak! Daha doğrusu çalışmaya çalışmak. **Yatılı okulda, kötü havada gece sınıfa tıkmış velet ordularının zapt edilmesi kategorik olarak imkânsızdır.** Ama bütün vaveyla ve hengâmeye rağmen bir takım çocuk sıra kapağının üzerine yaydığı defter ve kitap dağlarıyla boğuşmaya gayret eder. Sınıflar büyüdükçe bunların sayısı iyice azalır. Yok olmaz. Çalışan ve oynayanların dışında kalanlar ise pencere içi kürsü üzeri vb. yerlere tünelerle öbeklerin akla hayale zor gelir konular üzerinde, ordinaryüs edasıyla tartışır. Bu karmaşa rutindir. Kuralları da. Ama birden biri yanınıza gelir. Küçük Prens'in uçağı düşmüş pilottan bir koyun çizmesini ister gibi ister ve müdahale eder: "Hadi." Dönüp bakınca "hadi" yinelenir en az iki kere...

"Hadi!" denen kişi durumu hiç ters karşılamayıp, oyunu, dersini, muhabbetini... yarıda kesip gitmek zorundadır...

"Hadi çişe!" diyenle birlikte. Çişe olsa da... olmasa da... Çünkü sınıfların olduğu katta "kenef" yoktur. Yüzlerce metre yol, yirmi mumluk bir iki ampulle koridorlardan geçip, yüzyıldır inilip çıkılmaktan bariz olarak aşınmış basamaklı mermer merdivenlerden inip, daha da az aydınlık bir koridordan hedefe varılır. "Kenef", camlarının yarısı kırık penceresinin şişip boyanmadığı, aynaların arkasındaki sırrın, piramitlerin sırlarından daha eski olduğu, hayal meyal bir şeyler gösterdiği, kendine özgü kıvamı ve kokusu ve dokusu olan bir yerdi. Kabinlerin kapıları, daha sonra ülkenin edebiyat tarihinde kendilerine uygun yeri bırakacak yazarlar ve galerileri doldurmaktan zorlanmayacak çizerler ordusu tarafından, izleyicinin göz hizasında farklı duruşlara göre gözetilerek, en iyi şekilde dekore edilmişti. **Okulun en medeni tarafı, farklı yer bölgelerinde sigara içmek yüzyıldır meşru olduğu için, bu mutena bölge, en temiz hava sahalarından biri sayılabilirdi. Hangi salak burada sigara keyfi yapardı ki?** Genelde, "hadi" dendiğinde her şeyi bırakıp gelen "refakatçi"nin çiş bile olmazdı. Ya nezaketten o da birkaç saniye durup unutulmuş damlaya yol verir ya da daha çok arkada durup sohbet etmeyi sürdürürdü. Böylece çocukların, işeyenlerin arkasından durup seyretmek gibi bir hobileri oluşmuştu. Bu hobinin deformasyonu, daha sonra özellikle stadyum, havaalanı gibi kalabalık mekanların keneflerinde kendini hissettirerek, toplu gözlem ve değerlendirme seansları yaşanmasına sebep olacaktı! Hem de havaalanında, yetmiş iki milletten erkeğin pisuvarlar önünde dizilip, yaşları şuan ne olursa olsun üç-dört yaşlarından, özellikle de annelerinin onlara tanımadığı pipi ilişkisi yasaları doğrultusunda geliştirdikleri alışkanlıkları korumaya özen gösteriyorlardı.

Kimi pantolonu dizlerine kadar indiriyor, kimi tek eliyle duvara itecekmiş gibi bastırıyor, kimi başlamadan ya da bitince mutlaka

tükürüyor, kimi sağdakini ve soldakini ölçme - değerlendirme - karşılaştırma işlemlerine tabi tutuyor. Kimi minimum parmakla minimum alana dokunmaya çalışıyor, kimi ise yan odadan duyulsa çok farklı yorumlar yapılabilecek inlemelerle karışık sesler çıkarıyordu. Sallama faslını ise, horon tepmekten, mezarlık servisi gibi iki yöne eğilmeye, iki elin nasıl oluyorsa aynı yöne kullanıldığı, durup durup devam edenlere kadar. Paganini teması üzerine yayılabileceklerden çok daha fazla çeşitlemeye sahip olduğu fark edilir.

Bütün bu gözlemleri sağlıklı olarak yapmayı sağlayan yetenek "Hadi!" komutuna koşulsuz ve sorgusuz uyumun sağladığı önemli kazanımların başındaydı.

Aynı "Hadi!" komutu, yataktan yataken hatta nadiren de olsa uyurken bile gerçekleşebilirdi. Yatakhane kenefleri görece yakın da olsa, sıra sıra dizilmiş onlarca lavabo sırasından geçip ulaşabiliyordu. Diğerlerine oranla farkı, filmde olsa bile hiçbir gazetede çalışmayacak adı Peter olmayan örümcekler...

ler... ler sürüsünün, tavandan geçen su borularından bungee-jumping yapmasıydı. Bu da "sniper" geleneğini sürdüren keskin nişancıların iştahını kabartıyor ve durumu "Hadi!" komutuna uymayı nispeten anlamlı hale getiren bir büyük gösteriye dönüşüyordu.

Avcı uygun pisuvara geçiyor, arkasına hatırı sayılır sayıda seyirci öbekleniyor; avcı önce tükürüğünü kritik kütle oluşturacak kadar ağzının ucunda biriktirir; sonra kafasını omuzlarıyla doksan derece yapıp avı belirler; elleri pipisindedir, ikisi birden! Ani bir hareketle boyun kırk beş dereceye gelirken tükürük örümceğe fırlatılır! Hedef vurulur. Tükürük yapışınca örümcek ağırlaşır. Ağ ağırlığı çekemez olur, kopar. Tam düşerken

avcı seri bir hareketle ateşlediği çişle düşmekte olan örümceği havada vurur! Alkış, kıyamet, sağır eden ısıklıklar.

Başarısının gururuyla seyirciye tek tek bakarak sırtırtırken pipisinin muhteşemliği konusundaki kamuoyu görüşünün pekişmesinden göğsü kabarır.

"Hadi!"ye uyup yatağını terk edip gelen, bu gösteriyi yakalayabilirse özveri ödüllendirilmiş olur. Ama hiçbir eğlence olmasa da bilir ki kendisi de pek yakında birine "Hadi!" diyecektir. Pipisinin tam nelere yaradığını bile bilmeden, girdiği yatılı okuldan, altı-yedi metre tavanlı sonsuz koridorlarından, kendi ayakkabılarının pençelerinin metalinin, aşınmış mermer zeminde çıkardığı seslerden başka sesin duyulmadığı bomboşluklardan, yalnızlıklarla başa çıkmanın biricik yolunun dayanışma olduğu çabuk anlaşılır. Yalnızlık aşındırır. Direnemeyenler hemen eleniverirler gözlerinin önünde. Direnmek, dayanıklı olmak gerekir yalnızlığa! Tekillikle barışmak ancak birilerinin yardımıyla olur. Kenefe giderken bile yani aslında insanın tek, tekil, bir başına olmasının en makul olması gereken durumda yalnızlık iyice dayanılmaz olabilir.

En olmayacak durumda yalnızlıkla başa çıkarsanız, gerisinde zaten yırtarsınız.

O zaman koşulsuz, sorgusuz... "Hadi Çişe!"

Oğuz Artık

her şey bir "miyavvv" ile başladı

Kız kardeşimi suçlamıyorum elbet. Aileyi kökten dağıtacağını nerden bilecekti ki? Mübarek, kedi değil sanki Sergie Leone'nun filmlerinde köprü uçurmak için kullandığı dinamiti getirmişti.

Evet, her şey bir miyav ile başlamıştı.

Kız kardeşimin kucağında eve ilk girip bize kedice merhaba dediğinde biz de selamını ekolojik paradigmatik çerçevede değerlendirip aldık. Sonuç olarak hayvanların da bazı "hayvanlar" tarafından ötekileştirildiği, yeri gelmiş "kılık değiştirmiş şeytanlardır" denilerek hor görüldüğü bir dünyanın ortak bir yolcusu olarak bu değerli hayvanı evimizde misafir etmek bizi de sevindirmişti. Akşam olduğunda kardeşim kararını basın toplantısı ile deklare etti: Bu kediyi besleyeceğim, evde kalacak...

Kedi bizimle beraber yaşamaya başladı. Sabahları babamla kahveye gidiyor, öğlenleri kestiriyor az. Okul derslerine arada yardımcı oluyor falan ü bēvan! Banyosudur, yemeğidir, sevgi gösterme seanslarıdır derken 1 haftamızı doldurduk. Sorun yok gibiydi. Kedi bize, biz kediye alıştık... O ara nasıl olduysa demek ki süreç de müsaitmiş!

Sonra kedi evin bazı bölgelerine afedersiniz pisledi. Bu durum annem için misafir odasına patriot füze koymakla aynı şey idi. "Bi bu eksikti" diyerek ilk kıvılcımı çaktı. Evdeki iktidar partisinin eş başkanlarından olan anam, hoşnutsuzluğunu belli edince bunun birikmiş bir sıkıntı olduğunu fark ettim. Çok geçmeden sudan bir sebeplerle kediye bir operasyon düzenleyeceğine de çabuk anladım ve tarihe karşı asli görevimi yerine getirip devrimci bir dayanışma ile kardeşimi de uyardım. **"Şerefime dayē darbe planı yapıyor. Ayıx ol cigeram!"** dedim.

Birkaç gün geçmeden sular iyice ısındı, anti-miyav hareketindeki kıpırdanma bariz yükselişe geçmiş, ev içinde propaganda çalışmaları da başlamıştı. Hayırlı olsun! Artık evimizde resmen bir **"Kedi Sorunu"** var. Ortanca kardeşim "görmezden gelirsek belki biter, öyle bir sorun olmaz" der gibi oldu, tekme tokat girişip susturduk oracıkta.

Malum sorunun tarafları oluştu. Anam kedinin evi pislettiğini, ortalığa tüy döktüğünü ve artık onu evde istemediğini açık açık söyledi. Ayrıca kedilerin ev yaşamı için uygun olmadığına dair "Papatya" adında gizli tanığı da vardı. Gözlerimizi diğer tarafa çevirdik. Kediye tırışık yemeyi, TV önünde siyasi program izleme disiplini ve gizliden Grup Yorum dinlemeyi öğretmiş olan kardeşim ise sert çıkarak, kedinin kutsal yaşam hakkından dem vurdu. Zararsız, sevecen ve eğitilebilir olduğunu vurguladı.

Peki, şimdi ne olacaktı?

Aslında olacak olan basitti. Elbette biz geri kalanların tutumları meseleyi de çözecekti. Cevaplanması gereken bir soru vardı önümüzde: Kim haklı? Kimin tarafındayız?

Anayı destekleyenler ile kediyi destekleyenler hemen hemen eşit görünüyordu. Ev tam bölünmüştü. Herkes cephesini belli etmiş, soğuk savaşın psikolojik hareketlerine çoktan girişmiştik. Az çok belli olsa da rengini tam olarak belli etmeyen biri var. O da "Baba." Ama nasıl belli etsin! Anama bir şey diyemiyor, bir yandan da bir kedi için kızını üzmemek istemiyor. Annemin yanında iken kediye sayıyor, kardeşimin yanında iken kediyi övüyor. Açık bir siyaset yapıyordu. Bir gece oturup konuştuk az. Kendi aramızda bir formül bulup bu işe son vermeyi arzuluyorduk. İlk yargı paketini attık

ortaya, herkesin slogan atmaya hakkı olduğunu, savunduğu düşüncesi için evin istediği yerinde özgürce propaganda yapacağına dair kararlar vardı.

Kedinin fikrini almadan kabul ettik hemen...

Fakat biz kitlenin beklentileri farklı idi. Kutuplar daha da keskinleşti. Diyalog kesildi... Anam son kozlarından bir tanesini kullandı. Babamı kışkırtmaya başladı. Babam da hafiften aleni destek verdi. Bu elbet üzücü bir durum idi. Hemen bir yöntem belirleyerek, daha sert bir öz savunmaya geçtik. **Cebren ve hile ile aziz evimizin bütün kaleleri, kedileri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış olsa da savunacaktık düşüncelerimizi!**

İktidarının bir halk hareketi ile sarsıldığını gören anam, daha da sertleşerek son kozunu oynamak zorunda kaldı ve dedi ki: "Ya o kedi evden gidecek ya ben!"

Bunu der demez babam oracıkta bayıldı. Adam bir kedi yüzünden hayat arkadaşından oldu iyi mi?

Kız kardeşim ise gayet sakin ve Roma arenasında zafer kazanmış gladyatör Maximus edası ile "Kedi kalıyor! Gitmek istiyorsan git..." dedi.

Anam! Yiğit anam... Kimlere kimlere kafa tutmuş, nice badire atlatmış bu kadın, büyüttüğü kızı tarafından bir kediye değiş tokuş ediliyordu. Çok zoruna gitti çok! Ve durmadı... Çekip gitti...

Anam yüreğinin götürdüğü yere değil, komşuya gitti. En fazla oraya gidebildi. Gece oldu hala ses yok! Babamı bir telaş sardı neden bu kadın eve gelmiyor diye?

Komşuya bir elçi gönderdik. Görüşmeler yapıldı. Olayın diğer ayağı evimizde de biz de mecbur yeni bir yargı paketi üzerinde çalıştık. Bu olayda şiddete bulaşmamış, evin birlik ve bütünlüğünü zarara uğratmaya meyil etmemiş bireylerin affı gündeme geldi. Lakin saçma olan ise zaten evde suçlunun olmaması! Paketin içeriği anneme iletildi. Kabul etmedi. Bir üst paket istedi. Biz de paketçibaşı olacak değildik ya! Yorgunduk, yattık...

Su uyur, düşman uyumaz ilkesini zedelemiştik o gece. Çünkü biz uykuya dalarken babam işbirliği yapmış, annemin eve gelmesi karşılığında kediyi evden uzaklaştıracığına söz vermiş kapalı kapılar ardında. Sabah kalktık kedi yok! O yiğit, post-miyavtik düşünceli kedi yoktu...

Sabah kız kardeşimin çığlıkları ile uyandık. Ağladı da ağladı. Babam kedinin gözünü bağlayıp bir tarlaya bırakmıştı. Kedinin Jitem'i olmuştu. Evde bir matem havası. Tabi anamız mutlu... TV'ye dalmış.

İyi niyetle sunduğumuz içerikler sonuç itibari ile kabul görmedi.

Kanun dışı yollar ile etkisiz kılınmak istenmiştik. Aldatılmıştık.

Gücüne güvenen anam eline fırsat geçtiği gibi evde miyavsal bir soykırıma girişmişti.

Olan olmuştu. Kedi gitmişti...

Uğurlar olsun abe!

yazma!

Yazma çocuk saatine bakıyorsan. Kelimeni sayıyorsan. Höt dediklerinde kaçıyorsan. Yazma aklını başında tutamıyorsan. Bir kılıç kesiğine yara bandı inadiyla yapışma. Bırak fiyakalı kanasın kahramanlar. Her şeyi olduğun sandığın kendin gibi normalleştireceksen yazma.

Bir cümlede rüzgarın sesini geçemeyeceksen yazma. Güneşin şenliğini, karın bozgununu, yağmurun serinini yakalayamayacaksan yazma. Tövbe et kelimeye, şu karşıkı otları yakamayacaksan. Seslendiğini uyandırmayacaksan hiç başlama. Kılı kırk yarsan da, cesaretin yoksa unutulmaya yazma. Yıldızlar kadar yakın olduğunda dünyaya yazarsın. Acele etme. Hele bir parla bakalım açık gecede. Küçüksün büyük gördükçe kendini. Annesiz babasız kalmaya razı değilsen yazma. **Köpek gibi döne döne içine kıvrıl da, bir sokağın kuytusuna seril önce. Bak bakalım bu şehir ne fısıldayacak kulağına.** Evlerin, arabaların içinden, buzdolaplarının ışığından, girilmeyen odaların tozundan bir doğ önce. Annenin çılgınlığının hakkını ver çocuk. Milyarlarca yılın ağırlığı ile dönen şu gezegene, kendisini kaldırıp kaldırıp kıyıya vuran denize, her medcezirde ölen yengece, canından can kopan kayalara payını öde.

Bak ne anlatmaya çalışıyor sana bütün olması gerekenliğiyle yaşayan dünya. Kıvırtmadan, dolandırmadan, milim kıpırdamadan durmak ne demek, düşünmeden yazma. Bir duanın öznesi değil nesnesi ol önce. Karınca gibi sırtlan şu kum tanesini de; yaz diyeyim sana. Boyunca yorul, soluğunca savul, bir tırnak gibi kırıl, saç gibi dökül öyle gel karşına. Kendine balkondan değil in aşağı da yakından bak. Yaz diyeyim sana çocuk, kış diyeyim sana çocuk, sen anla. Sen anla ki ben kurtulayım sırlardan. Bilmediğim bir lisanın içinde yaşamaktan. Anlatıyorsun anlamıyorum, istiyorsun veremiyorum, koşuyorsun yakalayamıyorum. Bir durul çocuk bunu senden çok istiyorum. **Alimlerin dinginliği hayvanların suskunluğuna benziyor.** Bakmadan kainata konuşayım diye tutturdun. Bari küçük, sıradan, olmasa da olur bir senenin mevsimi ol da tamam diyeyim sana. Geçtim depremlerden, sellerden, cümle afetten, su sıçratan bir araba ol da birinin keyfini kaçır. Randevuna gitme, telefonunu açma, kibrit isteyene verme. Bir tersine ak da göreyim seni nehir, çağlamayacaksan köpürme. Bana bak şuradakini şuraya koymayacaksan yazma. Bir taş kadar hatırın yoksa dikilme. Mendil olma göz ol. İmza olma söz ol. Uç git be çocuk karınca kararınca bir çorbanın dumanı ol. Yoksa bırak kalemi, al eline bir kova, şu basamakları yıka. Kaysın birisi göreyim etkini. Bir kemik kırılınsın bu dünyada senin yüzünden. Sebep olursun bir şey olamazsan. Emin olursun, baktın olmaz gider olursun, kıvrınmazsın böyle bir aralıktan bakıp haline. Yazma çocuk saatine bakıyorsan. Kelimeni sayıyorsan. Höt dediklerinde kaçıyorsan. Yazma aklını başında tutamıyorsan. Bir kılıç kesiğine yara bandı inadiyla yapışma. Bırak fiyakalı kanasın kahramanlar. Her şeyi olduğun sandığın kendin gibi

normalleştireceksen yazma.

Görkemini bulacaksın bir kelimenin, keşfetmekten, keşfedilmekten, bütün bunların üzerine getirdiği yüklerden erinmeyeceksen yazarsın. Bir selanı ver bakalım kendi hüznünle. Ateşe tutar gibi elini bir figanı paylaş bakalım. Birini dinle de önce hakkıyla, öyle düş lafının derdine. Bir yası anla, bir sazı ağla, bir yaranı dağla bakalım. Elini tutmasınlar ellerini tut. Çisele kendi içlerinde. Uğulda, kımıl da, gürle. Üzülmekten korkmadığında yazarsın. Hele bir bak kötülüğün gözlerinin içine. Sıradanlaştırmak için kendini her bedele razı, şu taşın altını gözetken çiyen gibi telaşlı, bildiğin cevapların sorularına kabaran halinden kurtul. Bir yere kaçmıyor bilgisayarlar, müzik çalarlar, endirekt havalı ışıklar. Kahveni de demlersin, sigaranı da yakarsın şöyle kurulu bir okur mektubunun karşısına. Överler seni severler. Boncuk gibi çocuksun. Bir laf edersin çok okumayanlara alkıştan avuçlarını patlatırlar. Hepsini olur söz. Ama önce şurada, bir yaprak gibi düşecek kendi çatırdamandan haince bir zevk almayı öğreneceksin. **Bir isyan gibi çıkmayı, kendi kendini arkandan bıçaklamayı, hiç yüzünden bastırılmayı, emeğine acımamayı bileceksin.** Bir suikast planla şimdi haber vermeden kendine. Çek pimini bitir işini. Titrerse elin kapat defteri.

Sonra bakarsın bu ülkeye içine kendini de koyarak. Çay toplarsın, dükkan açarsın, tamirat yapar dua alırsın. Eğilirsin belin ağrımaz, söz verirsın başın ağrımaz. İşine gidersin, oğlunu camiye, kızını okula, ananı komşuya götürürsün. Bir türkü duydun mu söylersin, bir ağaç gördün mü tanırırsın, bir yalan duydun mu sıkılırsın. Utanmayı öğrenmeden yazmamak gerek anlarsın. Dede ol, torun ol, yanak ol, buse ol. Güldür gülünç olmadan, ağlat acındırmadan, tahmin et temennin olmadan, bir paletle gerisin geri yürü bakalım denizin üzerine balıkların sesini iştmeden çıkma. Herkesin bir demediği var neymiş, anlamadan tanıdım sanma. Yığılma üzerine aklının. Sana daha çok namus gerek. Bir kapıyı kapatacak bilek gerek. **Şahit diye dilenme kendine. Sana yalnızlık gerek.** Bir fecrin arifesinde umutlanmadıkça yazma. Bilmediğini söylemeye teşnedir insan. Kapılma. Kimsenin ölüsünü çalma çocuk, bıçağının yarasını, mermisinin kovuğunu eşeleme. Kendi ciğerini koy kendi kapının önüne, alıp gidince bir kedi ağlama. Koşma peşinden zamanın. Olmayacak duaya amin deme. Sınırlı olduğunu bil. Kafanı duvarlara çarpmadan anla. Bilimle avunma, tarihe güvenme, sezdikçe parlıyor Neptün, tabak gibi aylara kapılma. Sonra yazarsın çocuk. Şimdi zorlama.

Zafer Algöz

saygılar bizden kemal sunal

Kemal Sunal ilk günden beni çok sevdi, sağ olsun. Hep sahip çıkıyor, kamera önünde tecrübelerini öğretiyor, beni hep rahatlatıyordu. Ekipteki herkesle aram çok iyi! Bir kişi hariç: Hakim Dede Orhan Çağman...

1992 yılı, hayatım boyunca birçok defa sahneye çıkmıştım ama hiç kamera önünde oynamamıştım. Bir gün bir haber aldım Devlet Tiyatroları'ndan: "Yapımcı Umur Bugay size ulaşmaya çalışıyor telefonunuzu bekliyor." Vaayyy, dedim. Bizimkiler'in efsane yapımcısı beni aramış acep ne iş? Ertesi gün ofisine gittim Umur Bugay hikayeyi anlattı: "SAYGILAR BİZDEN adıyla bir dizi çekeceğim senin de orda bir küçük rolün var. Aramızda olursan mutlu olurum evladım" dedi. Kadroyu bir saymaya başladı. **Heyecandan çışım geldi!** Zeki Ökten yönetmen, başrolde Kemal Sunal... Hem de Kemal Sunal'ın ilk televizyon dizisi olacak. Adliyede mübaşir rolünde göreceğiz Kemal Sunal'ı... Diğer rollerde kimler var dersanız, kimler yok desek daha doğru olur. 13 bölüm planlanmış bir iş. Bizimkiler dizisinin efsane kadrosu var. Hakim Dede olarak tanıdığımız Orhan Çağman, Savaş Dinçel, Savaş Yurttaş, Tuncer Necmioğlu, Yaman Okay... Say say bitmez, kimler var kimler! Düşünün Zeki Demirkubuz bile asistan olarak var projede... Çekimler Sultanahmet'te Nüfus Müdürlüğü binasında yapılıyor. Orayı adliye haline getirmişler. Heyecandan ölüyorum. Rahmetli Kemal Sunal ilk günden beni çok sevdi, sağ olsun. Hep sahip çıkıyor, kamera önünde tecrübelerini öğretiyor, beni hep rahatlatıyordu. Ekipteki herkesle aram çok iyi! Bir kişi hariç! Hakim Dede Orhan Çağman... Nedense beni pek sevmedi. Arada tiyatroyla ilgili konu açılıyor set aralarında... İki kelam laf ediyorum. İnceden bana laf çakıyor: **"Artık herkes oyuncu oldu, başımıza gelenlere bakın..."** falan diye bana ayar veriyor. Arada bir yalnız olduğumda yanaşıyor. "Evladım, BMW kaç para, Mercedes alsam benim arabayı peşinat saysak kaç para olur bize?" Bir gün yine herkesin içinde bana ters bir laf etti. Yüzümü ateş bastı. Kendi kendime "Yahu adama saygısızlık da yapmıyorum, neden üstüme oynuyor? Yoksa burada alaylı-mektepli ayrımı mı var?" diyorum. Anlam veremiyordum bir türlü. Kemal Sunal gülmekten içtiği çayı püskürttü, binanın dışına kaçtı bir anlam veremedim. Sonra bir fırsatını bulup beni dışarı çağırdı. "Oğlum sen Orhan Dede'yi ciddiye alma... Adam seni galeri sahibi sanıyor." dedi gülerek... "Nasıl yani abi?" dedim. "Seni ilk okuma provasında gördü, bana sordu. 'Kemal kim bu çocuk? Tanımıyorum bunu' diye sordu. Ben de dedim ki, 'Dedeciğim bu çocuk çok zengin bir galerici, şöhret olmak istiyor. Zeki Ökten'e 'Beni bu dizide oynat! Sana sıfır BMW hediye edeceğim' demiş. Onun için Zeki bunu oynatıyor.' dedim.

Aman mevzuyu çaktırma!" dedi. Birden jeton düştü. "Haa" dedim, "Dede onun için bana sürekli araba fiyatlarını soruyor demek ki..." O andan itibaren son güne kadar galeri sahibi aktör bozuntusu rolünü set bitimine kadar hepimiz devam ettirdik tabii... Bazı kalabalık sahnelerde Zeki Ökten herkesin içinde beni şişiriyor: "Çocuğun ilk işi ama çok büyük bir aktör geliyor, aferin evladım sana! Zafer'i alkışlayalım arkadaşlar" falan... Bir tek rahmetli Orhan Çağman iltifatlara katılmıyor. Sürekli söyleniyor. Hatta işi daha da ileri götürdük. Bir gün sete son model üstünde daha naylonları duran, üstü açık kırmızı bir BMW getirttim. Mizansen kurduk, tabii Kemal Sunal'ın liderliğinde... Tam kalabalık bir sahne çekilecek. Orhan Dede'min de duyacağı şekilde: "Hocam arabanız kapının önünde bir bakmak ister misiniz?" dedim. Zeki Ökten: "Arkadaşlar biraz ara verelim. Benim arabama bakmam lazım" dedi. Bütün set binanın dışına çıktı, arabanın etrafını sardı. Zeki Abi direksiyona oturdu. Sağını solunu kurcaladı. Sonra herkesin içinde bana bir fırça kayd: "Zafer evladım ben sana ne dedim?! Siyah ya da metalık koyu gri olsun demedim mi? Alın götürün bunu, ben kırmızı araba sevmem!" "Hocam ama 6 ay sıra beklersiniz, Almanya'dan ancak getirtebiliyoruz." dedim. "Ben beklerim acelem yok, gönder bu arabayı..." dedi. Yan gözle hepimiz Orhan Çağman'ı kesiyoruz. "Bu Zeki deli yahu. Adam buna sıfır araba veriyor. Rengini beğenmedim istemem, diyor. Deli bu yahu!" diye söyleniyor. Biz ona çaktırmadan gülmekten yarılıyoruz tabii... Öylesine bir ekibin içine düşmüşüm ki herkes fena uyanık. Her an bir tezgah oluyor. Hangisi doğru, hangisi gerçek bazen benim gibi fırlama geçinen biri bile tufaya gelebiliyor. Zaman zaman rahmetli Kemal Sunal beni bir köşeye çekiyor: "Zafer oğlum, yüzüm sarı mı? Yüzüm gri mi? Yüzüm kızardı mı?" diye soruyor. "Yok abi, gayet iyisin nerden çıktı?" diyorum, rahatlıyor. Çekime devam ediyor. 2 günde bir defa bunu hep yaşıyoruz. Sonra tezgahı anladım. Çekim geceye doğru sarkarsa ekipteki akşamcı grup birbirleriyle anlaşarak Kemal Abi'ye bu oyunu oynuyorlar. Evhamlı olduğunu biliyorlar. Onu tribe sokarsak yönetmene gider, "beni iyi değilim, keselim" der. Biz de buradan Kumkapı meyhanelerinde oturur, içeriz. Bir gün yine aralarında tezgahı kurdular. Başta Orhan Çağman olmak üzere Kemal Sunal'a yükleniyorlar: "Yahu Kemal şu Tarihi Sultanahmet Köftecisi'nde bari bir köfte ısmarla be! Hiç olmazsa bir irmik helvası, hadi vazgeçtik bir bardak su ısmarla yahu!" Günlerce bu mavra devam ediyor. Bazen Kemal Abi sağ olsun, beni götürüyor köfteciye... Kemal galericiye ısmarlıyorsun, biz adam değil miyiz? diye

Yalçın Sadak

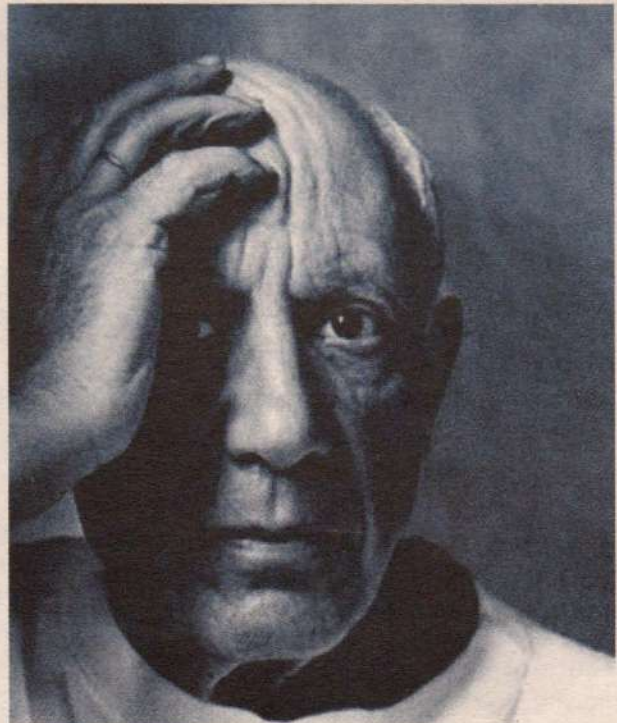

picasso'yu anmak

Kant, dehayı doğanın üretimi olarak selamlamıştır. Deha, doğanın 'kendisi aracılığıyla' sanata kurallar vermesiydi Kant'a göre ve doğal olarak her gerçek sanatçı deha sahibiydi. (Leonardo gibi birden çok alanda ürün verenlerse istisna, yani, 'dev deha.') Dehayı "tekhne" açısından ele alınlarsa Kant'ın Romantik ardılları oldular; ani ilhamla koşulladılar onu. Flaubert bu 'doğallaştırmaya' çarpıcı bir benzetmeyle isyan etmişti: **Kitap, çocuk doğurur gibi yazılmaz, piramit kurar gibi yazılır.** Walter Benjamin'se Flaubert'i yankılarken kestirip atar, 'deha gayrettir'.

Picasso'nun bu keskin kutuplaşmayı anlamsızlaştıran bir örnek olduğunu söylemek –en azından bu giriş bağlamında- yersiz kaçmaz sanırım. Barcelona'daki Picasso Müzesi'nde korunan çocukluk ve ilk gençlik resimlerinin sıra dışı bir yeteneğe işaret ettiği kesin, ama Picasso'nun, yeteneğinin ona bahsettiğiyle yetinmediği de kesin. Gayret, yeteneği dengeleyen bir dinamik olarak iş görmüştür onda. "Ben aramam, bulurum" diyerek ani ilham estetiğine göz kırpmış, öte yandan, "çalışarak dinlenirim" diyerek gayrete vurgu yapmıştır. 20. yüzyılın "olayı"dır Picasso, **"Çağdaşlarımızın aptallıklarını kullandım"** diyecek kadar da farkındadır bunun. Onun üzerine yazmak bu nedenle hayli riskli; aptal konumuna düşebilir insan. Gelgelelim, onun üzerine konuşmaktan da kendini alamaz; gerçek bir aptal gibi görünebilir çünkü. En iyisi orta yol: Picasso bir imge üretme dehasıydı ve dehasını Kübizmle garantiye aldıktan, yani aşırı bir gayretle aradıktan sonra 'bulmanın' sonsuz zevkine dalmanın ayrıcalığını tattı. Guernica, savaş veya her türden zorba yıkımı imleyen muhteşem bir yaratıdır. Picasso, soğuk renklerle donattığı ve antik sembollerin (boğa ve at) yanına kattığı sınırlı sayıda imgeler (ölü çocuğunu kucaklayan anne, alt zeminde parçalanmış ceset) üzerinden bizi bir sorumluluğa çağırır: **Zalimin zulmüne ortak olma!** Bu sonucu kısa sürede ilan etmiştir Picasso ama hazırlık evresi çok sancılıdır. Bunu anlamak için, Madrid'teki, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía'yı, yeni düzenlemesiyle ziyaret etmek şart. Durup dinlenmeden 'skeçler' yapmıştır Guernica için ama her skeç kendi başına bir çok dinamizmdir. Çok alanda ürün verdi Picasso. Resim, heykel, seramik vb. Her alanda

yaptıkları da daima sıra dışı oldu. Ondan bize kalan yalnızca pasif bir "hayranlık" olmamalı, 'anlamalı' ve ondan kapasitemizin sınırlarını zorlama konusunda şevk almalıyız. Ezber bozmak için, öğretilen değil yaşamdan esinli bir seslenişe cüret etmek için.

gazı veriyorlar. En çok Orhan Dede yükleniyor: "Yahu ben ne başrol oyuncularıyla çalıştım hepsi cömertti. Ama bu Kemal beni çok şaşırttı. Bir bardak su bile ısmarlamadı." Bir gün beklenen an geldi. Orhan Çağman dedi ki: Bak Kemal sen zengin aktörsün. Köfteciye gidelim. Hesap 1000 TL ve üzerinde gelirse sen vereceksin, altında gelirse ben vereceğim tamam mı?" Kemal abi: **"Tamam ulan lanet olsun köftenize be, günlerdir bitirdiniz beni..."** dedi. Yemek arasında herkesi örgütlediler. Önceleri 8-10 kişiydik. Özellikle Orhan Dede'nin yoğun ısrarlarıyla olduk 30 kişi. Gittik Sultanahmet Köftçisi'ne masalara dağıldık. 1 porsiyon isteyenlere Orhan Dede muhalefet ediyor. "Olmaz evladım 2 porsiyon ye! Kalırsa kalsın tabakta, biz yeriz." Zorla millete tatlılar, kolalar, ayranlar söylüyor. Bir yandan gevrek gevrek gülüyor. Köfteler ve tatlılar bitti. Çay, kahveye geçildi. En nihayet herkesin bakışları altında Kemal Abi'm hesabı istedi. Garson kara kaplıyı getirdi. Kemal Abi evirdi, çevirdi, inceledi. "Al bakalım Dedeciğim bu hesap

kesene bereket" dedi. Hepimiz şaşırdık. Orhan Çağman da şaşırdı tabi. Nasıl olur yaa, falan derken... Hesaba baktık tam 999 Lira! Orhan Dede garsonu tekrar çağırdı: "Evladım biz dünyaları yedik, bu hesap yanlış, al bunu düzelt hemen!" Garson gitti, tekrar geldi. "Efendim 2 defa hesap makinesiyle baktık, vallahi 999 TL. İsterseniz makineyi getireyim siz de toplayın." Dede kıpkırmızı oldu ama çaresiz kahkahalar altında hesabı ödedi. "Ulan şurada bir tane fazladan ayran içemediniz be! Yazıklar olsun, 999 TL hesap mı gelir? 1000 olsa Kemal ödeyecekti!" Çıktık köfteciden, kenarda bir çay bahçesine oturduk Kemal Abi'mle. Kahveleri söyledik. "Kemal Abi, vay be şansa bak 1000 TL ve üzeri gelse hesabı sen ödeyecektin. 999 TL geldi, ihale Orhan Dede'ye kaldı." dedim. "O şans değil Zafer'im, tezgahı ben kurdum" dedi. "Nasıl yani Abi?" dedim. Meğer Kemal Abi günler öncesinden işi planlamış, köfteciyle çaktırmadan anlaşılmış. "Buraya kaç kişiyle gelirse gelelim. Ne yersek yiyelim, hesap 999 TL gelecek. Üstünü ben tamamlayım sonra..." demiş. "Peki günler öncesinden Dede'nin 999 TL olursa ben vereceğim diyeceğini nereden bildin?" dedim. "O tezgahı da Yaman Okay'la biz kurduk..." Vayy anam vayy... Oyun içinde oyun... Hayatımın ilk kamera önü deneyiminde öyle bir ekiple çalışmışım ki anlatılmaz yaşanır. O dizide oynayanların birçoğu rahmetli oldu. Orhan Çağman, Kemal Sunal, Zeki Ökten, Savaş Dinçel, Savaş Yurttaş, Yaman Okay, Tuncer Necmioğlu... Hepsine rahmet olsun. Başka söze gerek var mı? Saygılar bizden, mekanları cennet olsun...

İclal Aydın

insan neden kaçır kendinden?

Eskiyebilen bir aile ve hakikatli bir ilişkinin bir gün yaşıtı pek çok insan için çok ama çok özlenen değerler olacağı hiç aklıma gelmemiş o vakitler...

Marsilya'da tren garında çok güneşli bir yaz sabahı elimde bir kahve bardağı beni Nice'e götürecek treni bekliyordum. Sırtımda çantam, kulağımda çok özlediğim Melih Kibar'ın "Sessiz Veda"sı...

Elinizdeki akıllı telefonun arama motoruna yazar mısınız benim için? Hemen şimdi, şu anda... "Melih Kibar, Sessiz Veda" diye...

Bu yazıyı o müziği dinlerken okursanız eğer ve içinizden bir dua, bir selam yollarsanız gidişinin onuncu yılında unutulmadığını, unutulmayacağını duyar belki o da...

Ah zaman, ah zaman, ah zaman... On yıl olmuş.

Bir Nisan sabahıydı... Belçika'daydım. Ormanda dolaşırken gelmişti telefonuma acı haberi. Çok uzun süre silmedim adını rehberden. Ne onun, ne Meral Okay'ın ne de sessizce gidiveren diğerlerinin...

Bazıları kimilerimizden daha uzun yaşıyorlar biliyorsunuz.

Bedenleri bizden önce çekilse de aramızdan ürettikleri yaşıtıyor onları. Üretmek bir bilgi aktarımı ve ölümsüzlüğün tek yolu...

Belçika'da bir kasabada öğrenmiştim Melih'in gidişini.

Meral gittiğinde New York'taydım.

Geçenlerde yazmıştım; **ben neredeyse hiçbir yakın arkadaşımın düğününde bulunamadım. Çok çalışmaktan. Ve hiçbir sevdiğimin cenazesinde de olamadım. Çok kaçırmaktan...**

İşte Marsilya'da bir sabah vakti... Elimde karton bir kahve bardağı. Kulağımda Melih'in piyanosu, boğazımda yumruk olmuş pişmanlıklar, ihmaller, ertelenmişler... Gözüm dalmış...

Bazı anlar vardır bilirsiniz, fotoğrafını çeker zihniniz. İşte o raylara düşen ışık demeti, istasyondaki uğultunun nedeni olan dağınık insan kalabalığı, kahvecinin önündeki uzun kuyruk... Bir an için zamanın durduğu, bir göz açıp kapama anında bütün bir yazı kaydettiğim bir fotoğraf bu.

Çok yürüdüğüm, bir trenden inip bir trene bindiğim, dağların içinden geçen tünellerden çıktığımda soluğumu kesen kasabalarla karşılaştığım, ayakkabılarımla ayaklarımı acıttığı, küçük demir balkonlarında yelkenlileri seyrettiğim yüz yıllık otellerde konakladığım, balık çorbası içerken kumda oynayan çocuklara imrendiğim, tek koluyla koca bir binanın dış duvarını boyayan genç adama rastladığım, asırlarca önce binlerce insanın ölümüne neden olan hastalıkları getiren gemilerin demirlediği eski limanlarda sabahı selamladığım koca bir yaz...

İnsanın, yalnızlığın hamuruyla kendine yeni bir gelecek şekillendirdiği o mevsimlerden biriymiş meğer. Kaçmaların son turu ve hatta son durağı aslında...

Bu yazıyı çekim sıramı beklerken arabada yazıyorum. Melih'in bir şarkısını söylüyor radyoda Yaşar: İşte öyle bir şey...

Hava soğuk. Yağmur var. Sevimsiz de bir sahne üstelik çekeceğimiz. Çalışma koşullarını daha da güçleştiren insan davranışlarının çözümü ne yazık ki yine insanların kendisinde saklı. Kolay bir hayatı neden zorlaştırır insan kendine ve başkalarına? Niye doldurur kendini bu kadar? Kolektif bir iş yapmak neden her geçen gün daha da güçleşiyor? Neden daha güzel bir gelecek için bugünü bu kadar örseliyoruz elbirliğiyle? Niye sorular bu kadar çok da yanıtlar hep zor? Gözümü kapatıp güzel bir yaz günü düşünüyorum. Az önce

anlattığım Marsilya'dan başlayan Güney Fransa yolculuğum geliyor aklıma nedense. Oysa ki çok da unutulmaz gelmemiştii bana o günler. Hatta sıkılmışımdı ara ara bir başıma...

Kıymetli kimi şeyler gibi eskidikçe anlamını bulan bir tatılmış demek ki... "İnsan neden Marsilya'ya gider ki" demişti bir arkadaşım. Kendi kendime fısıldadım:

"İnsan neden kaçır ki kendinden?"

Dedemle babaannem geliyor aklıma. Hatta hiç de çıkmıyorlar aklımdan, hikayelerimden... Abbas Ağa ve Hafe Sultan.

İyi ki bırakmıyorlar beni. Unutsam iyiden iyiye kaybolurum sanki. Doğduğu yerde 100 yıldan fazla yaşamış ve orada

ölmüştü dedem. Onun kadar yaşamasa da babaannem

de doğduğu yerde 13 yaşında gelin olmuş, yolu en uzak

Ankara'ya kadar düşmüş milyonlarca Anadolu kadınından

biriydi... 64 yaşında okuma yazma öğrenmiş, muhtemelen

Marsilya'nın adını bile duymamıştı...

Doğduğu topraklarda olmanın, orada doğmanın ve orada

kalmanın ağır bedelini ödediler her ikisi de... "Kader" dediler

belki, belki de gitmek hiç akıllarına gelmedi.

"Kaçmak" hiç seçeneği olmadı belki ikisinin de...

"Gidemeyişine ağladın mı sen de?" diye soruyordum bir

şiiirimde. **"Bana yasakladığın bahçeler sana da mı uzaktı hep?"** diye devam ediyordum.

Bütün aile büyüklerinin erteledikleri ya da hayalini bile kuramadıkları özgürlükler için yazmıştım o satırları. Daha otuz bile değildim ve bir kadının mutfağa, bir adamın bir odaya tıkalı kalmasına, aile dayatmalarına, tekdüze hayatlara isyan ediyordum. Eskiyen ve eskitilen ilişkilere ve de...

Eskiyebilen bir aile ve hakikatli bir ilişkinin bir gün yaşıtı pek çok insan için çok ama çok özlenen değerler olacağı hiç aklıma gelmemiş o vakitler...

Üzerinden yeterince vakit geçince anlam buluyor dedim ya kimi şeyler.

Şimdi şu arabada yağmurun dinmesini beklerken hayretle bir gerçeği idrak ediyorum.

O kadar çok gittim ki artık kalmak istiyorum.

Yorulmak mı bu?

Yoksa sonunda kendine alışmak mı?

Hayko Bağdat

vişne likörü

Boğazına çöküp öldürdüğü insanların gurbet eldeki torunlarına küfür edince çözmüş mü oluyoruz bu lanetli husumeti? Tazminattı, topraktı, özürdü bilmem ben.

Benim yayam evde vişne likörü kurardı.

Adı Franceska'ydı. Dedemin adı İspiro, dayımın adı Hristo, annemin adı Ketı.

Franceska ve İspiro isimleri bence de çok ecnebi. Hristo tam dayılık isim. Anneme hiç Ketı diye hitap etmediğimden olsa gerek Katerina'nın kısaltılmışı olduğunu çok geç öğrendim. Yayamla dedemin evleri Tarlabası'nda, Tendüre Çıkmazı'nda eski bir Rum eviydi. Arka bahçede bir kümes, arıza bir horoz ve günlük yumurta veren üç beş tavuk bile vardı.

Konuyu dağıtmayın; benim yayam evde vişne likörü kurardı. Malzemeleri vişne, saf alkol, çubuk tarçın, karanfil diye hatırlıyorum. Şeker de olmalı yoksa nasıl o kadar tatlı olsun? Zaten sonradan Balıkpazarı'nda bir bakkal bu malzemeleri set olarak satmaya başlamıştı da dükkan dükkan gezme eziyeti son bulmuştu.

Vişne mevsimi kısa sürdüğü için likör senede bir kez kurulabilirdi. Koca bir cam kavanoz göze çok görünse de tüm seneye böldüğünde her misafire bir tadımlık istihkak düşerdi.

Misafirler ikinci likörü istemenin terbiyesizlik olduğunu bilir asla talep etmezlerdi. Ama bir misafir, evden asla likörsüz gönderilmezdi.

Ben içkiyle beş yaşındayken böyle tanıştım. Hiç likör vermediler elbette bana. Ama altta kalan vişne tanelerini yememe izin verdiler.

Bu yaşa geldim, o 5 vişne tanesiyle bulduğum kafayı hala arıyorum, bulamıyorum...

Geçen yıl Stuttgart'ta evinde kaldığımız Rita'nın yayası da vişne kurarmış. Rita'nın babası İstapan Abi Kapalıçarşı'da esnafken basmış gitmiş Almanyalara "Diaspora" olmuş. Öyledir Ermenilerin kaderi.

Kimliklerini tek başına telaffuz etmeleri hiç mümkün olmaz.

Türkiye'de "azınlık", "kökenli" falan olurlar. Ecnebi memlekette "Diaspora", "Türk tohumu" falan derler. **Ermeni'ye kısaca "Ermeni" demek pek nasip olmaz kimsele. Zaten adamın yüzüne direkt "Ermeni" demek de garip durur. Ne öyle küfür gibi? Başına "afedersin" eklesinler bari.**

Yine dağıttınız konuyu.

Rita, yayasının Anadolu yaşamını çok sevmiş bir Diasporalı. Yemek tariflerini, evinin dekorasyonunu, mırıldandığı türkülerini hep memleketten taşımış Acı Vatan'a.

Evinde misafir olduğumuz her gece, yatmadan evvel tüm likörlerinden tattırdı bize. Ayva, vişne, şeftali, erik. Hepsi birbirinden güzel, hepsi de yayamın likörlerine benziyor. Üstelik ben teammüle rağmen, çok beğendiklerimden ikinci kadehi de istedim. Düşün artık o kadar güzel.

Fakat bir sorun var. Söylesem mi Rita'ya? Üzülecek kızcağız ama "nasıldı?" diye sorarken gözlerimin içine bakıyor, yalan söyleyemem ki!

- Rita, malzemeleri saysana bir bana?

- Vişne, çubuk tarçın, karanfil, şnaps

- Öbürü?

- Ayva, çubuk tarçın, karanfil, şnaps

- Ya bu?

- Erik, çubuk tarçın, karanfil, şnaps

- Şnaps ne be?

Verdi bir parça, tadına baktım şnaps dedikleri garip içkinin.

Bir şeye benzediği yok ama alkol oranı çok yüksekmiş.

Almanya'da gidip bir eczaneden veya bakkaldan saf alkol alamıyormuşsun. Yasakmış. O yüzden Rita alkol oranı en yüksek içkiyle kuruyormuş likörlerini. İyi de adı üstünde kardeşim, saf alkol bu. Alkol saf olacak ki koyduğun meyvenin tadı olduğu gibi geçsin suyun lezzetine. Bu şnaps dediğinin zaten bir tadı var. Bütün likörlere baskın çıkmış, kendi

tadını vermiş, birbirine benzetmiş güzelim çeşitleri.

Nisan ayına geldik. Soykırımın 100. yılı diyorlar.

Çok mevzu kopacakmış bu yıl.

Herkes gardını almış da başlayacak kavga için hazır etmiş yöntemlerini... Diasporalı hainler de davranacakmış. Ayık olmalıymışız.

Ulan anneannesinden öğrendiği tarifi uygulamak için malzeme bulamayan Sivaslı, Yozgatlı, İstanbullu, Mardinli insanların ne işi var Fransa'da, Almanya'da Arjantin'de, Los Angeles'ta kardeşim? Saf alkolün bulunmadığı yere "vatan" mı denirmiş?

Boğazına çöküp öldürdüğü insanların gurbet eldeki torunlarına küfür edince çözmüş mü oluyoruz bu lanetli husumeti?

Tazminattı, topraktı, özürdü bilmem ben.

Bari Balıkpazarı'ndaki bakkaldan hazır likör seti alıp göndereydik Rita'ya.

Belki bize ikinciye bile ikram ederdi likörden, barıştırdık belki be...

Metin Uca

tango charlie - uniform charlie alfa*

Eve yorgun geldiğinizde televizyon karşısına oturup, aldırılmaz gözlerle bakarken altyazıda "Bir Fantom'umuz düştü" yazısı gördüğünüzde 1 dakika, sadece 60 saniye düşünün.

Daracık Ankara - Sivrihisar yolunun bir dönemecinde kiraç bir tarlanın kenarında durduk. Her şey bir savaş filmi dekoru gibiydi. Foto muhabiri Selfet Abi ile birlikte elinde piyade tüfeği mavi havacı üniformalı askerlere Anadolu Ajansı kimliğimizi gösterip koşar adım tarlanın içine doğru ilerlemeye başladık. Hiç alışık olmadığım metal kokusu, yanık kokusu, kan kokusu birbirine karışmış. Uzakta dumanı tüten yüzlerce metre kare alana saçılmış bir metal tarlasına doğru hızla yürüyorduk. Kafamı yerden kaldırmak istemiyordum. **Göreceklelerinden korkumdan değil, ilk tanık olduğum, ilk anlatacağım Fantom kazasına ait hiçbir ipucu kaçsın istemiyordum.** Küçük parçalar dağılmıştı tarlanın her yerine. Ezilmiş haki renkli metal parçaları, kopmuş iniş takımları, kanat parçaları ve tabii adlandıramadığım insan parçalarının yapışmış olduğu uçuş tulumu kalıntıları. Hiç görmediğim kadar kederli ama sessiz havacı subaylar da aynı biçimde çevreyi dolaşıyor, kaza ile ilgili ilk notları alıyordu. Resmi bayramlarda hipodrom üzerine yaklaşırken kokpitin sağ ve solundaki iki şişman yanak gibi duran motorlarıyla ve küt arka kuyruk dikmesi ile sağır edercesine üstümden geçen, çocukluk aşkım Fantom'lardan biri ölü bir masal devi gibi yerde yatıyordu. **Kazanın üstünden saatler geçmesine rağmen geniz yakan koyu duman enkazın parçalarının üzerinde dolaşıyordu.** Her yer yağlı, pis siyah bir izle çevrilmiş metal parçaları ile doluydu. Ağlamak istiyor ama onu da başaramıyordum. Gözyaşları, ertesi gün şehitlikte mezar başında küçülmüş kefenin kenarında tabutun metal yüzeyine sızan ince kanı görüp, sanki şehidin mahremine girmiş gibi bakışlarımı kaçırana kadar da akmayacaktı. Başka bir yerde... **-BRAVO CHARLIE ALFA 3.6 PİSTİ DELTA'DAN GİRİŞ YAPABİLİRSİNİZ** Kuledeki kadın kontrolörün metalik sesi ile kendime geliyorum. Hafif gaz veriyorum. Emektar 172 Cessna homurdayarak delta çıkışına doğru hareket ediyor. Uçuş hocam

Orhan Paşa'nın gözlerini üstümden hissediyorum. Sarı çizgiyi iskalamadan taksi yolundan piste çıkıp son kontrolleri yapıyorum. "BRAVO CHARLIE ALFA kalkış serbest efendim." Kulenin sesini duyar duymaz gaz kolunu sona itiyorum. Cessna koşturuyor. 35-40-50-60 lövyeyi hafifçe kendime doğru çekiyorum. Önce tekerleklerin teması kesiliyor. Sonra dünyanın en muhteşem duygusu, uçuş başlıyor. 500 feet'te flap'ları kapatıyorum. Orhan Paşa'nın "küçük küçük Metincim küçük küçük" uyarısı ile yavaşça yükselmeye devam ediyorum. Hız 100 knot'a yaklaşıyordu. Hafif bir sola dönüşle Çekmece üzerine ilerlemeye başlıyorum. Başka bir yerde... Eskişehir 1. Taktik Hava Kuvvet Komutanlığı 113. Işık Filo eğitim uçuşu öncesi son şans noktasındayım. Akşamüzeri kızılığında iki Fantom kol uçuşu için hazır bekliyor. Sonradan kalbine yenik düşecek olan Celal Paşa'm bir sigarayı yakıp bitmeden diğerini ekliyor. Bakım astsubaylarının hararetli ve maharetli çalışmalarıyla iki dev savaş makinesi kalkış öncesi homurtuları ortalığı kaplıyor. Bulunduğumuz kırmızı-beyaz damalı boyalı kulübedeki subayları ve Celal Paşa'yı duymamı engelliyor. Kalkış izni ile 2.1 pistinden iki gümüş parıltılı Fantom arkalarından alevler çıkararak bir anda gözden kayboluyor. **Paşam kendi çocuklarının arkasından bakar gibi sevgi ve gururla ama bir o kadar da endişeyle bakıyor.** RF-4 keşif Fantom'ları olduğu için bunlar Vietnam Savaşı'nı görenlerden mi diye soruyorum. Milli bütçeden alınan ilk Fantom'lardan olduğunu öğreniyorum. Paşam da Fantom pilotu. Gururla Kıbrıs Savaşı'ndan hemen sonra gelenlerde nasıl eğitim aldığını, nasıl mükemmel bir uçak olduğunu anlatıyor. Gözümün önüne Vietnam Savaşı'nda sık görünmez ormanlara Napalm bombaları atan ilk Fantom'lar geliyor. Bu ürkütücü savaş makinelerinin ilkinin 16 Ekim 1974 günü North Caroline'dan yola çıkışını, ülkemizdeki başarılarını,

kullanıcıları, şehitlerimizi uçuş sonrası 113. Işık Filo'nun anı müzesinde tek tek izliyorum. **Daha o zamanlar Körfez Savaşı'na destek vermemişiz, hibe F-4'leri almamışız, Almanya'nın çürüğe çıkardığı 40 Fantom'u törenle karşılamamışız.** Başka bir yerde... Güneşe doğru tırmanıyorum. Tırmanma açısı 5-10 derece giderek artıyor. Lövyeyi kendime doğru çekiyorum. Nerdeyse uçak dikine tırmanıyormuş gibi. Orhan Paşa'ya bakıyorum "devam" diyor. Giderek motor yavaşlıyor. Tırmanma zorlaşıyor. Emektar Cessna kıpırdamaz noktaya doğru gidiyor. Özel uçuş giysileri içerisinde üstünde altı, yedi G yükle lövyeyi

kendine doğru çektiğinde saniyede 210 m hızla tırmanan Fantom'un yanında yaya sayılırım. Tırmanma sürüyor. Motor inliyor. Orhan Paşa "lövyeyi biraz daha çek" diyor. 2000 Feet civarında Cessna susuyor. Gerçek bir taş dönüşüyor. "Hız sıfır, işte stol anı Metin." Orhan Paşa'nın sert sesi ile gazı kesiyorum. "Kumanda nötr. Ters tarafa sert radır." Kafa aşağı doğru düşmeye başlıyor.

"Şimdi" diye bağıyor Orhan Paşa lövyeyi ileri doğru itiyorum stolu kırmak için. Avuçlarım yanıyor. Adrenalin her yanıma sarmış durumda. O zamanlar ne yüreğimizi yakan iki şehit Mustafa Yüzbaşı'mızı ne de Sam Füzesi kaçış eğitimini biliyorum. Ama 13 tonluk, ses hızının 2 katına ulaşabilen, 940/km hızla giden küçücük bir metal yığının içerisinde bilim, teknoloji, yaratıcılık, cesaret, eğitim kavramlarının yarattığı bu süper insanların savaş pilotlarının ne güçlüklerle katlandıklarını daha iyi anlıyorum.

Ellerim, saç diplerim, tüm vücudum terliyor. Hızla aşağı doğru düşüyoruz. Burun aşağıda, yer giderek yakınlaşıyor. Hızla aşağı doğru düşerken birkaç saniye bir ömür gibi geliyor. Serinkanlılıkla tekrar ediyorum. "Ters radır lövye ileri gaz ver stoldan çık." Cessna yeniden toparlıyor. Burnunu kaldırıyor ve düz uçuşa geçiyoruz. Her şey yine benim kontrolümde. Yaşam ile ölüm birkaç saniye aralıkta...

Başka bir yerde...

Eve yorgun geldiğinizde televizyon karşısına oturup, aldırılmaz gözlerle bakarken alt yazıda "Bir Fantom'umuz düştü" yazısı gördüğünüzde bir dakika, sadece 60 saniye düşünün. Gece gündüz emekle, terle teknolojinin yarattığı muhteşem kusursuz makineleri kullanan havacıların ölümle kalım arasındaki o saliselerini unutmayın!

Chopin'in o içten içe sızı gibi tekrarlayan ağıt kıvamındaki cenaze marşı, top arabası, yürüyen askerlerin beyaz tozlukları, arkasından sessiz gözyaşı döken acılı annelerin vakur duruşu değil, yeri asla doldurulmayacak uçuş tutkunu, hayatını adanmış havacıların aramızdan ayrılışlarının öykülerini anlamaya çalışın. Belki o zaman Vietnam Savaşı'ndan kalan dönemin efsanesi ama teknolojik gelişimin ve yılların getirdiği aşınmanın kurbanı Fantom'ların trajedisini anlar, dünyada üretilmiş 5200 Fantom'un kalanlarından birinin öyküsünü Türkiye'yi anlamada değerlendirirsiniz.

Belki o zaman acılı şehit babasının "Yazın yavrum, yazmazsanız en adisiniz! Saraylar yapana kadar uçan tabutları değiştirsinler" sözü hiç kulaklarınızdan çıkmaz. İçinize saplanıp kalır.

(*) TC - UCA

Gökhan Dağıstanlı

içimde ölen biri var

Ciğerini ezen orman yangınına söndürsün diye, kadehler bir dolup bir boşalıyor. Canının çoğu, kalıyor masada.

Artık biliyorsun, tükenip bitiyor, bitmez dediğin aşklar... Parçan kopuyor, tutamıyorsun... Suçlasan, kızsın, bağırp çağırsan ne fayda. Akacak kan, damarda durmuyor. Giden gidiyor her zaman ama kimi aylarca, kimi yıllarca ve heyhat, biri yaşamca kalıyor içinde... Bir arada da olamıyorsun, ayrı da.

Bu yaman çelişkiyle heba ediyorsun günlerini...

Göz göze gelmiştik oysa. Kalpten kalbe giden gizli bir yolu, ellerimizle bir gecede inşa etmiştik. Onca insan içinde, kader beni karşısına oturtmuştu. Sonra bir gün, elimi tutmuştu da hiç bırakmam sanmıştım. "Yol arkadaşım" demiştik birbirimize. Zorluklar vardı elbet, yeneriz demiştik. Birbirimizi sevmek gibi büyük işlere kalkışmıştık.

Başka hayatlarımız vardı, aldırmamıştık. "Buluruz bir orta yol, yürürüz el ele..." sanmıştık.

Göz göze geçirmiştik gecelerimizi bel! Gözleri gözlerime değince, felaketimiz olmuştu, ağlamıştık. Birlikte mısralar düşünmüştük. Tenlerimizin tuzu karışmıştı. Uykulardan uyanıp uyanıp sarılmıştık. Sabah oldu diye, korkuyla uyanıyordum uykularımdan. Hasret çöküyordu gecenin üstüne, uyandırma pahasına sarılıyordum. Sabah oluyordu ya, burnumun direği sızlıyordu. Her sabah bir veda, her akşam bir vuslat... Vazgeçmiştik sözlerden, bakarak seviyorduk birbirimizi. Bir biz, ikimiz vardık güzel, diğerleri hep çirkindi. Sevgisi gönlümü dağlıyordu da gık demiyordum.

O ciğercinin kedisiydi, ben sokak kedisi ama gül gibi geçinip gidiyorduk. Birimizin egosu, diğerimizin kalbi daha büyüktü ama ne gerek var şimdi bu sözleri etmeye. Birbirimizi öylece kabul etmiştik.

...diye başlamıştım bu elim ayrılık yazısına. "Devamını sonra yazarım" diyordum, ansızın telefonuma gelip de, gökyüzünü üstüme deviren mesaja kadar!

Instagram'da paylaşılmış bir fotoğrafta, bu menfur cinayeti üstlenen. Fotoğrafta "yeni sevgilisine"

poz veren bir kadın. Öyle uzak, öyle umursamaz, öyle yabancı bir kadın...

Aslında insan biliyor başına geleceği. Ne yaşayacağını bile bile gidiyorsun. "Yaşananlar kar saydığım" diyerek, pervane misali koşuyorsun ateşin üstüne üstüne. Uçurum gözlerine bakarken, biliyorsun düştüğünde öleceğini. Ama bakıyorsun yine de. Göze alıyorsun.

Hasretinin, F tipi esaretinde çürüyüp gitme ihtimaline bodoslama dalıyorsun.

Küsüyorsun, kimsenin haberi olmuyor. Kızıyorsun sonra, bağıríyorsun, kimse duymuyor. "Ben yapmazdım ulan bunu" diyorsun, değeri yok... Artık sevmemeyi anlıyorsun da, incinir diye pamuklara sarmalayıp sevdiğinin, bu fütursuz acelesine aklın ermiyor bir türlü...

Masumiyeti vedalaşılıyor hemen o anda mazinin...

Hatıraların karalar bağlıyor. Ağıtlar yakılıyor, tınısı tüm iç organlarını titreten. Sevda yüklü bir şilep sızıyor limanından uzak diyarlara doğru, kocaman bir ızdırıp bırakıp kalbinin tam ortasına... Geçici kör oluyorsun, her yer karanlık... Çaresiz bir telaş alıyor, kolunu bile kıpırdatmadığın. Telaşın bu durgunluğuyla yeni tanışyorsun. Depremler oluyor beyninde, kaçışmıyorsun. **Donuk bir bakışla, ölümcül bir boşvermişlik peydahlıyorsun.**

Ciğerini ezen orman yangınına söndürsün diye, kadehler bir dolup bir boşalıyor. Anlatıyorsun, dinliyorlar, kesmiyor. Canının çoğu, kalıyor masada. Ruhunu, bedeninde yaka paça tutmaya çalışırken, acıdan geçiyor bütün şarkılar. Her biri, bir parça koparıyor bedeninden. Yağmalanıyorsun.

Sonra, saat onsuzluğun ertesi olduğunda, vücudundaki otorite boşluğundan faydalanan ayakların, gidiyor yatağa. Yastıkları ıslatıyorsun, bir dost eli kafanda. "Geçer" diyor, "geçer..." Delip de geçiyor... Sabahın ışıklarıyla uyku karışır gibi oluyor. Uyandığında, bir cenaze merasimi havası kalbinde. Kasvetli, sessiz ve ağlamaklı. Dönüp bakıyorsun kalbine ve içinde biri ölüyor...

Elif Yılmaz

alayına...

O gece yarısı, eve çıkarken kızarmış ellerime bakıp asansörde ağladım ama sevinçten... ama utanmadan.

Üstüm başım memlekete bulanmış yine darmadağın gecenin bi vakti, eve zor atmışım kendimi... Her şeyin ama her bi şeyin umudun, öfkenin, niyetin, fitnenin, aşkın, dostun, düşmanın bal kabağına dönüştüğü saate gelmişim yine. Bi bok çukuru önümde, burnumu tıkamam ne fayda. Kabakları atsan tıkamaz taşar. S*ktiri çekip boylu boyunca yenik, yaralı halde yığılmışım sigara yanığı desenli, fast-food model kanepeye.

Bi el uzatmalık mesafeden anca sigaraya tutunabilecek gücüm var sarf etmek istediğim! Yakıyorum, cayır cayır çekiyorum içime. Yutuyorum dumanı iştahla. Sanırsın, dumanla boğacağım ruhu da kurtulacağım. **"Yanacak bi şey kaldıysa şayet" diye pis pis sırtarak kuruluyor ayaklarımın dibine ben! Tekmeyi basıyorum kalan gücümle kışma. Yok ki mecalim. Düşmüyo p*ç.** Simülasyon, halüsinasyon, meditasyon tüm osuruktan silahlarım bitmiş, cephaneye tam takır zaten, nasıl direneceğim ki kendime.

Sökülüyorum. Yüzünü hiç görmediğim, adını hayatımda ilk kez duyduğum bi kadının, Sibel Köklü'nün sorusu çıkıyor ağızımdan: "Bir insan kartopu oynarken nasıl ölür?" - "Nasıl lan!? Nasıl!?" Ne zamandan beri saklamışım kendimde bu cümleyi. Kafamı çeviriyorum, alelacele kendimden firar planı yapıyorum. Çok ağır kaldıramam sanıyorum...

- "Hazır mıyım?"

- "Bu sorunun karşısına çıkabilecek siklette soru mu lan bu?" diye iptal ediyorum firar planını. Salıyorum kendimi. İnsan olan için ilelebet cevapsızlığa mahkum bu soru, pişik dolu ruhumu yakıyor. Sızım sızım her yanım.

Yaksın, yaksın, daha çok yaksın!

* Sehpanın üzerinde akşamdan kalma "Kalecinin penaltı anındaki endişesi" ile göz göze geliyorum. Sibel Köklü'nün hayat yoldaşını anlattığı "ağlamaktan utandığım" o mağrur yazıdan gelmişti bu kitap benim sığınağa. Nuh Köklü'nün "en sevdiği kitaplardan biri" diye yazmıştı. Yazıyı okuduğumun ertesi günü almıştım bu kitabı. Bi hatıra kalsın istemiştım o güzel adamdan...

* 4'üncü sayfadan sonra anlamıştım: Hiç görmediğim bu adamı, niye "hatıra kalmasını isteyecek" kadar tanıdığımı ve ötesinde sevdiğimi.

Sayfa 59; "Kendisini algılayan bilinci o kadar şiddetlenmişti ki bütün vücudunda hissettiği bir dokunuş duygusuna dönüşmüştü..." satırında Josef K., Raskolnikov, Mersault... Ne kadar çok ortak arkadaşımız olduğunu düşünmüştüm. Şimdi bi tane daha eklemiştik Bloch... Elime aldım kitabı tekrar, sayfa 91'de ayraç. Henüz okunmamış... İlk gözüme giren cümle "Ben pazarlamacıyım, birkaç günlüğüne buralara geldim." Tesadüf kadar gerçek, riyasız olan ne var ki şu hayatta diyorum kendime zamanda... Gecenin ilk "Ah"ını çekiyorum sızıdan. "Ben pazarlamacıyım, birkaç günlüğüne..." Sonra boğazımı sıkıyan iki ele dönüşüyo cümle... Buz gibi soğuk tokatlasın bi kendime geleyim istiyorum. Açıyorum pencereyi. Oysa biliyorum her zaman cesaret edemediğim kadar kendimdeyim yine. Ürperiyorum. Huzursuzlanıyorum. Dışardan sesler geliyor. Hiç bi bok anlamıyorum. Ama anlamak

**CAMLARIMIZA
KARTOPU
ATMAK
SERBESTTİR !**

#nuhköklü

için uğraşıyorum. Bi meşgale gerek! Kendimi anlamaktan daha ızdırapsız, 4. kata kadar yükselen sokağın uğultusunu cümleye dönüştürmek. Ses deşifre olmuyor ama beni o şubat gecesine bırakıveriyor. Hatta bırakmıyor, fırlatıp atıyor. Haklı bi varoluş öfkesi sertliğinde! Nuh Köklü'nün acısıyla, kanlı karanlığın yaratıklarına inat, "İnadına insan", "İnadına hayat" diye postayı koyanların Kadıköy gettosunun sokaklarında birbirine tutunduğu gecenin yarısına... Saatimin yine bal kabağını gösterdiği zamana... Acı, öfke, umutsuzluk karışımıyla imha edilmeye çok hazır anlara... gidiyorum.

Pencere sıkı sıkıya kapatılıp üzerine de çekilmişken panjur, karanlığa kurban edilmeye hazırlanırken nasıl da inatla sızmıştı içeri sesler. Nasıl cilveli, nasıl neşeli... Birileri civil civil eğleniyordu.

- "Adalet miydi be bu!"

Ama öyle insandı ki sesler, kapılıp gitmemek insana yakışmazdı. Zavallılığının eşliğinde durup beklerken saniyeler önce, kendi kendime riya yapıp, sanki küfredeceğim gibi açtım pencereyi.

- Küfretsen n'olacak sanki artist. 4. kat, arada otopark var, duymazlar zaten koftiliğini- Ama etmedim, kartopu oynuyorlardı kızılı erkekli. La hem de bi sürü insan oynuyordu üstelik. Nuh'un şerefine.

Keyifle;

- "Oha" dedim, "Oha"

- Biraz önceki ölü ben, dirilip sokağa çıkmıştım. Kartopu yapıp, tanımadığım tanışıklara atıyordum. Onlar da bana, birbirlerine. Geride kalanlar, Nuh Köklü'ye selam çıkıp kartopunu koruma altına alıyordu o gece. Umutlarımızı, hayallerimizi, başkalarının derdini dert edinen çocukluğumuza sahip çıkıyordu o gece. İnatla suratımızı gülücükler basıyordu.

O gece yarısı, eve çıkarken kızarmış ellerime bakıp asansörde ağladım ama sevinçten... ama utanmadan.

Bu yazıyı yazdığım gece evime, hakaret, yalan, riya, ihanet, alçaklık, adilik, faşist ne kadar yük varsa sırtıma yüklenmiş gelmişim. Nefretin kemirdiğinden kalanlarla sürünerek evime girmişim. Biliyorum, daha çok gireceğim bu kapıdan böyle. Ama "Bir insan kartopu oynarken nasıl ölür?" sorusuna cevabımın, hiçbir zaman olmayacağını bilerek her gece kazanacağım bu savaşı. "Bir insan kartopu oynarken nasıl ölür?" sorusunu bi kez daha sordurmamaya ettiğim yemini, "Unutursam kalbim kurusun. Söz-ulan" diyerek ettiğim bedduayı hatırlayarak çıkacağım yine sokağa... O geceki tanımadığım eş dostlarla. O soruyu dünyaya getirenlerin, Nuh Köklü gibi bi yoldaşı olmayacağını güveni, gururu, cesaretiyle diyeceğim ki; ağız dolusu, "Boşuna yırtınmayın, bu savaşta size galibiyet yok! Kartopu da benim, s*ktirin gidin..."

evlilik

Yeryüzüne birlikte
geldiniz ve sonsuza dek
birlikte yaşayacaksınız,
Ölümün ak kanatları
günlerinizi bölene dek
birlikte olacaksınız,
Tanrı'nın suskun anıları
katına eriştiğinizde bile
birlikte olacaksınız,

**Ama bırakın da bunca
beraberliğin arasında
biraz boşluklar olsun,**

Ve Tanrısal alemin rüzgarları
esip dolanabilsin aranızda,
Birbirinizi sevin, ama sevginin
üzerine bağlayıcı anlaşmalar
koymayın,

Bırakın yüreklerinizin sahilleri
arasında gelgit çalkalanan
bir deniz olsun Sevgi.

**Birbirinizin kadehini onunla
doldurun ama aynı kadehe
eğilip içmeyin,**

Ekmeğinizi bölüşün, ama aynı
lokmayı dişlemeye kalkmayın,

**Şarkı söyleyin, dans edin, eğlenin
birlikte, ama ikinizin de birer**

Yalnız olduğunu unutmayın,

Çünkü lavtadan dağılan müzik aynı,
ama nağmeleri çıkaran teller ayrıdır,

Yüreklerinizi birbirine bağlayın ama
biri ötekinin saklayıcısı olmasın,

Çünkü ancak Hayat'ın elidir yüreklerinizi
saklayacak olan,

Hep yanyana olun, ama birbirinize fazla
sokulmayın,

Çünkü tapınağı taşıyan sütunlar da ayrıdır,

Çünkü bir selvi ile bir meşe birbirinin
gölgesinde yetişmez....

Halil Cibran

"Ermış" kitabından

Can Yılmaz

daley thompson bize niye el sallasın ki!

Birileri hayatınıza dokunur, izler bırakır ve yıllar sonra o dokunuşlar kendini hatırlatır. Anneannem tam da öyle biri oldu, dokundu ve gitti.

Yıl 1980... Kenan Paşa'nın demir yumruğu henüz vatandaşın ensesine inmemiş, temmuz sıcakları memleketi kavurmakta... Anneannem ve ben, nedense büyük bir heyecan ile Moskova Olimpiyatları açılış merasimini bekliyoruz. Aralarında Türkiye'nin de olduğu bir yığın ülkenin protesto edip katılmadığı, sporcu kalitesi ve rekorları bugün bile tartışılan, Lenin Stadyumu'ndaki yaz olimpiyatlarının açılışı... Anneannemin atletizmi niye sevdiği konusunda hiçbir fikrim yok, belki de talihsiz bir trafik kazası ile yitirdiğimiz üstat Cüneyt Koryürek abimizin tatlı anlatımına vurulmuştu, bilemiyoruz. "Olimpiyad" derdi Cüneyt abi ve öyle yazılmasını da isterdi nedense, mekanı cennet olsun.

Anneannem, mahallesindeki ilk televizyona sahipti. Ortada TRT yayını yokken evde televizyon vardı ve bir müddet televizyonda sadece kendi gölgemizi seyrettik çok iyi hatırlıyorum.

Yıllar sonra anneannemin, TRT'nin yayınladığı tüm atletizm yarışmalarını merakla seyrettiğini fark ettim ve bu bana çok ilginç geliyordu. **Öyle ya, yaşlı bir teyzesin sen, niye Vladimir Salnikov'un altın madalya seramonisini sandalyenin ucunda heyecanla seyredesin ki! Efsanevi Sebastian Coe, Steve Ovett düellosunu son yarıya kadar takip edip Coe'yu alkışlayıp Owett'e küsesin! Al eline şişini, örgünü Komiser Columbo'yu seyret...**

Anneannemle çok atletizm yarışı seyrettim. Kazanır dediği adamların çoğu nal topluyordu ama büyük bir zevkle olan biteni takip etmesi, kum havuzuna düşen atletin bileğinin kırılma ihtimaline 10 dakika üzülmesi kendisine hayran bırakırdı. Koşularda tahminlerini genelde son 20 metreye kadar açıklamazdı, işini şansa bırakmayı pek sevmiyordu ama sürprizlere de kızmazdı. Atlama koşularında güzel kızlara yakışıklı erkeklere şans verirdi, Doğu Almanları sevmezdi. Federal Almanya varsa onu tutar yoksa siyah renkli formayı giyeni tutar, onlar renkli "Biz göremiyoruz" dediğimde eşofmanlara renk verirdi. Sakatlanma durumlarında üzülürdü, "Temiz yüzlü olan kazansın" derdi. "İyi koşan iyi atlayan değil temiz yüzlü olan kazansın." İlginç bir öneriydi. Tatyana Kolpakova 7.06 uzun atlayışı ile altını cebine koyup kampa dönüş yolundayken 2500 km uzaktaki yaşlı bir teyzenin kendisi için dertlendiğini hiçbir zaman öğrenemedi. O kız yürüyemez bir daha demişti, büyük ihtimalle yürüdü ve çokça madalya aldı.

Birileri hayatınıza dokunur geçer, anlamadan hissettirmeden izler bırakır ve yıllar yıllar sonra o dokunuşlar kendini hatırlatır. **Zamanında hissetmediğin, burun büktüğün ve hatta bıyık altından gülüp geçtiğin çoğu cümle aklına geliverir tam da gelmesi gereken zamanda...** Anneannem tam da öyle biri oldu, dokundu ve gitti.

1980'de Moskova'daydık, fiziken orada olmamıza maddi olarak imkan yoktu ama tüm kalbimizle oradaydık. Amerika'nın başını çektiği birçok ülke, oyunları protesto etmiş, Rusların Afganistan'ı işgal etmesi dünyada hoş karşılanmamıştı ama bu olay bizim keyfimizi kaçırmadı. O zamanlar ikimizde yaş olarak politikaya uygun değildik.

Hazırlığımızı yapmış meyvelerimizi, çekirdeklerimizi, gazozlarımızı almış, açılış saatinde TRT'nin yayınlamayı vaat

ettiği açılış törenini seyretmeye hazırdık.

Gazetelerden takip ettiğimiz birkaç sporcunun oyunlarda olması bizi yeteri kadar heyecanlandırdı.

Amerikan Haydutları'nın (Amerikan Haydutları, anneannemin Amerikalılara koyduğu isimdi ve yıllar sonra isim hala güncelliğini koruyor ki bu da ayrıca takdire şayandır) gelmediği iyi oldu, biraz da başkaları kazansın diyerek kendimizi ikna ettik. Ki o zamanlar Doğu Bloku ülkeleri pistlerden tankla geçer gibi geçiyorlardı ve **sanırım Amerika, madalya konusunda tarumar olmamak için Afganistan'ı bahane etti.** Öyle değilse bile biz anneannemle öyle karar verdik, kesip attık fazla uzatmadık.

1980 Moskova'nın yıldızları gerçekten de S.S.C.B, Doğu Almanya ve Bulgaristan oldu, madalyaları süpürdüler.

Açılış bir hayli sönük geçiyordu siyah beyaz televizyonumuzdan geçen bayrakların rengini uzun uzun tartışıyorduk, birkaç ülke protesto olarak kendi bayrağıyla değil olimpiyat bayrağı ile geçiş yaptı. Anneannem: "Neden hepsi aynı bayrak? Yok mu koca memlekette bayrak yapacak bir adam?" diyerek hadiseye ne kadar farklı bakılabileceğini gösterdi. Ben ise sarı leblebi ve gazozun peşindeydim, açılış beni pek ilgilendirmiyordu, zira beklediğim adam henüz ortalarda yoktu.

Adamımız dekatloncu Daley Thompson'du, İngiliz'di ve anneannemin deyimiyle Arap'tı. Televizyonun da siyah beyaz olmasından olsa gerek, ekranda rengin biraz koyuysa sen otomatikman anneannem tarafından "Arap" ilan ediliyordun. O yıllarda hem de İstanbul'un kıyısında bir evde, "Arap deme anneanne, adam İngiliz... Olsa olsa 'zenci'dir ve hatta onu da deme, kendisi siyahi bir arkadaştır" diyemiyorsun haliyle...

Thompson büyük ihtimalle baba tarafından Afrika asıllı siyahi, anne tarafından beyaz olan İngiliz bir sporcuydu ve bilmeden de olsa gönlümüzü fethetmişti. Daha önceki bir iki yarışını seyretmiş adama hayran olmuştuk. Olimpiyatları o ne kadar heyecanla beklediyse biz de onu olimpiyatta seyretmek için aynı heyecanla bekledik. Gerçeği söylemek gerekirse asıl mesele Daley Thompson'u diğerlerinden daha çok görmemizdi.

15 saniyede biten yarışlarda koşan adamla duygu bağı kurmak zordu. Çeyrek final, yarı final, final derken 5 dakika göremiyordun ki adamı sevesin, bağrına basıp kazanması için dua edesin... Daley'i iki gün takip edebiliyorduk ve işin iyi tarafı adam iyiydi en iyisi oydu.

10 bin koşanları da çok severdik mesela, nereden baksan, yarım saat gözümüzün önünde dönüp duruyorlardı.

Etiyopyalı Yifter'in (Tabii ki Arap), Finli süt beyaz Maaninka'nın iki saniye önünde yarışı bitirmesi için ayağa kalkıp el ele tutuşmuşluğumuz vardır. Sebep yine, "aman haydutlar kazanmasın"dı... Bir müddet Finli Abi'nin Amerikalı olmadığını ve doğal olarak haydut olmadığını anlatmaya çalışsam da, finli fazla beyazdı, konuyu hızlıca kapattık...

Amerikalı haydut sanılan finli Maaninka, Etiyopyalı ve tabii ki Arap kardeşlerimizle kürsüye çıkıp madalyasını aldığı anda, kesinlikle aklında biz yoktuk ve onun iki saniye yavaş koşması için el açarak dua ettiğimizi bugün bile bildiğini sanmıyorum! Uzun koşularda son 400'lerde iddiaya girerdik, kaybeden mutfağa gidip püsküt getirirdi. Tel dolapta kremasız püsküt vardı ama Dekatlon sevmek gibi, kremalı hobilerimiz vardı... :)

Dekatlon yarışlarında aynı sporcuyu 10 değişik dalda seyretme imkanımız vardı, yarışmalar iki gün sürüyordu. Gözümüzü kestirdiğimiz sporcu artık bizim adamımız oluyordu, kazanmalıydı! Ekranı çok görünce doğal olarak çok sevmek zorundaydık, seviyorduk da... Yok yok biz bu sporcuları seviyorduk, yoksa anneannem 50 km yürüyüş birincisi 47 kiloluk Doğu Alman Gauder, Lenin stadına bacakları birbirine çarparak girdiğinde niye gözlerini silsin ki... Hem de bana çaktırmadan...

Yarışmaları takip ediyoruz, yemeğimizi bile televizyonun önünde izliyoruz. 36 dünya rekoru kırılan bir yarışmayı kaçıramayız öyle bir lüksümüz yok... Yarışmalar sırasında çok eğlenirdik, sadece ikimiz için yapılıyor gibiydi bütün bu organizasyon... Dünyanın en hızlı insanları, en yükseğe sıçrayanları, en dayanıklıları hepsi bizim için hünerlerini gösteriyorlardı. **Küçük bir çocuk ile yaşlı bir kadının beraber gülüp eğlenmesi için seçilmiş en absürt şey bu mu acaba?** Değildir herhalde, dünyadaki en acayip anneanne-torun biz olamayız... Ama o televizyonun karşısında çok mutlu olduğumuz kesin... Çok mutluyduk.

Yarışmalar başladığında, odaklandığımız yarış Dekatlon ama diğer yarışmacılara da haksızlık etmiyoruz. 100 metrede altın alan Welles'i aynı bir heyecanla alkışladık zira yarı hemşerimizdi, İngiliz'di... 1500'de Coe altını alınca, bakkala gitmem hakkı kazanmıştım! Sırıla yüksek atlama da üçüncülük niye yoktu, kadınlar niye sıırıla atlamıyor diye uzun uzun tartışmıştık. Yani konuya hakimdik. Her tarafımızdan atletizm fııırıyordu. Bizim evde yarattığımız sinerjinin yarısını Atletizm Federasyonu'nun koridorlarında yaratabilseydik keşke ama olmadı olmadı...

Biz bu düşüncelerle boğuşurken, Thompson'ın ilk yarışma günü gelip çatmıştı. Rakibi ev sahibi Rus sporcu bizimkini bir hayli zorlayacak kalibrede bir arkadaşı. Seyircinin desteğini arkasına alarak bir iki yarışta iyi dereceler aldı ve bizi endişeye sevk etti.

Anneannem oyuncu değiştirir gibi oyunun ortasında fikir değiştirip bahisleri "sarı bıyıklı oğlan" Rus Yuriy Kutsenko'ya koymayı teklif etti ama bunu yapamazdık! Günlerdir beklediğimiz adama şu dakikada biz seni değil, "sarı bıyık Rus"u seviyoruz, artık onun kazanması için totem yapacağız diyemedik. Hızlı bir şekilde bu fikirden vazgeçildi, enerjimizi sarı bıyık Rus'tan alıp, İngiliz (Arap çocuk) Thompson'a yoğunlaştırdık.

İki yorucu günün sonunda, en az Daley Thompson kadar kalori harcayarak adamımızı altın madalyaya doğru koşturduk, inancımızı kaybetmedik, tezahüratımızı yaptık ve mutlu sona ulaştık.

Thompson, gardrop boyutundaki iki Rus'un arasından sıyrılıp altın madalyaya uzanınca, biz de günlerdir beklediğimiz huzura erdik.

Anneannem, elin doğma büyüme Londralı, İngiliz atletine maaşallahlı dualarını yolluyor, ben ciddi ciddi odanın ortasında göbek atıyordum. Sanırsın ki Birleşik Krallık her birimize 5 yıllık oturma müsaadesi vermiş, cebimize de 5000'er pound harçlık koymuş. Sevincimiz inanılmaz, göz ucuyla televizyona baktığımda Thompson'un bile bizim kadar atlayıp zıplamadığını gördüm de biraz duruldum. Hatta adamın bakışı ile irkildim, "ne yapıyorsunuz oğlum siz?" der gibi bakıyordu.

Thompson haliyle benzer sevinçlere alışkın ama biz öyle değiliz. Kırk yılda bir yüzümüz güler bu işlerde, öyle kolay kolay havalara uçamayız, sevinçten gözümüzden yaş gelmez.

"Bırak ağzımızın tadını bozma birini sevmişken ona sevinelim be Thompson" diyemedik tabii...

Ben, abinin bakışı ile kendime gelince, anneannem de sakinleşti. Derin bir nefes aldı, usulca yerinden kalktı, televizyonun yeteri kadar ısındığına karar vermişti ve televizyonu soğuması için kapattı.

"Birazdan madalya töreni var" dedim, "soğusun açarız" dedi gitti...

O zamanlar televizyon ısırdı, yetmez regülatör (memleketin düşük voltajını yükselten alet) ısırdı, yetmez transformatör (memleketin 110 volt elektrikini 220 yapan alet) ısırdı, kısaca televizyon saatlerce seyredilemezdi öylesine keyifli bir dönemdi yani...

Anneannem gittiği yerden gelmeyince anladım ki her zamanki gibi kutlama için bir şeyler hazırlıyor, peynirli ekmekarası tabağı ile geri gelecek. O zamanın gerçek beyaz ekmeğinin arasında, gerçek süttten yapılan, gerçek bir beyaz peynir, şimdilerde tam bir ütopya...

Tahminim doğru çıktı, anneannem yine tam zamanında doğru hamleyi yapmıştı! Yerimizi aldık, Ankara gazozlarından birer yudum aldık. Nasıl beceriyorsa günün her saatinde bulabildiği tazelik ekmeklerimizi ısırdık, ağzımızda lokmalarla Daley Thompson'un 8,495 puanla altın madalyayı Ruslardan nasıl söküp aldığını yorumladık, yarışların analizlerini yaptık. Binlerce Rus seyircinin önünde olimpiyat madalyası kazanan adamımızı tekrar onore ettik. Ve artık zamanı gelmişti; anneannem televizyonun yeteri kadar soğuduğunu ikna oldu, "aç" dedi "aç kaçırmayalım Arap'ı..." Hızla televizyonu açtım, televizyonun açıldığını anlaması yaklaşık 2 dakika sürüyordu, yerime oturdum ekmeğimden güzel bir parça kopardım ki bizimkiler ekranda belirdi. Neredeyse kaçıırıyorduk koskoca seremoniyi... Daley ortada, iki Rus bozguna uğramış suratları ile iki yanında, sehpanın önünde zoraki gülümseyen suratları ile durmakta... Rusya'nın ileri gelenlerinden biri, geleneksel kıyafetleriyle madalya tepsileri tutan iki metrelik Rus kızlarının önünde tepsilere uzanmayı bekliyor, gazozun son yudumunu alıp boş şişeyi bıraktım. Elimdeki ekmeğin bitmesine nerden baksan 5 lokma daha var, ekmek gazoz kadar cazip değil doğal olarak, anneannem gazozla hiç ilgili değil ekmeği ile meşgul, kulağımız Cüneyt Koryürek'de, gözümüz Daley Thompson'da nefesimizi tuttuk sanki madalyayı Britanyalı Thompson değil, Muş Varto'lu Veli Ballı alıyor...

Rus Olimpiyat Komitesi'nden olsa gerek, takım elbiseli bürokrat bir abimiz, 3'lük madalyasını 2 metrelik kızın tepsisinden aldı. Yanında duran başka bir takım elbiseli Afrikalı abiye verdi. Bronz madayla Afrikalı abinin elinde sallanırken, Dekatlon Olimpiyat üçüncüsü Sergey Zhelanov'un adı stat hoparlöründen onbinlere, televizyon ekranlarından milyonlara duyuruldu ve elektrik kesildi... Evet evet tam okuduğunuz gibi, elektrik kesildi... **Lenin Olimpiyat stadında değil bizim evde elektrik kesildi. Anneannem ve ben donduk!**

Nasıl yani, iki gündür beklediğimiz şey bir anda tarih mi olmuştu?

Anneannem benden hızlı ayıldı, elektrik gelirse voltaj yüksek gelir, önce regülatörü, sonra transformatörü sonra da televizyonu bozar diyerek televizyonu kapattı hatta garanti olsun diye fişini de çıkardı. Ben televizyonun karşısında bekliyorum, inanamıyorum 2 koca gün 10 yarış bir saniyesini kaçırmamışım ve finalde madalya töreninde yokum! Her saniyesinde, gülle attığında, cirir attığında, 100 metresinde onunlaydık, disk atma da "hakemin kafasına niye gelmiyor" diye 20 dakika tartışmıştık, uzun atlama da 8 metre atlayınca sevinçten sehpayı devirip haliya çay dökmüştük! Yüksek atlamada 2.08 atladığında "bitti bu iş, aldık altını" dememiş miydik? Bu bize yapılmıydı? Topu topu 3 dakika sürecekti. Britanya marşını dinlerken bir yandan da etrafı toplar sonra yatardık, ne var yani çok şey istemedik ki... 3 dakika be 3 dakika!

Daley Thompson, boynunda madalyası elinde Rusların hediyesi maskot Rus ayısı Misha ile seyircileri selamladığında elektrik gelmedi, takım otobüsü ile olimpiyat köyündeki odasına bırakıldığında da elektrik gelmedi. Daley, düşunu alıp yatağına uzanarak Londra'daki annesini aradığında, annesinin "Canım oğlum işte başardın sonunda" dediğinde de gelmedi... Anneannenim evine elektrik, o gece gelmedi...

Ertesi gün öğleden sonra buzdolabımız çalıştı büyük gürültü ile ve anladık ki elektrik geldi... Ve tahminimce Thompson'un Londra'da kendisini karşılayanlara imza verdiği saatlere denk geldi elektrik ile tekrar kavuşmamız...

Ve yıllar sonra internet unuttuğumuz her şeyi hatırlatmaya başladı bize, şimdi arada bir Daley Thompson videoları seyrediyorum.

Anneannemle gözlerimizin içi gülerken seyrettiğimiz koşularını, atlayışlarını ve seyredemediğimiz seremoniyi...

Ve Anneanne...

Seremonide Daley Thompson'un eşofmanı kırmızıymış, sen siyah demıştin, beyaz dediğin altındaki eşofman altı da maviymiş. Boynundaki madalyası ile çok mutluymuş, etrafa el sallamış, seyircilere gülmüş. Ama elinde maskot Misha yokmuş, unutmuşlar belli ki! Ve evet haklı çıktın o Arap çocuk senden sonra çok yarış kazandı, 1984'de de Olimpiyat altını aldı.

Bu sefer bildir, sen kazandın...

Zeynep Miraç

bir haysiyet simgesi: gomidas

Başka bir ülkede doğsaydı, "memleketin dünyaya armağan ettiği en büyük sanatçılardan" biri olarak anılırdı ansiklopedilerde.

Yüz yıl önce bir nisan günü.

46 yaşında, uzunca boylu, melankolik bakışlı bir adam Pangaltı'daki evinin cumbalı odasında, piyanonun başında çalışıyor.

Aynı anda İstanbul Emniyeti'nde hararetli bir hazırlık var. Emniyet Müdürü Bedri Bey teşkilatına **"Aman fazla gürültü etmeden halledin şu işi"** talimatı veriyor. "Evlere kalabalık gitmeyin, etrafı rahatsız etmeyin, zanlıyı kibarca ve en kısa zamanda evine döneceğini söyleyerek getirin".

Zanlı dediği bir değil, iki değil. Polislerin ellerindeki listede 235 kişinin adı var. Hepsinin suçu aynı: Vatana ihanet!

Gece vakti kapı çalındığında, son bestesi üzerinde çalışan adam piyanonun başından kalkıyor. Bir daha o tuşlara hiç dokunmayacağını henüz bilmiyor.

24 Nisan 1915 gecesini tutuklanıp önce Sultanahmet'teki Merkez Hapishanesi'ne, ardından da Çankırı'ya götürülen İstanbullu Ermenilerden biri Gomidas Vartabed.

27 Eylül 1869 Kütahya doğumlu, gerçek adıyla Soğomon Soğomonyan. Besteler yapan, müziğe tutkun annesini kaybettiğinde henüz bir yaşında bile yoktu; babasız kaldığında ise ergenliğe henüz adım atıyordu.

Fotoğraflarına bakar bakmaz insana çarpan o hüznün, gözlerine o yıllarda yerleşmiş olacak. Ama hayat dediğiniz bir tahterevallidir. Bugün yüreğinizi sızlatan, yarın talihin kapısını açan anahtar oluveriyor.

Soğomon'un hayatı da Eçmiadzin'deki Ermeni Başpatrikliği'nin din adamı olarak yetiştirmek üzere Anadolu kimsesiz Ermeni çocuklarını aramasıyla değişti. Tek kelime Ermenice bilmeyen ve bu nedenle de öğrenci olması imkansız görülen bu çocuk, şarkı söyler söylemez kabul edildi manastıra.

25'ine geldiğinde artık bir rahipti ve adı 7. yüzyılda yaşamış Ermeni ozanından ilhamla Gomidas olmuştu. O içine kapanık çocuk, kimsesizliğin yükünü üzerinden atmış, müzik uğruna dünyanın dört bir yanına gitmeye hazır. Berlin'de Wagner'in kurduğu konservatuardan burs kazandı. Ertesi yıl Uluslararası Müzik Derneği'nin Avrupalı olmayan tek üyesi olarak Ermeni ve Kürt müziklerini araştırıyor, Avrupa'nın merkez şehirlerinde konserler veriyordu.

Orada kalsa onu nasıl bir son bekleyecekti bilmiyoruz ama insanın kaderine hızla koşmak gibi bir huyu var işte... "Manastıra borçluyum" deyip Eçmiadzin'e geri döndü. Burada Ermeni opera tarihinin mihenk taşlarından biri olan "Anuş"u besteledi. En önemlisi, Kafkaslar ve Anadolu'daki Ermenice, Kürtçe, Farsça, Türkçe türkülleri derlemeye başladı. Bin, iki bin, üç bin, hatta daha fazla türkü elindeydi artık. İyide kiminle seslendirecek bu türkülleri? Eçmiadzin'in koşulları ortada. Bir

kez daha çıktı yola; Paris'te, Lozan'da, Cenevre'de korolar kurmaya...

Artık Avrupa'da bilinen, eserleri Bela Bartok ile Debussy ile yan yana anılan bir besteci idi.

Kaderine doğru son hamlesini yaptı, payitahta, İstanbul'a yerleşti. II. Meşrutiyet ilan edilmiş, imparatorluğa "özgürlük" gelmişti ne de olsa. İstanbul'un entelektüel hayatının önemli bir parçasıydı, konserler veriyor, dur durak bilmeden çalışıyordu. Yakın arkadaşları arasında Halide Edip Adıvar, Mehmet Emin Yurdakul, Ziya Gökalp, hatta veliaht prens Abdülmecit vardı.

Gelin görün ki mutluluk hep üzerine oturmamış bir ceket gibiydi; hep rahatsız, hep eğreti... Ne Eçmiadzin'de, ne Berlin'de, ne İstanbul'da... Olamadı bir türlü. Sanki içinde henüz nereden geleceğini bilmediği felakete doğru geri sayan bir saat vardı.

Felaketler dakiktir, hiç bekletmezler.

On gün önce onu bir konserde dinleyip övgülere boğan İttihat ve Terakkiciler'in emriyle evinden alındığında, en çok neden korkmuştu bilmiyoruz. "Tamam" mı demişti acaba, "Buraya kadarmış..." Ölümü düşünmüştür de; onu alkışlayan ellerin şimdi ölmekten beter edecekleri aklına gelmemiştir sanırım.

Önce Merkez Hapishanesi'ne, ardından da Çankırı'ya gönderilen Gomidas için Halide Edip, Yurdakul, ABD Büyükelçisi Morgenthau araya girdiler. Talat Paşa'nın özel emriyle canı kurtuldu. Ruhu?.. Yaşadıklarının eziyeti altında çoktan ezilmişti.

İstanbul'a döndü dönmesine de, hafızasındaki acı onu hiç terk etmedi. Arkadaşları önce Şişli'deki La Paix Asabiye Hastanesi'ne yatırdılar, sonra alıp Paris'e götürdüler. Son on altı yılını burada, bir hastane odasında, tek bir şarkı dahi söylemeden, piyanonun tuşlarına hiç dokunmadan geçirdi.

Bakmayın biyografisinde 1869-1935 yazdığına, yaşam parantezini kapattığında 1915 Nisan'ıydı.

Yüz yıl önce.

Gomidas, bir haysiyet simgesi bugün. Yaşadıklarına dayanamayıp aklını kitleyecek, anahtarı da Umman'a savuracak kadar büyük bir haysiyetin simgesi.

Onun zihnindeki karanlık dehlizler, koca bir toplumun iyi insanlar olarak kalabilme ihtimalini bir anaför gibi içine çekiyor. Altından kalkılamayacak kadar büyük bir suçu hatırlattığı kadar, bu ülkenin neler kaybettiğini de vuruyor yüzümüze. Çünkü başka bir ülkede doğsaydı, "memleketin dünyaya armağan ettiği en büyük sanatçılardan" biri olarak anılırdı ansiklopedilerde.

Gelin görün ki o da, biz de bu ülkede doğduk.

Kenan Doğulu

bugünüm sensiz geçti

Her kayan yıldızdan bir çizik kalır ister istemez yine de kalpte. Çünkü insan duygusaldır. Her şeye rağmen. Ama değişmeyen bir yalnızlık korkusu hikayede hep vardır. Kalabalıklı yalnızlık daha bir acıtır.

13 yaşında, umutlarla dolu kafasında hayaller kuran bir çocuğun nasıl yıkılır babası gelmezce gittiğinde bilir misiniz? Ve kahramanını yitirmenin verdiği boşlukta kendini aniden nasıl yersiz, nasıl köksüz hisseder... Bazen bir an bile çok uzun gelir insana sevdiğini, sevenini bir bilinmeze gönderdiğinde. Çaresiz bakakalır ardından. Saniyeler ay, saatler yıl olur. Her yeni gün kötü bir rüyadan uyanmayı dilediğin sabahıyla karşılar seni. Elbette

gün gelir bu sabahlardan birinde minicik bir iğne ile delinir göğsünün tam ortasındaki ağırlık. Azar azar azar, belli bile etmeden hafiflemeye başlar acı. Geriye 'keşke'leri, 'belki'leri bırakır zamanın pişmanlıkları. Ama hiçbir zaman bitmez özlem. Ne mutlu ki hep güzel şeyler duydum hakkında. Şöyle iyi adamdı, böyle iyi müzisyendi. Gerçi duymasam ne fark ederdi ki. Benim babamdı o. Belki hepimiz için söylenir benzer şeyler bir gün. Keşke. Ama o özel bir insandı. Kesin bilgi. İleri görüşlüydü, mantıklıydı, titizdi. Beraber geçirdiğimiz kısacık zamanımızda bana bunları hissettirmiş ve yaşatmıştı. Onunla aynı sahnede olmak çocuk kalbimin unutamadığı anlardandı. **Gurura boyanmış gülüşü ve gözleriyle konuşurdu benimle. Cesaret verirdi. Hayata dair birçok şey öğretir ama her şeyden önce adam gibi adam olmamı nasihat ederdi.**

Her Pazar çaldığı plakların sesi hala kulağımda. Charlie Parker, Chick Corea, Ella Fitzgerald, Led Zeppelin, Pink Floyd... Çeşitli müzik tarzlarından bütün efsaneleri bana ilk dinleten babamdı. Tam aklım ermeye başlamıştı ki aniden gitti. Ben de ona güzel bir Pazar akşamüstü kendi müzik listemdeki favorilerimi ve yeni bestelediğim şarkılarımı dinletmek isterdim doğrusu. Etrafta tatlı bir aile koşuşturması. Güzel de bir şişe şarap...

'O'nun sevdiği kullarındandı. Melekli cinslerden. Ama talihsiz bir hastalık aldı tüm enerjisini. Belki buradaki görevi bitmişti, belki başka bir yerde ona ihtiyaç vardı. Kim bilir... Oralar hep muamma. İyiler erken gider derler. O da 46 yaşında öldü. Genlerinden kabiliyet, etiğinden itibar ve kalbinden aşk bıraktı bize miras.

Ne gariptir ki bir zaman sonra hem doğduğu, hem öldüğü günde anılıyor insan. 2 ay önce ölüm yıldönümün, bu ay doğum yıldönümün. İyi ki doğmuşsun, iyi ki varmışsın.

Bir dostu daha gitti yanına şimdi. Kral bir dostu. İlk babam tanıştırmıştı beni onunla. Beyaz deri bir takım giymişti. Kıyafetinden bile belliydi herkes gibi olmadığı. İlgili odağıydı. Yaşayan bir efsaneydi. Besteleri, filmleri ortalığı karıştırıyor, konserlerinde sinema salonlarının koltukları harap oluyordu. Elvis Presley'in dünyada yarattığı rüzgarın bir benzeriydi onunkisi. Dünya çapında bir kariyere sahip olabilecek istidat, suret ve endama sahipti. Devrimci popçu diyenler vardı ona. Kostümleri, şovları, fırtınalı aşk hayatı hep konuşulurdu. Onun hikayelerini hep birinci ağızdan dinledim ben.

Babamdan dinledim, annemden dinledim. Babam uzun yıllar boyunca gitaristiydi Erol Büyükburç'un. En rock&roll zamanlarını beraber geçirmiş, birlikte sayısız anı biriktirmişlerdi. Şimdi gıptayla dinleyeceğimiz, "o zamanlar ne acayipmiş" diyeceğimiz binlerce anı. Olsalar da anlatsalar.

Şimdilerde bir hafife alma duygusu da barındıran 'Popçu' tabirinin atalarındandı Erol Büyükburç. "Popüler Müzik Sanatçısı", "Hafif Batı Müziği Solisti", "Ses Sanatçısı" olarak anılırdı o zamanlar. Bir günde 4-5 ayrı yerde konser vermeye yetecek enerjisi vardı. Besteciye di aynı zamanda. İngilizce seslendirdiği şarkıları "Little Lucy", "Kiss Me", "Lover's Wish", "Memories" çok sükse yaptı. Balkan Müzik Festivali'nde

birinci oldu. Milli takım galibiyeti gibi karşılandı bu haber. Ülkemizi yurtdışında temsil edip milleti gururlandırdı. Milli orkestramızın o dönem gitaristi de babam Yurdaer Doğulu'ydu. Fakat o dönemin ortalığı kasıp kavuran müzikleri; Anadolu rock, pop ve jazz, yaklaşımakta olan arabesk fırtınasından habersizdi. Listelerin üst sıraları yeni sahiplerini buldukça çağa ayak uydurmak güçleşecekti. Bugün genel geçer müziğin, pop arabesk diye bir tarz yaratmasının ilk kıvılcımları hissedilmeye başlayıp o devirde "aranjman" diye tabir edilen Türkçe sözlü batı müziği de kuvvetini yitirince dönemin pop ve rock starları için zor zamanlar başladı.

90'larda Pop'un yeniden parlamasıyla birlikte Erol Ağabey de eski şaşalı günlerine dönme hayalleri kurdu muhakkak ama oyunun kuralları ve sektörü yönetenlerin kafa yapısı tamamen değişmişti. Tabi vefasızlık da bu mesleğin, hatta belki insanlığın bir cilvesi. Kariyerinde ikinci baharını hakkıyla yaşamak nasip olamadı ona. Kadirşinas birkaç dostun dışında pek de bir ilham bulamadı belki...

"Evinde ya da bir otel odasında ölü bulundu" haberleri çıkar bazen sanatçılar için. Hem ülkemizde hem de dünyada. Onlarla iyi kötü bir bağ kurduğumuz için tanınmasak dahi üzülmürüz terk-i diyar ettiklerinde. Çoğu zaman eceliyle, bazen de tercihen. Kırılırız, kızarız hatta. Değişen sadece isimlerdir ama bu duygu hep bir öncekine benzer.

Ve zamanla alıştırır kendine.

Her kayan yıldızdan bir çizik kalır ister istemez yine de kalpte. Çünkü insan duygusaldır. Her şeye rağmen. Ama değişmeyen bir yalnızlık korkusu hikayede hep vardır. Kalabalıklı yalnızlık daha bir acıtır.

Yılanmış sanatçılarımıza daha özenli davranmalı, pamuklara sarıp sarmalamalıyız. Onları kalabalıklar içinde tek başına hissettirmemeliyiz. Onların zamanında bizlere yaşattığı duyguları; hayatımıza, aşklarımıza, acılarımıza, mutluluklarımıza ve yalnızlıklarımıza kattıkları tadı unutmamalıyız. Kolay kolay gelmez Yurdaer Doğulu'lar, Erol Büyükburç'lar, Müzeyyen Senar'lar, Fikret Şeneş'ler, Yaşar Kemal'ler.

Zülfü Livaneli

"Sen benim kumandanım, men senin leşkerinem!"

Yaşar Abi ölümden, hastalıktan kurtulmak, sokağa çıkmak, insanlarla konuşmak, hayata karışmak, kıratın sırtına atlayıp Köroğlu gibi yalçın dağlara vurmak istiyordu kendini. "Hadi" dedi, "Hemen götür beni hemen, atın burada değil mi?"

Hey Yaşar Abi! O güzel atlara binip gittin ha! Gidip de bizi bu dar-ı dünyada bir başımıza koydun ha! Ne demeli bilemiyorum; yıllarca "Arkam sensin, kal'am sensin dağlar hey" dedim, şimdi dağlarım devrildi, kalelerim yıkıldı, kolum kanadım kırıldı.

Böyle bir günde senin üstüne inceleme yazamam, romanlarını anlatamam; ancak senin rüzgârlı kişiliğinden aklıma gelen bölük pörçük anıları sıralayabilirim, bir de ardından ağıtlar yakarım.

Yaşar Kemal adı geçtiği ya da onu aramayı düşündüğüm ya da onunla ilgili bir şey hatırladığım zaman aklımda deli deli türkülerin dolaşması neden acaba? Ona telefon açarken "Üstü kan köpüklü meşe seliyim" derim içimden. Evine doğru giderken "Derde Deva Derler Kartalın Yağı" türküsünü mırıldanırım. Buluştuğumuzda bu kez onunla birlikte "Deryanın Bekçisi Ben Oldum"u söyleriz. Böylesine tepeden tırnağa çiçek açmış, türküyü durmuş bir başka insan gelip geçti mi bu dünyadan bilmem. Belki Karacaoğlu, belki Dadaloğlu, belki adını bile duymadığımız; dağların, koyakların, turaçların, kartalların, gazellerin türküsünü söyleyen bir başka ozan.

Yaşar Abi'yle hayatımızın 44 yılı birlikte geçti, kötü günler gördük, iyi günler gördük; gurbet acısı, ölüm acısı, parasızlık, hapis, linç, zulüm gördük. Ruhsati gibi "Ben ölüm acısı gördüm geçirdim/Ayrılık ateşi, gurbet var iken" i yaşadık. Ne var ki umudumuzu hiç yitirmedik; Yaşar Abi'nin insan soyuna duyduğu güven; güzel günler geleceğine, insanın tükenmediğine, insan yüreğinin dibindeki cevherin er ya da geç parlayacağına inanması, bundan zerre kadar kuşku duymaması, en zor zamanda çevresindeki herkesi ayakta

tuttu. Yanındakileri de harekete geçiren enerjisi, neşesi ve sapasağlam duruşuyla gölgesini bunalmış insanlara cömertçe sunan bir Toros ağacı gibi. Bunca yıl ve bunca dert içinde, en çok ne yaptınız denirse buna cevabım; türkü söyledik, edebiyat konuştuk, güldük olur. Gerçekten bunları yaptık. Türkü söylemek dediysem öyle alçak sesle mırıldanmak ya da evlerde salonlarda saz çalarak söylemek değil. Stockholm'un karlı caddelerinde, Paris'in geniş meydanlarında, İstanbul'un her yerinde, lokantalarda, uçaklarda, trenlerde arabalarda avaz avaz türkü söyledik. Ona en son türküyü, hastanede yoğun bakım odasında söyledim. (Evet, yoğun bakım odasında) "Yaşar Abi" dedim, "Dinle bak, seni cana getirecek bir türkü bu. Hele Kozan'a Kozan'a/Kozan'a destan yazana/Kurban olayım olayım/Küsüp de dağda gezene."

Yüzü güldü, kollarına takılı serumları, tansiyon ölçen aletleri, bir sürü tıbbi cihazı söküp atmak ister gibi heybetle yekindi; "Atın burada mı", dedi bana; "Hadi götür beni, atın burada değil mi!" Ölümden, hastalıktan kurtulmak, sokağa çıkmak, insanlarla konuşmak, hayata karışmak, kıratın sırtına atlayıp Köroğlu gibi yalçın dağlara vurmak istiyordu kendini. "Hadi" dedi, "Hemen götür beni hemen, atın burada değil mi?" Onun konuşmalarına alışık olduğum için, hele son zamanlarda dalgınlaştığında söylediklerini Ayşe'yle birlikte anlamayanlara tercüme ettiğimiz için, ne demek istediğini biliyordum elbette. "Araban burada mı?" diye soruyordu. "Burada Yaşar Abi" dedim, "Gideceğiz merak etme, şu hastalığı bir atlatalım." Kızdı bana; "Bahane uyduruyorsun, adam değilmişsin" dedi. Anladım ki o yatağa bağlı kalmak canını çok yakıyor; kendimi aynı yatağa bağlanmış gibi hissettim; aynı şekilde can evim yandı ama ne yapabilirdim ki? Elim kolum sahiden bağlıydı.

Son yıllarda evden çıkması güçleştiği zamanlarda o şakacı haliyle "Hadi" diyordu "Bir yerlere gidelim. Şah da ölür padişah da!" Onu alıp lokantalara, parklara götürüyordum.

*

Türküler dedim madem; devam edeyim. Basınköy'deki evinden çıkar, çamurlu vadiden aşağı iner, Menekşe istasyonundan tıklım tıklım banliyö trenine binerek Sirkeci'ye giderdik. Bazen de onca yolu yürürdük. Çünkü derdi ki "Allah iki Adanalıya yürü ya kulum demiş. Sakıp Ağa'ya yukarı doğru, Yaşar Kemal'e de Florya'dan Sirkeci'ye doğru" Sirkeci dediysem bir maksadı var elbette: Kültür Merkezi'ne gidiyorduk. Kültür Merkezi oradaki 3 numaralı vapur iskelesindeki kasetçilerdi. Anadolu'nun her yöresinden adı duyulmadık yerel türkücülerin kasetleri satılırdı orda; biz de bunları alıp dururduk. Sonra evde dinler dinler coşardık. Cembeli dinlerdik, İpin Ucu Sendedir dinlerdik, dengbejer, aşıklar dinlerdik. Halay türkülerinde elini hey hey hey diye sallardı; yaşı be! diye coşardı. Onun anlattığı bir hikâyeye, şaka konularımızdan birisiydi: İran Şahı Rıza Pehlevi geldiği zaman Atatürk'e Azeri lehçesiyle "Sen benim kumandanım, men senin leşkerinem!" demiş. Ben de ona hep bu sözü tekrarlardım. Bir gün dedi ki "Bu böyle olmuyor, ben edebiyat kumandanıyam ama sen de türkü kumandanısan." "Yok be Yaşar Abi" derdim, "Her zaman kumandan sensin, bak Fransız bile sana kumandan rütbesi vermedi mi?" "Arrrrrr!" derdi ve kahkahalarla gülerdik. Kürtler çok şaşırdıkları zaman "Arrrr" dermiş, ondan öğrenmiştim yine.

Türküler söylemesini isterdim; yakası açılmadık Çukurova ağıtları, Kürt havaları, Karacaoğlan demeleri... Söylerdi ama derdi ki "Bunu hemen öğren sonra bana öğret, çünkü unutuyorum, her seferinde başka türlü söylüyorum."

Kulağa tuhaf geliyor ama sahiden de öyle oluyordu.

Başlıyorduk hemen: "O yar gelir yazı da yaban gül olur hey gül olur/ Yüzün görsem tutulur dilim lal olur."

Bir öğleden sonra Stockholm'de bizim talebe evindeyiz; ona kendi şiirinden bestelediğim Merhaba adlı kaydı dinletiyorum. Ne diyeceğini de merak ediyorum doğrusu; yürek pır pır! Birden yüzünde büyük bir kaygı ifadesi beliriyor: Eyvah diyor, eyvah; bir yandan da sokak kapısına yöneliyor; çıkıp gidiyor. Afallayıp kalıyorum. Parçayı beğenmedi desem değil, daha tamamını dinlemedi bile. Başka bir yere sözü vardı da unuttu desem o da değil; çünkü zaten görüştüğümüz çok az insan var. Neyse; merak içinde akşamı ettim, sonra telefon ettim, ne oldu Yaşar Abi dedim. Anlatırım yahu dedi hadi buluşalım. Stockholm'de Thilda ile geçici olarak kaldıkları eve gittim, onu aldım, dışarı çıktık, her zamanki Çin lokantamıza gittik, her zamanki masamıza oturduk, her zamanki yemeği söyledik. O sıralarda Al Gözüm Seyreyle Salih romanını yazıyor. Dedi ki; "Yahu senin evde birden aklıma o sabah yazdığım bölüm düştü. Yunus balığı ölüyor, Salih de onu kıyıdaki kumlara gömüyor. Kendi kendime dedim ki bu çok çığır bir şey; Yaşar Kemal nasıl yaparsın bu çirkinliği, yakışıyor mu sana?! Hemen eve koştum, o sayfaları yırtıp attım, yeniden yazdım, balığı gömdürmedim, içim rahatladı." Edebiyatı ölüm kalım meselesi olarak algılayan, dünyaya hikâyeye anlatmak üzere gelmiş bir büyük yaratıcının heyecanıydı bu. Şapka çıkardım.

*

Çağrışımlarla, dilimin ucuna geleni yazdığım bu bölük pörçük anılarda bir de sokakta yatıp kalktığı her halinden belli olan bir Fransız'ın hikâyesi var. Cannes film festivalindeyiz, bir kahvenin terasında oturuyoruz. Önümüz ana cadde, ötesi kumsal ve deniz. Caddeden iki yana yıkıla yıkıla, sarı sakallı, yırtık ceketli, gözleri baygın baygın bakan bir Fransız berduşu geliyor, bize yaklaşıyor ve para istiyor. Sabah sabah öyle bir alkol kokusu geliyor ki adamdan anlatamam. Masada kalabalığız, gazeteci arkadaşlarımız var. Yaşar Abi adama cömert bir bahşiş veriyor, adam mersi diyor; bu sırada bir arkadaş sarhoşa Fransızca "Bu mösyöyü tanıyor musun?" diye soruyor, sonra ekliyor: "Yaşar Kemal." Ben içimden amma da soru ha diyorum, sokakta yatıp kalkan adam nerden tanısın Yaşar Kemal'i?

Sarhoş ileri geri sallanarak gözlerini kısıyor, Yaşar Abi'ye bakıyor bakıyor, sonra ağzından şu kelimeler dökülüyor "Memed le bandit" Yani "Eşkiya Memed." Ağzımız açık kalıyor.

*

İsveç'te parasızlık yılları. Benim durumum daha içler acısı ama onun da sınırlı parasını idareli harcaması gerek. NK denilen lüks mağazadaki sabun satılan bölüme girdik. Güzel kokan cicili bicili sabunlar; hepsi bir moda firmasının adını taşıyor ama ateş pahası. Yaşar Abi bu sabunlardan üçer beşer atıp sepeti doldurmaya başladı. Ne yaptıysam engel olamadım; hesabı ödeyip çıktıktan sonra bana "Şaşıрма!" dedi ve şunları anlattı. Çocukken köyden kaçıp Kadirli'deki akrabalarının yanına gitmiş. Banyoyu yakmışlar, bir kalıp da sabun vermişler. Gürül gürül akan sıcak suyla o sabun Yaşar Abi'nin o kadar hoşuna gitmiş ki bir kalıp sabunu neredeyse eritmiş. Çıkınca da bu yüzden hatırı sayılır bir dayak yemiş. Bu yüzden "Dayanamadım aldım yahu" diyordu O günden beri sabunlara düşkünüm.

*

Paris 1984

Elysee Sarayı'nın görkemli bir salonunda Cumhurbaşkanı Mitterrand dört kişiye Legion D'Honneur madalyası veriyor. O dört kişi yan yana dizilmiş. Joris Ivens, Elie Viesel, Federico Fellini ve Yaşar Kemal. Salonda ağır bir teşrifat havası var. Konuşmalar yapılıyor, Mitterrand madalyaları takıyor. En son Yaşar Kemal'e geliyor sıra. Yine o soğuk tören konuşmaları yapılıyor; Mitterrand Yaşar Kemal'e ödülünü takmak için yaklaşıyor ama o da ne! Koca Yaşar Kemal sarılıyor adama; o da Yaşaaaar deyip sarılmaz mı? O şatafat, o resmiyet birden insan sıcaklığına dönüşüyor; herkes onun sihirli dostluğuyla rahatlıyor. Törenden sonra yan yana duran Federico Fellini'yle, Yaşar Kemal'in benzerliği dikkatimi çekiyor. Nedense daha önce hiç fark etmemişim; boypas, yüz, gözlük neredeyse aynı. Bu benzerliği dile getiriyorum; Fellini diyor ki "Tabii ikimizin de anası Akdeniz"

*

Bana anlattığı bir hikâyeye de Nâzım'a küsmesi. Paris'te Abidin Dino'yla birlikte Nâzım Hikmet'i tren istasyonunda karşılamışlar. Nâzım demiş ki "Yaşar, romanını okudum. Eğer bana bu kadar zulmetmeselerdi, bunca yıl hapis yatmasaydım belki ben de senin kadar güzel bir şey yazabilirdim ama olmadı." Yaşar Kemal, "Koca Nâzım'ın genç bir adamla alay etmesi yakışık alıyor mu?" diyerek oradan ayrılmış ve küsmüş. Neden sonra anlatabilmişler ki Nâzım alay etmiyor, içinden gelenleri söylüyor. İki büyük yaratıcıdaki alçak gönüllüğe bakın.

Anılar anıları kovalıyor; bir çiçek dürbünü gibi her salladıkça yepyeni Yaşar Kemal tabloları oluşuyor. Ama susmam gerek, nasıl olsa herkes anlatacak onu; dostluğuyla onurlanan onca arkadaşı konuşacak.

Ben sadece onun iki yakın dostunun sözlerini anacağım şimdi.

Bunların birisi Sait Faik'e ait:

Kitabını Yaşar Kemal için "Türklerin en Kürdüne, Kürtlerin en Türküne" diye imzalamış. Bu ülkeyi yıllardır yönetenler sadece bu cümleyi bile anlasalardı, bu kadar acı çekilmezdi.

Sabahattin Eyüboğlu da onun için diyor ki:

İnsan var

Karartır ak gündüzü,

İnsan var

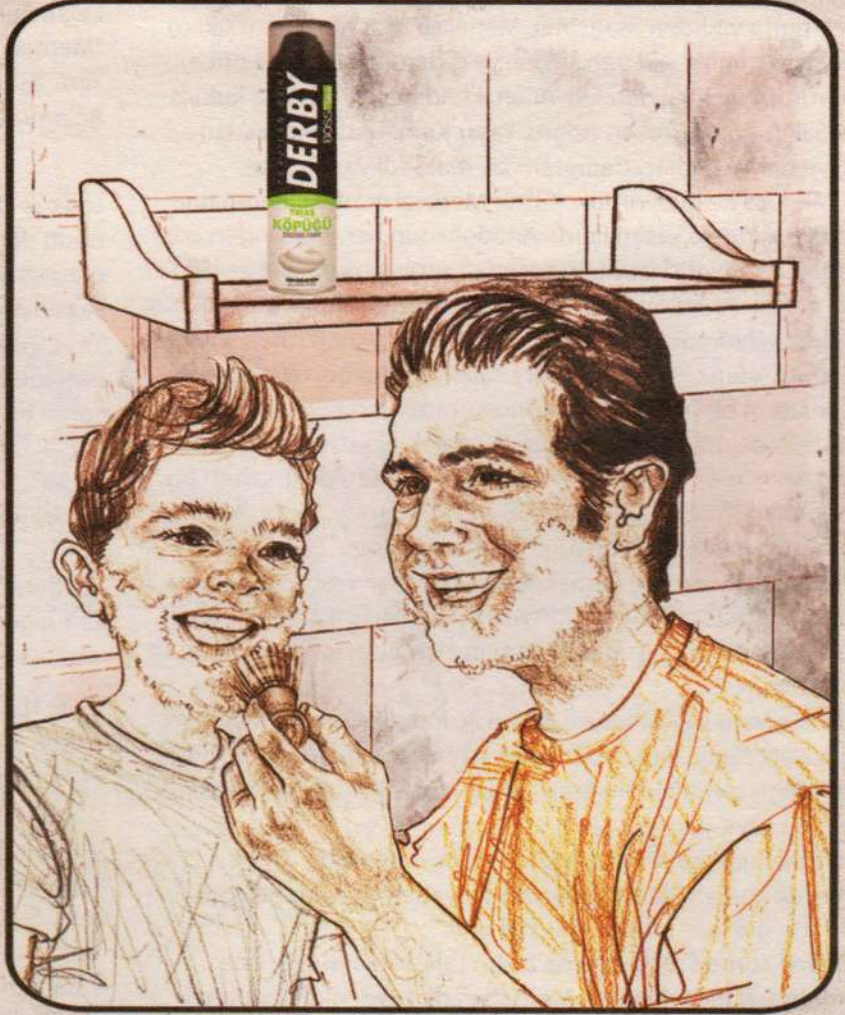
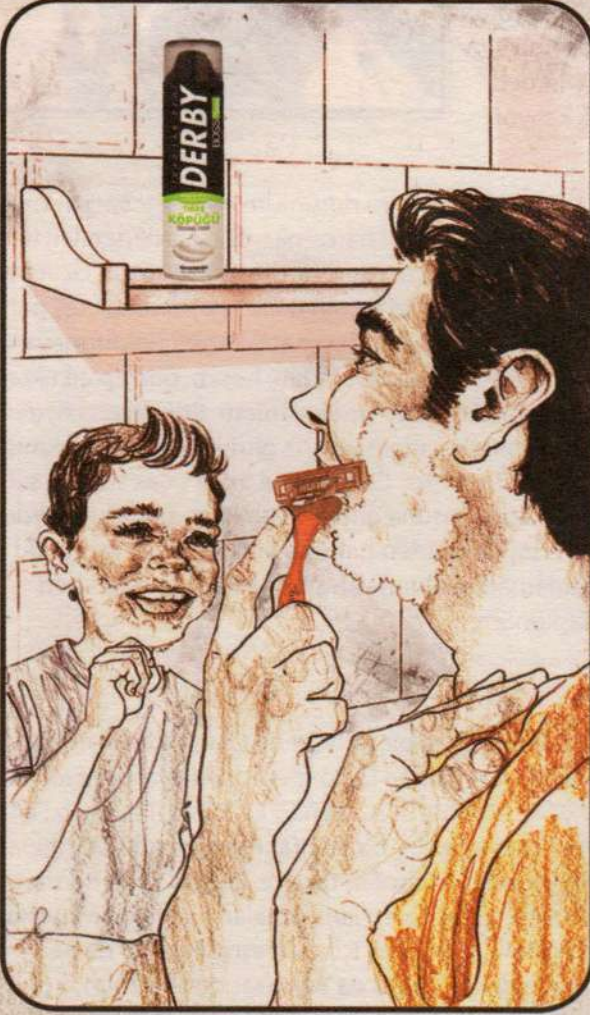
Ağartır gecemizi

Gecen aydınlık olacak Yaşar Abi! Karanlıkla hiç işin olmadı ki!

Tıraş Kafası

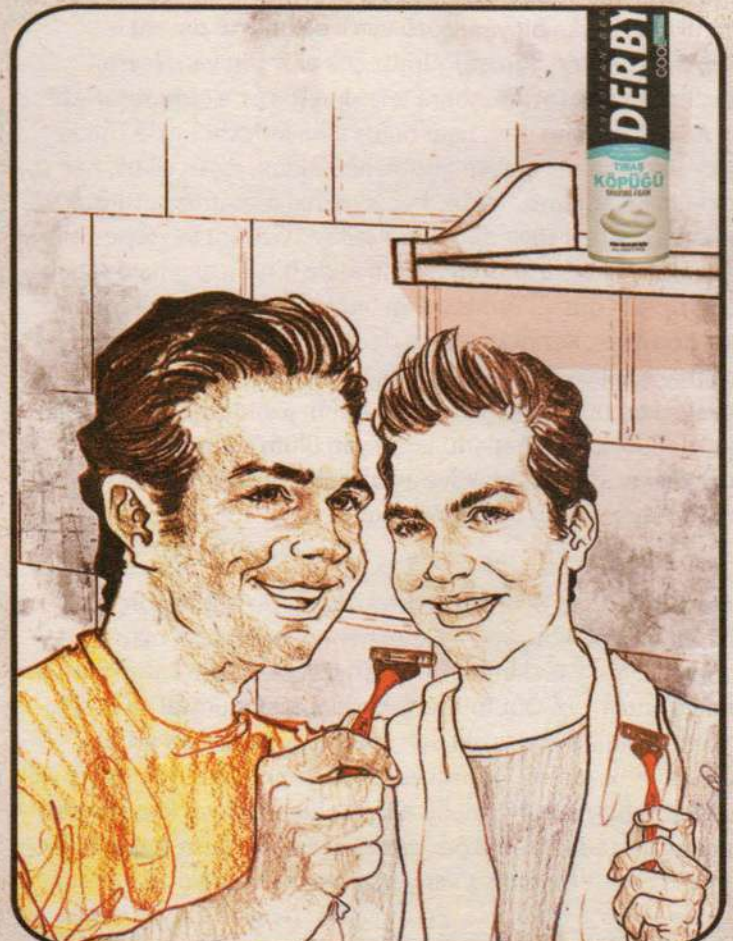
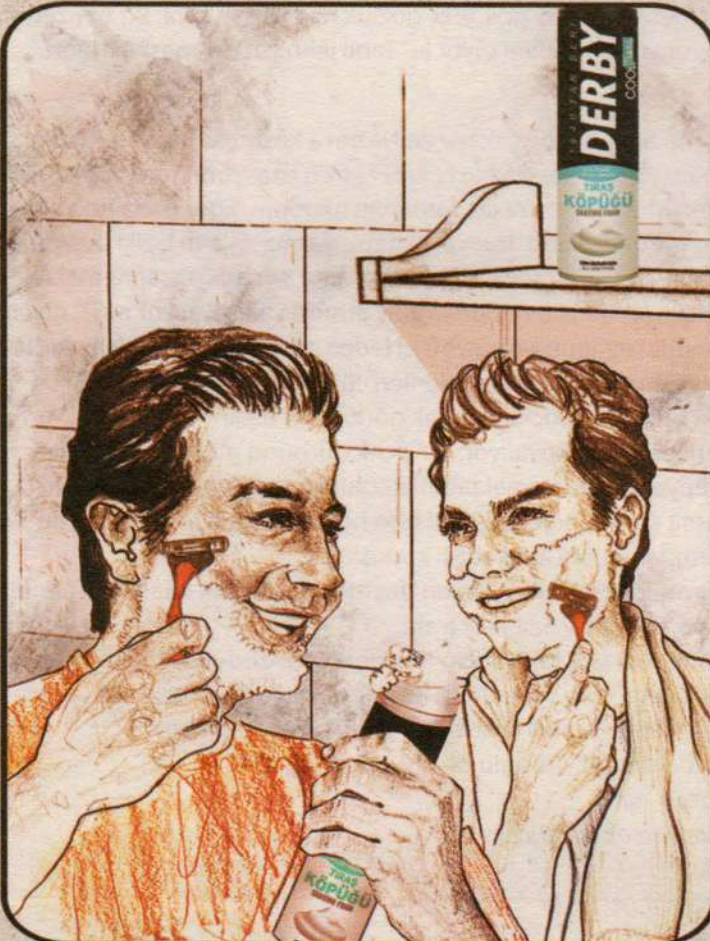

süper kahramanı babası olan çocuklar

Her çocuğun ilk süper kahramanı babasıdır.

Önemek Adam'a bürünüp duvarlara tırmanmaktansa tırnaş olan babayı banyo kapısından izlemek anne tarafından daha makbul karşılanırdı çünkü.

Şimdi peleriniyle dünyayı kurtaran adamlar değil, babamadan öğrendiklerimizle çocuk kalpli büyük adamlarız biz...

Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İsmail Saymaz

Üçüncü şahsın son şiiri

Cumhuriyet Caddesi üzerindeki şehrin en meşhur kitabevinin camekanına, kapağında benim "Karne" adlı son şiirimin olduğu edebiyat dergisinin yeni sayısı asılmıştı. Camekana bakarken, yüreğimde heyecan ve çarpıntı, aklımda yalnızca şu soru vardı: Acaba Emel, ona ithaf ettiğim bu şiiri, camekanda görmüş olabilir miydi?

Şairlik yolculuğum, Sümerbank işi gocuğumun içinde bir boy daha küçülerek, Zümrüt Rize Gazetesi'nin kapısını çalmamla başlamıştı. Ertesi günkü gazeteyi dizmekle meşgul olan mürettip, "Ne isteyişun?" dedi. Utançtan kıpkırmızı kesilmiştim. Elimi gocuğumun cebine götürüp bir tomar kağıt çıkardım, mürettipe uzattım:

"Şiir yazmıştım da..."

Mürettip bir süre şiirlere göz gezdirdi. Karşısındaki, tüyleri yeni bitmiş gencin şair olabileceğine ihtimal vermediğinden olsa gerek, "Bunları sen mi yazdun?" dedi.

"Evet" dedim.

Durdu, "Tamam" dedi, "İki gün sonra gazetede çıkar."

O gün tarifsiz bir sevinç ve gurura boğulmuştum.

Daha 16 yaşındaydım ve

şehrin en büyük günlük

gazetesinde şiirim

yayınlanacaktı. Siyah-

beyaz basılan Zümrüt

Rize'nin "Şairlerimiz"

sayfasında "İsmail

Saymaz" da olacaktı.

Artık valilikte, babamın

çalıştığı belediye

binasında, camilerin

avlularında ve ayyaşların

biriktiği kayıkhane

de bile şiirlerim okunacaktı.

Çay fiyatlarını iğneleyen

mahalli aşık ve atma

türkücülerin, eğitim

mesalesine işaret eden

emekli öğretmenlerin

ardından, bir "genç şair"

olarak ben de geliyordum.

Değil mi ki, memlekette her dört gençten beşi şairdi; işte

ben, o beşinci delikanlıydım. Ben zengin kafiyeli şiirlerin

şairiydim. Türkü kıvamında; yedi, sekiz ve onbir ayaklı şiirler

yazıyordum. Sanki dizelerin arasından ya bir kavalın ucu ya bir

kemençenin sapı görünüyordu. Şiirlerim kesinlikle hüznü,

kesinlikle isyankardı.

Gerçek şu ki, ben henüz Attila İlhan'ı tanımamıştım.

Yıl, 1996'ydı ve benim için "Aşk" bir şiirde bile hayli mahrem

bir konuydu. Aşk, satır aralarımda gizlenmişti ve belki bir

imadan ibaretti. Hem imadan ötesini bilmiyorduk ki. O yaşına

kadar, değil sarılıp öpmek, bir kızın elini bile tutmamıştım.

Ve zaten Emel'i tanımamıştım. Önce Attila İlhan'ı mı, yoksa

Emel'i mi tanıdım; şimdi kestiremiyorum.

Fakat ikisini de çok sevdiğimi itiraf etmeliyim.

Esmer ve kömür gözlü bir kızdı, Emel. Ve galiba ona,

dershanenin çıkışında gördüğüm anda sırsıklam aşık

olmuştum. El kadar şehre sığmadığım zamanları yaşıyordum.

Rize Kalesi'nden Ziraat Çay Bahçesi'ne, kendime ondan bahis

açarak ve sonra, "Hayır, bana bakmaz" diye ağlayarak, kaç sefer

gidip geldiğimi bir tek ben bilirim. Bir de şiir defterim...

Emel'den ve Attila İlhan'dan sonra bütün "düzenim"

bozulmuştu. Kafiyeler paramparça, dizeler kırık dökük, kıtalar

unufak olmuştu. Aşk, bütün masumiyeti ve edepsizliğiyle

şiirime girmişti. "Kara sevda"dan girip "Bahçemde solmuş bir

gül" ile bitiriyordum. Varsa yoksa, aşk; varsa yoksa, Emel'di.

Ne var ki üniversite sınav sonuçları açıklandığında Emel de

ben de kilometrelerce uzakta iki ayrı şehre düşmüştük. Ayrılık,

elbette kaçınılmazdı. Arkadaşça bir veda için buluştuğumuzda

ve hiç beklemediğim bir anda, "Biliyor musun, ben de seni..."

dedi. Emel'in ellerine uzandığımı, başımın döndüğünü, "Neden

bugünü bekledin?" diye sorduğumu hatırlıyorum. Bir cevabı

yoktu. Esasen vaktimiz de yoktu.

İki gün sonra beni Konya'ya uğurlamak için otogara gelenlerin

içerisinde Emel de vardı. En son Emel'e sarıldım, "Sana

şiirler, mektuplar yazacağım" dedim. Otobüs, sahil yoluna

döndüğünde, Emel'in ağladığını gördüm. Yalan yok, ben

de ağladım. "Dağların denize dik indiği" Rize'den kalkıp bir

tepsi gibi dümdüz olan Konya'ya ayak bastığımda içimde

Emel'den yadigar, ağaç kovuğunu andıran bir ayrılık sancısını

taşıyordum. Günlerim Emel'i düşünmekle, gecelerim karşılıksız

mektuplar yazmakla geçti. Sonra, ver elini

Attila İlhan...

Şiirdeki "Üçüncü

şahsın" ben

olduğumu fark

edince, "Sessizce bir

cigara yakardım."

Nihayet bir gece

oturdum, son şiirimi

yazdım. Ertesi gün

zarfa koyarak, Emel'e

gönderdim. Yanıt

vermeyecekti, "Beni

sevmiyordu, bilirdim."

Aylar sonra sömestr tatili

için Rize'ye döndüğümde

Emel'in yanıt vermediği

o şiir, şehrin tek edebiyat

dergisi olan "Mavi-Yeşil"in

kapağına konmuştu. Dergi

de meşhur kitabevinin

camekanına yerleştirilmişti.

Camekanın önünde, aklıma meşgul eden soruyla baş

başaydım: Acaba Emel, camekandaki şiiri görmüş müydü?

Bir süre camekana baktıktan sonra dalgın halde Cumhuriyet

Caddesi'nde yürürken, tesadüf bu ya, Emel'le karşılaştım.

Durdum; adım atamıyordum. Boynuma sarıldı, saçındaki

karayemiş kokusunu içime çektim.

"Seni özledim" dedi.

"Ben de..."

Susuştuk.

"Nasılslın?" diye sordum.

Fısıldar gibi, "Biz de yeni gelmiştik, geziyorduk" dedi.

O an biraz arkasındaki yakışıklı çocuğu gördüm.

"Çöp gibi bir oğlan, ipince..."

"Şiir için teşekkür ederim" dedi.

Eklendi:

"Hala yazıyor musun?"

"O benim son şiirimdi, artık yazmıyorum" dedim.

Ve sonra vedalaştık.

Dudağımda karayemiş kokusu kaldı.

KARNE

Çok haneli bir hüznü defterde kalan

Ve parmak hesabı gülüşleriniz

Geçer not almıyor dudağıımızdan

Oysa

Kırmızı, kurdelaınız olacaktı

Biz olacaktık yanınızda

Kavrayabilseydik sizi;

Bir kenti saçına dolayan kızın

İnsanları eteğinde aramasını...

Karadan

Maviye çalmışken önlüğünüz

Değişmeyen bir siz vardınız

Bir de

Dört yalnızlık bir sevdayı

götürmez kuralı

Korkarım,

Sınıfta kaldınız.

MAVİ YEŞİL

çevre • kültür • sanat

KARNE

Çok haneli bir hüznü

Defterde kalan

Ve parmak hesabı gülüşleriniz

Geçer not almıyor

Çayın sesini duydunuz mu?

Oysa

Kırmızı kurdelaınız olacaktı

Biz olacaktık yanınızda

Kavrayabilseydik sizi;

Bir kenti saçına dolayan kızın

İnsanları eteğinde aramasını...

Karadan

Maviye çalmışken önlüğünüz

Değişmeyen bir siz vardınız

Bir de

Dört yalnızlık bir sevdayı

götürmez kuralı

Korkarım,

Sınıfta kaldınız.

İsmail SAYMAZ

mavi yeşil

mart - nisan 2000

Yazarlık Zevk Zıncısı

İsmail Saymaz

Bir Yedigöller

Taşlı Rüzgar ve İsmail

Yeni Düşünce / Kızılderili

Ölüm Kaldırımları

Yazık Çarşısı

Armağan Çağlayan

hayat!

Şimdinin Tarkan'ı ne ise, o yılların Erol Büyükburç'u da oydu. Erol Büyükburç da her şöhretli insan gibi, istemiyordu şöhretini kaybetmeyi. Bu sebeple çoğumuzun aklında kaldı işte o cümle: "Ben saksı değilim"

Büyüdüğüm kasabada, yaz aylarında her yıl toplu sünnet düğünü yapılırdı. Açık hava sinemasında. Kasabanın en büyük sosyal olayı bu sünnet düğünleri idi. Açık hava sineması büyük bir konsere ev sahipliği yapardı. Akşam 20.00'de başlayan konser, neredeyse gün ağarana kadar devam ederdi. Yaz ayı geldiğinde bütün kasabanın konuştuğu konu, o yıl sünnet konserine hangi şarkıcıların geleceği idi. Bu rivayet ve dedikodular konser afişleri kasabanın her yerini süsleyene kadar devam ederdi. Kasaba hayatı böyledir. Her gün neredeyse birbirinin aynısı ve rutin olan hayatın dışına sizi çıkartan her şey, kasabalıların can simididir. O olay büyür, büyür, büyür, büyür... Oysa ki o kadar büyütülecek ve heyecanlanacak hiçbir şey yoktu. Neredeyse her yıl, aynı şarkıcılar gelirdi bu konserlere. Ama biz yine de konuşurduk.

Hatta bir yıl Zeki Müren'in geleceği dedikodusu yayılmış, bütün kasaba hop oturup, hop kalkmıştı. Zeki Müren gelmemişti o yıl ama bütün kasabayı Erol Büyükburç'un afişleri süslüyordu. Koskocaman Erol Büyükburç... Afişlerdeki lame renkli tulumu ve pelerini hala gözümün önünde. Konserde sahneye adımını atar atmaz, bütün açık hava sineması alkıştan yıkılmıştı. Ama en çok kadınlar alkışlıyordu. Yanlarındaki kocaları fark etmesin diye bütün heyecanlarını gizleyerek. **Belki hepsi ayağa fırlayıp alkışlamak istiyorlardı ama işte orası kasaba. İçinde havai fişekler patlarken, o havai fişegün renklerini dışarıya göstermemek zorundasın!**

Şimdinin Tarkan'ı ne ise, o yılların Erol Büyükburç'u da oydu. Sonra aradan yıllar geçti, Erol Büyükburç hiç unutulmadı. Hayatımızın bir yerinde hep var oldu. Ama eski "şöhretini" kaybetti. Erol Büyükburç da her şöhretli insan gibi, istemiyordu şöhretini kaybetmeyi. Bu sebeple çoğumuzun aklında kaldı işte o cümleler; "Ben saksı değilim", "Belki daha çok çocuğum vardır. Benim zeka düzeyimin yüksek olduğunu düşünen ajanlar peşime takıldı, senelerce sperm almak için uğraştılar ve aldılar. Bir kadınla birlikte olduktan sonra uyandığımda vücudunun altın renginde olduğunu gördüm ve bunun ne olduğunu anlayamadım. Ciltte bir parlaklık, değişiklik olmuştu ne olduğunu anlayamadım, daha sonra bir şey oldu sanki beynime çip koydular. Müzikte kimsenin anlayamayacağı bir noktaya geldim."

Bir canlı yayından kibarca kovulmuştu. Omuzları düşmüş bir halde, ağzından sadece bir kelime çıktı: "Hayat!" Ve oturduğu yerden kalkıp, kibarca stüdyoyu terk etti. Çok hüzünlü, insanın içini çokça acıtan bir andı. O programın sunucuları, başka kime bunu yapmaya

cesaret edebilirdi ki? Kime?

İşte tamda burada başlıyor popüler kültür dünyasının acımasızlığı. Starlar, şöhretlerini kaybettikçe, haber olabilmek için neredeyse her yolu deniyorlar. **Star olabilmek kadar, star kalabilmenin de zor olduğu söylenir popüler kültür piyasasında...**

Popüler kültür piyasası bildiğiniz askeri bir hiyerarşiye sahiptir. Hatta belki de askeriyeden daha katı bir hiyerarşiye sahiptir. Starlar, sadece starlar ile ya da kendilerine "denk" ve "uygun" buldukları insanlar ile arkadaşlık ederler. Uygunluğun tek bir ölçütü vardır. Yan yana resim verildiğinde, beraber resim verilen insan, starın "starını" aşağıya çekmemelidir!

Öyle bu piyasada yeni yeni var olmaya başlayan birisi, hemen öyle starlar ile arkadaş olamaz yani! Starlara "sizli""bizli""beyli""hanımlı" konuşmak zorundasınız. Ama onlar size istedikleri gibi hitap edebilirler, hatta isminizi unutup size farklı sıfatlar ve her gördüklerinde farklı isimlerle hitap etmeleri daha makbuldür. Çünkü onlar "stardır", sizin isminizi akıllarında mı tutacaklar yani?!

Starlar her yere ama her yere geç ve en son giderler. Eğer bir davete ya da randevuya erkenden gitmek alışkanlığınız varsa sizden asla star olmaz söyleyeyim! Bir toplulukta, bütün gündemi ve konuşulabilecek konuları starlar belirler. Onların istemediği ve onların hoşuna gitmeyen hiçbir şeyi konuşamazsınız. Hatta mümkünse hep onlardan ve onların başarılarından söz etmelisiniz! Başka her türlü konu starlar için gereksiz ve ayrıntıdır!

Eğer son dönemlerde çok fazlaca haber olan ve konuşulan birisi var ise, starların yanında sanki böyle bir olay "yokmuş" ve "hiç olmuyormuş" gibi davranmanız gerekir. Starlar rakipleriyle hiç ilgilenmiyormuş gibi gözüküp, el altından en çok onlarla ilgilenirler. Bütün piyasayı kontrol altında tutmak, star kalabilmenin en önemli kuralıdır. Her yerde eliniz, kolunuz, kulağınız olmalıdır.

Popüler kültür piyasasındaki konumunuzu "ününüz" ve "konuşulabilirliğiniz" belirler! Ne kadar ünlü iseniz, tıpkı omuzları kalabalık olan askerler gibi, saygı ve ihtimam görürsünüz. Rütbe kaybettikçe de, gördüğünüz saygı ve ihtimam azalır!

Bu hiyerarşi acımasızdır! Keskindir! Zorludur! Erol Büyükburç öldükten sonra özellikle sosyal medyada yapılan yorumları okuduğumda üzülürüm.

Ne ara bu kadar acımasız olduk, şaşırdım!

Popüler kültür dünyası herkese uzaktan renkli geliyor olabilir. Ama popüler kültür camiasının çarkı, her çarktan daha acımasız!

Dilan Bozyel

parantezi AÇ hayal, parantezi kapa hayal

Saçlarım dağılmış uyandım,
sanki uyku değil sinir krizinden uyandım.

Yüzümü musluktan aynaya doğru kaldırdığımda
gülmeye başladım,

*(yok bence tuzlu denizden çıkmışım da bir zeytin ağacı
gölgesinde uyurken dağılmış saçlarım.)*

Giyindim, yine yarım saat erken harekete geçsem geç
kalmayacağım görüşmeye koşmaya başladım. "Taksi!" Taksi
durdu, azami hızdan bihaber durunca yoldaki su birikintisini
avuçladı etek gibi uzanan paltom.

*(yok bence beyaz bir at üstünde yaşadığım kasabanın sahilinde
dolaşırken aniden yağmur yağdı.)*

Yirmisekiz dakika geçti takside, aynı caddede yaklaşık yirmisekiz
metre ilerledi taksi. Arka koltuğun sağ penceresine burnumu
dayadım, dışarıda yağmur dışarıda insanlar dışarıda arabalar.
*(yok bence bir sonbahar günü bir dağ yamacındaki ahşap evin
verandasında sallanan sandalyemde oturmuş, üstümdeki
kırmızı kareli battaniyenin sıcaklığı ve evin az ilerisinden akan
derenin sesiyle hafif hafif gözlerim kapanıyor uykuya doğru.)*

Toplantıya vardığımda masa etrafındaki sekiz kişi homurdanarak
günaydın diyorlar, hatır soran müşteri temsilcisi sadece görevini
yerine getirmeye çalışıyor zorla.

Sandalyem hazır, oturdum ve dudak kenarları aşağıda duran
insanların yüzünü incelemeye başladım.

*(yok bence İtalya'da sıcak bir gün batımı, şarabımızı masaya
koyduğum anda mis kokulu makarna ve taptaze salatanın rengi
masa etrafında ben dahil dokuz kişiye mutluluk dağıtmış, kırmızı
kareli masa örtüsüne kahkahalar ve keyif dökülmüş.)*

Toplantıdan çıktığımda trafik saatinde olduğumu düşünüp
kalabalık metroya koşturuyorum, yürüyen merdivenlerin
sağında dikilmiş yanımdan geçen insanları sayıyorum.

*(yok bence Hindistan'ın en güzel festivallerinden birinde
üstümdeki renkli ve boncuklu yöresel kıyafetle çimlere oturmuş
ellerime motifli Hint kınası yapılırken, yanımdan geçen festival
insanlarıyla selamlaşıyor, gülümsüyorum.)*

Eve geri döndüğümde hava karanlık, perdeyi örtüyorum. Karşı
binanın penceresinde içeride bilmem kaçınıcı kez tekrarlanan
senaryolu yeni diziyi toplumsal sorunlar konulu vasat bienal
heykeli gibi izleyen aileyi görüyorum.

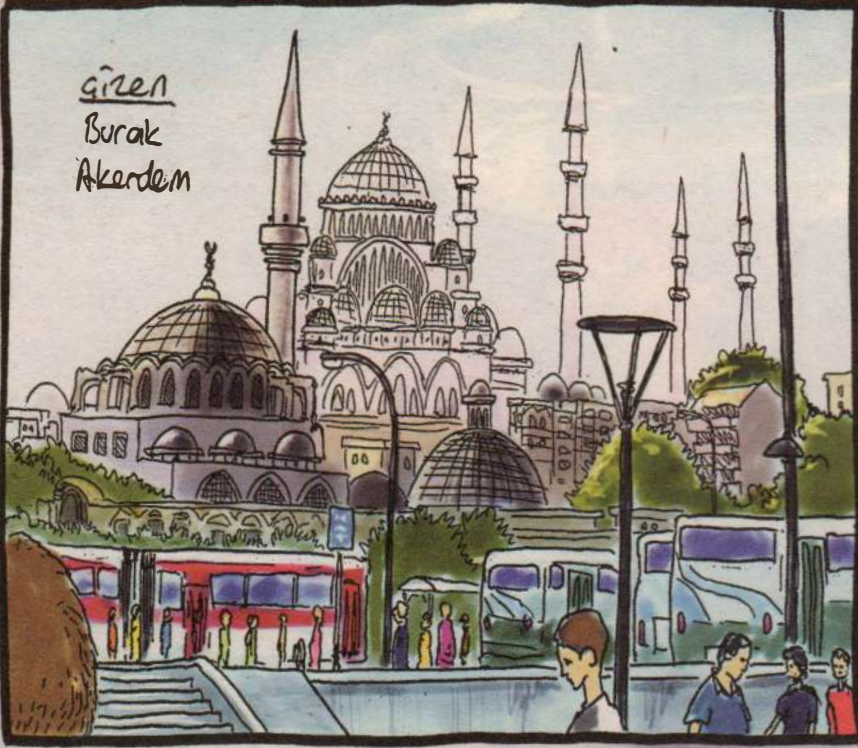
*(yok bence akşam saat yedide ışık şovu yapan Eyfel Kulesi'ne
bakan pencereli otel odamın perdesini aralıyorum.)*

Beyaz çarşafı yatağıma uzanıyorum, yastığım yanağıma öpüyör;
gülümsüyorum.

(yok bence yarın sabah ben buralardan gidiyorum.)

BAHAR gelmiş...

giren
Burak
Akerdem

Bahar geliyor ya çiçekler açacak, dereler daha bir göröl göröl akacak, insanlar giden soğuyu aratmayacak olan yaza güler yüzle bakacak, kuşlar göç edecek, kediler yine bildiğimizi gibi.

Yazı haber veren güneşli İstanbul gününü iç sıkıntılar bahane edip yürüyüşün iyi olacağını düşünüp, Eminönünden Beğazita doğru yürümeye başladım. Sokakların artan eksilen gürültüsü hance parayla paralel bir mevzu idi. Sessizliğin olduğu yerler genelde çağaloğlu yokuşu ve civarıydı. Buraya gelmişken sevdiğim bir abimin yayın evine uğramak istedim. Kendisi eski bir yayıncı ve maddi sıkıntıları hiç gözetmeden,

ölünceye kadar sadece yazmayı ve yayımlatmayı hedefe almış bir adam.

Ağır eski bir kapıyı açıp içeri girdim 3. kata çıkabilmek için asansöre yönelip çağır tuşuna basıp bekledim... Asansör geldiğinde kapıyı açıp girmek isteğiyle adamımı attım ki ağnarsız eski bir asansöre sırtı dönük benim boylarında bir adamın beklediğini gördüm

Cevabın gelmediğini görünce binip binmemekte kararsız kaldım. Fakat sonuçta 3.kat yukarı kaç saniye sürerdi diye düşünüp bindim, kapıyı kapatıp en fazla 3.kisi alabilen dar bir asansörde 3'e basıp beklemeye koyuldum, kapıdan kapının ardından

İNİCEK MİSİNİZ?

NASILSIN ??

Diye bir ses geldi...

O kadar tanıdık ki birden gözümde yaşlar birikmeye başlamıştı. Bu sesin sahibini tanıyordum yüzüne baktığımda babamla karşılaştım. Serildim ve koyuverdim ağlamayı.

3.kata geldiğinde inmedim tekrar 0'a basıp aşağı inelim istedim. Serilip ağlıyordum. Çağaloğlunda kenen oturup gag içilebilen bir yer bulup konuşmaya başladık. Ne yaptığımızı bilmez bir halde davranmaya başlamıştım

NASILSIN ??

Dedi tekrar, yıllardır beklediğim soru ve anlatmanın zamanı gelmişti. Kuruyup dökülmeden bir yere olduğu için üstüne sok basmadan geçirmek zorunda kaldığım ömrümü, sarıyordu. Bilmediğim bazı anıların da ki davranışları bende göğyüzüne çıkınca onu tanıyanların itiraf ettiği anlarda babasının oğlu olan bana, o harelî gözleriyle bakıp dünyayı bertaraf ediyordu. Barışmak zorunda kaldığım yokluğumun ben dedim. Ağlamayı kesmeye çalışıyordum ki bir soru daha sordu.

OKULUNU BİTİRMENİSİN?

ÖLKEYİ KURTARMAYI YENİ BIRAKTIM BİLİYORSUNUZ

Fakat artık sınavlara girip çıkıpırum merak etmenin bitireceğim, dedim.

DEKİ SAİRİ SORDUNUZ MU SİZİ BİZDEN AYIRIRKEN NE DEMEK İSTEDİĞİNİ??

Günkü tüm getimler gibi

hayatında neyi topladıysam bir tarafım hep eksik çıktı. Bunu göğy in sana anlata-
madım. Ders1; eksikliklerle yaşamak sanatı. Bu derse hiç çalışmadan geçtim biliyermu-
sun ki nicelerine sabahlamıştım diğer derslerin... Annemi sormaya mı mısınız?.. Olsun
ben yine de cevaplanacağım. Annciğimin bir kere sizin hakkınızda. Özledim dediğim
dınmadım. Çok özlediğini biliyorum fakat özlem dediğin şeyin yoğun acının sıkıştırılmış
bir kalp ağrısı olduğunu öğrendim. Goresizce bir özlemin dillendirilmesini gereksiz görmüştü.
Annem beni bu konuda çok iyi getirtirdi. Herhangi bir şeyi özlemeni o herhangi bir se-
yin yokluğunda bir başkasına asla söylemedim.

Bunları söylerken kaldırımında oturduğumuz yoldan geçen tanıdık bir kitapevinin sallı-
sani Erdost naber? Sabah Sabah tek başına gey sığara mı içilir diyerek masaya oturdu.
O an üstüne bir kamyon düşmüş gibi hareketsiz lal kesildim. Ölsendim o an iyi o-
lacağı. Kamyon olmasa bile en azından bir tuğla apartmandan bir yerlerden başına
düşseydi iyi olurdu.

Bahar gelmiş hoş gelmiş seta gelmişti de ağaçların gışek ağıtığını görmüştük,
dere görmeyeli epey olmuştu zaten, giden soğuşun yerine gelen sıcakı uşumuyoruz
dine güler yüzle idare ediyorduk. mevsim dediğin doğaya aitti ve güzel olan
doğayla beraber yaşayabilmekti.

Yaşamak, insanı insandan ayrı bırakmaktan güzeldi, lakin sair ölümsüzlüğü yasak etti.

Buket Aşçı

terk edilmiş köylerin uğultusu

Bu anlattığım hikaye sadece bana ait değil. Köyler hızla haritadan siliniyor ve artık toprakla ilgisi olmayan bir köylü sınıfı var.

"Şimdi biraz susalım, kendi kelimelerimiz sussun, şehrin kelimeleri de... İnsanların, yaşayan insanların kelimeleri sussun... Şimdi doğanın dilini, hayatı, yaşamı, yaşamayanların seslerini dinleyelim. Az sonra rüzgarla gelen sesler, odalara, mezarlara sıkışmış ruhların sesleri köylerin yerini kent hayatına bırakmasının sancılarını anlatacak size. Öylesine dinlerseniz bu hikayeyi, köyden kente göçün hikayesi sanırsınız sadece. Oysa terk edilmiş, terk edilmenin hüznü ve ilgisizliği ile yıkılan köylerin hikâyesi bu. Çökmüş damların, otlar bitmiş odaların, başı boş uğulduyan köpeklerin, gölgelerde dolaşan ruhların hikayesi... Öbür dünyaya, cennet ve cehennem alemine göçmemişlerin hikâyesi."

"Pedro Paramo" romanı için yazmışım bu cümleleri. Henüz babam ölmemiş, cenazesini defnetmek için köyüne, köyümüze gitmemiştim. Yani dinleyicisi gelmeden unutulup gitmemek için kendini hatırlatıp duran anılar gibi ayakta kalmaya çalışan evleri, sokakları, ahırları, camiye, kahveyi görmemişim. Çocukluğumun en kalabalık anılarını yaşadığım köyümün terk edildiği gerçeğiyle karşılaşmamıştım.

Burası bir Batı Karadeniz köyü. Dedemin dedesine dek uzanıyor geçmişi. Ya da mezarlık bize bu kadarını söylüyor. Bir dağ eteğinde kurulmuş.

Dedemin babası Çanakkale'ye gidip de dönemeyenlerden. Evi sekiz odalıydı. Keyifli bir balkon, balkonun nefis bir manzarası vardı. (Hala öyle.) Tam karşısında ağaçların arasından gürül gürül akan su, bir çeşmeye dökülür, sesi tüm evi doldururdu. Bazı geceler rüyalarımın bu sesle uyanırım. Babamın ölümünden sonra hissettiğim acı daha ince sızlar oldu.

Ne yazık ki, bu güzel köy de tıpkı Juan

Rulfo'nun "Pedro Paramo"

romanındaki gibi kaderine ve ölümlere terk edilmiş durumda. Burasının da tıpkı romandaki ve her ıssız yer gibi hayaletlerle dolu olduğuna inanılmakta.

Köy ıssız. Sebep ise malum; katliam gibi tarım politikaları ve şehirlerin tek yaşam alanına dönüşmesi.

Köyde genç de kalmamış. **Şöyle diyeyim, köyün en genci Mustafa Amcam, o da ellilerinin sonlarında. En son dert yanıyordu. Çünkü köyün sakinleri "Mustafa sen gençsin" diyerek en ağır işlere onu koşturuyormuş!**

Nüfus yaşlandıkça da, dağın eteğindeki (yokuşlar çıkılamadığından) o güzel köy terk edilip aşağıya "modern bir köy" inşa edilmiş. Ama göç yüzünden buranın da geleceği yok. Bu yüzden çocukluğumun köyünde artık birkaç ışık yanıyor. Biliyorum ki onlar da yakında sönecek ve her sönen ışıkla benim de bir anım, bir yıldız kayması gibi, önce parlayacak ve sonra yitip gidecek.

Almanya'ya, İstanbul'a, Ankara'ya yaşamaya gidenlerin çoluk

çocuk bayramlarda köye gelişi, bizim Renault Station'un komşu evin arabası ile kıyaslanışı, yaz sıcağında serinlemek için kızılı erkekli, don-atlet kendimizi çeşmeye atışımız, bunu duyan amcamın atıyla dört nala bize doğru koşması, çocukların korkudan cıvı cıvı köy meydanına koşması, onları bir türlü banyo yapmaya ikna edemeyen annelerin yakaladığı her ıslak çocuğu sabunlaması... **Tüm bu anıların artık sadece yaşandığı zaman değil, mekanı da yitip gitmekte.**

Bir zamanlar görkemli düğünlerin yapılmasını sağlayan köyün geçim kaynağı çeltik tarlaları neredeyse kurudu. Üzeri çizgili Tosya pirincinin üretimi azaldıkça azaldı. Artık mevsimlik işçiler de yok. Devlete, krediye bağımlı bir köylü borcu borçla döndürerek yeni köyündeki, yeni evinin önünde nane, marul, salatalık falan ekmekte. Benim bahçe özlememi gidermek için balkonumda yaptığım gibi...

Biliyorum, bu anlattığım hikaye sadece bana ait değil. İlber Ortaylı'nın sık sık vurguladığı gibi köyler hızla haritadan siliniyor ve artık toprakla ilgisi olmayan bir köylü sınıfı var. Ama tüm bunlar olurken, yani anılarımız bile köylerimizi terk ederken, benim Öğretmen Okulu mezunu, Köy Enstitüleri kültürüyle yoğrulmuş babam köye gömülmek istedi. Böylece,

"büyüdükten" sonra bir türlü köye götüremediği biz asi çocuklarının köye gitmesini ve o büyük, dede evinin terk edilmiş halini bize göstermeyi başardı. Ve sanırım, bu sayede çocuklarına bir "hayat bilgisi" dersi verdi. Bence babam, bize meydanları doldurarak isyan ettiğimiz betonlaşan şehirlerin başlangıç noktasını göstermek istemiş ve çocukluğumuzdan, anavatanımızdan kopmamamız için bir de şans vermişti. Ve elbette bu aynı zamanda bir vasiyetti. Babamın mezarı

orada olduğu sürece herkes köyü/ köyümüzü terk etse de biz edemeyecektik. Orası hep bizim köyümüz olacaktı.

Bu köy ve dede evi için ne yapabilirim, bilmiyorum. Bazen yapılacak şeyler çok kolay görünüyor. Ancak sonra köyün kesilen elektriği, yatakları değiştirilen dereleri, kuruyan kuyuları aklıma geliyor. Mesele, benim bireysel meselem olmaktan çıkıp yine bir memleket meselesine dönüşüyor. Bir bakıyorum, yapılması gerekenler boyumu aşmış. Ama yine de çok çaresiz değilim, biliyorum. Mesela en azından bu yazıyı yazabilirim.

Yani sizlere "Terk edilmiş, terk edilmenin hüznü ve ilgisizliği ile yıkılan köylerin hikâyesi"nden, vicdan azabımızı huzura kavuşmamış birer ruha çevirip rüyalarımızda onları terk edilmiş köylerde dolaştırışımızdan ya da şehirlerde yükselen her binayla bir köydeki, bir evin ışığının söndüğünden bahsedebiliriz...

Evet, en azından bunu yapabilirim.

Sevim koş, katil geldi!

Tayibe Önel

"benim adım cemil!"

"Bizimkiler dizisinin çekilmeye başladığı ilk sene benim çekimlerim 4. katta yapılıyordu. Bende yükseklik korkusu var. N'apayım korkuyorum. Çok ıztırap çektim ilk sene. Dizinin birinci yılında kaloriferin radyatör bağlantısı vardı, ayaklarımı oraya sıkıştırarak rolümü oynayabiliyordum."

"Sevim koş Katil geldi", "Geldik sayın abim"... Ne güzel diziydi be! Unutulmaz efsane dizi Bizimkiler; bir kuşak büyüdü o diziyle. Karakterleri hayatımızdan bir parçaydı. Daha gerçekçi daha bizdendi hepsi. Öyle ki aradan yıllar geçse de karakterlerin kullandıkları replikler hala dillerimizde...

Uğurtan Sayiner desem birçoğunuz bilmez! Bilinen adıyla zikrederim o zaman Bizimkiler'den sosyal alkolik Cemil; nam-ı diğer Baykuş Cemil. Kısa bir hatırlatma yapmak gerekirse -aslında gerek yok- Baykuş Cemil neredeyse gün boyu evinin camına tüneyip apartmana giren çıkanlarla bir şekilde muhabbete girmeye çalışırdı: "Bizim bir akraba vardı, o da aynen böyle olmuştu, 2 aya kalmadan gitti rahmetli." Rakının en iyisi, biranın boşuna hamallık olduğunu öğrendiğimiz Sayın Cemil abimiz "Benim adım Cemil ben içerim." diyerek hayata meydan okurdu. Hiç unutamadığımız bu apartman sakini "şimdi ne yapıyor?" diye internetten baktığınızda hakkında birçok kötü haberle karşılaşabilirsiniz. Ancak bütün o kötü haberleri unutun! Çünkü Uğurtan Sayiner iyi, sağlıklı ve tiyatro oyunlarına devam ediyor. Neyse ben aradan çekileyim Uğurtan Sayiner anlatsın... "Bizimkiler dizisinin çekilmeye başladığı ilk sene benim çekimlerim 4. katta yapılıyordu. Bende yükseklik korkusu var. N'apayım korkuyorum. Çok ıztırap çektim ilk sene. Dizinin birinci yılında kaloriferin radyatör bağlantısı vardı, ayaklarımı oraya sıkıştırarak rolümü oynayabiliyordum. Sayın rejisörümüz Yalçın Yelence baktı ki çok zorlanıyorum benim çekimlerimi 1. kata aldı. Kameranın açısını değiştirerek yine 4. kattaymışım gibi çekti. E tabi eskiden şartlar da şimdiki gibi değildi. Biz o dönemde dizilerden şimdi verilen paranın binde birini alıyorduk.

Tiyatro, oyunculuk öyle bir şey ki tek başına altından

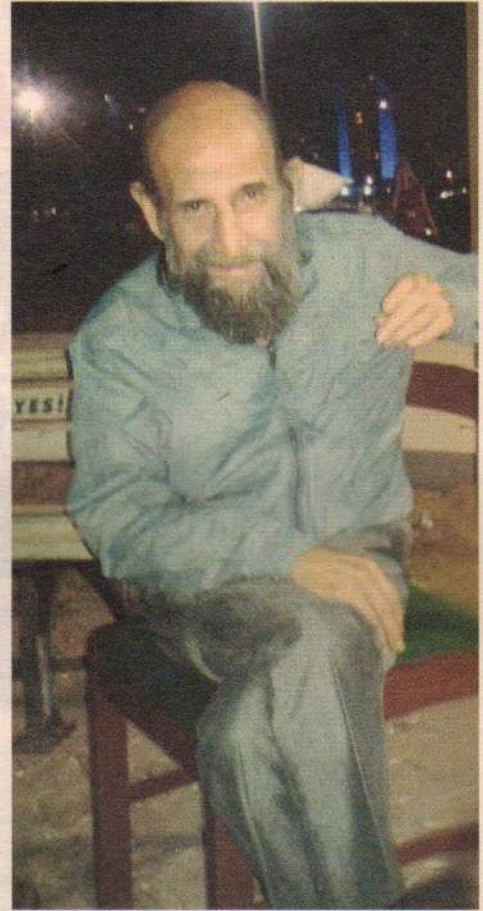
kalkılacak bir olay değil. Yani bu karşılıklı bir alışveriş olayı. Eğer Sevim olmasaydı Cemil olmazdı. Eğer bir Cemil olmuşa Sevim sayesinde. Ayrıca oynadığım Cemil karakterinin hala bu kadar sevilmesinden, unutulmamış olmasından kıvanç duyuyorum. Ancak tişörtlerinin basılması ve bazı küfürlü capslerinin

rahatsız oluyorum. Cemil böyle bir karakter değildi. Bana sürekli 'Bizimkiler dizisi bitti sizi artık televizyonda göremiyoruz' diyorlar. Ben de diyorum ki 'Ben silah kullanmayı bilmiyorum onun için de beni almıyorlar.' Benim cevabım bu kadar basit.

Tiyatroya hala devam ediyorum. Arkadaşım Şehmus Yığın ile Tiyatro Replik'i kurduk. İstanbul doğumluyuz ama İzmir'e konuşlandık. İstanbul'da yaşamak artık zor oldu, her şeyiyle zor oldu. Sanatıyla zor oldu, yaşama biçimiyle zor oldu, mali külfetleriyle zor oldu.

Büyük kentlerde artık tiyatro seyircisi bitti. Eskiden 60'lı yıllarda hatırlıyorum Devekuşu Kabare'de, -ben o zaman Üç maymun Kabare'de oynuyordum- 4 ay sonrasına bilet satılırdı. Şimdi gidiyorsunuz İstanbul'da bir salon kiralıyorsunuz, 'Biz ayağınıza geldik' diyorsunuz ama bir bakıyorsunuz 15 kişi var koskoca salonda. Bunlar bizim ayıplarımız. Biz Tiyatro Replik olarak bütün Anadolu'yu dolaşıyoruz. Bundan da büyük bir keyif alıyoruz. Hala tiyatroyla ilgilenen insanlar var. Onlar bizi seviyorlar biz de onları seviyoruz. 'Oğlum Bak Git' adlı oyunumuzu bütün Anadolu'da oynadık.

Bütün Türkiye'nin en ücra köşelerine kadar gittik diyebilirim. Bundan da gerçekten büyük bir kıvanç duyuyorum. Diğer oyunlarımızla Anadolu'yu gezmeye devam edeceğiz. Onlar gidemiyorsa biz gideceğiz. Ben İzmit depremini yaşadım çocuklarımla. Onu da yaşamak varmış. Hayat hep tekdüze gitmiyor, inişli-çıkışlı gidiyor. Benim hayatım daha çok inişli çıkışlıydı. Birdenbire çok zirvede oldum, birdenbire çok aşağı düştüm. Neden onu da bilmiyorum. Ama her şeyi görmek lazım hayatta. Hayatım film olsa adı 'Çektiklerimiz' olurdu, başrolde de Aytaç Arman oynardı. Türk sinemasında Aytaç Arman kadar saygın, onun kadar beyefendi, mesleğine saygılı bir oyuncu tanımadım.

İletişim : 0507 266 38 25 / 0535 740 94 74 e-mail : tiyatvoreplik@hotmail.com

Ücretsiz PDF kitap - <https://rantey.org>

CUMHURİYET'TE

SOKAK

KAFASI

Cumhuriyet, sokağın tüm renklerine, tüm seslerine kulak veren bir ekle karşınızda.

Siyaset, sivil toplum, doğa, spor, kültür, eğlence, magazin ve hepsinin merkezindeki insan...

Tepkileri, dayanışması, sevgisi, umutlarıyla insan ve onu ilgilendiren her şey Cumhuriyet Sokak'ta.

CUMHURİYET'LE BİRLİKTE HER PAZAR HAYDI SOKAĞA!

Ali Ece

gitar tellerinin üstünde koşarak kaç!

Hayata karşı haklı olarak kızgın mısın? Üzgün müsün? Seni anlayan kişi sayısı çok mu az? Tüm köhnemiş ve köhneyecek öğütleri taca at gitsin. 6 tel, bir anfi, iki pena yeter de artar!

Bu yazıyı okuyup gitar almaya karar verdiğinde olur da aileden, çevrenden "Ama o batı enstrümanı, batı kültürü" diye klişe itirazlar etmeye kalkın çıkarsa İlber Ortaylı Hoca'nın taktiğini kullan, "Cahil cahil konuşma, ta milattan önce bilmem kaçta Babil kazılarında bile gitar var, hem de Orta Asya'da" bilgisini suratına yapıştır gitsin... Olmadı "Beyin Bedava" edasıyla anlatmaya çalış; telefonda Pulp Fiction'ın efsane şarkısı "Misirlou"yu çal sonra besteci ve o olağanüstü gitarı çalan Dick Dale babanın aslen Lübnanlı olduğunu söyle. Gitarı öğrendin mi, bas gitarı, bağlamayı hatta kasarsan sitar ve arpa bile çalabilirsin. 1 lisan 1 insan, 2 lisan, 3.5 insan bla bla... **1 enstrüman 1000 dünya, 2 enstrüman 2000 dünya, 3 enstrümanla su bile içmeden kafa bin dünya...** Lisan öğrenmek tabii ki önemli değerli ama benim Shakespeare İngilizcesi, Tolstoy Rusçası'nın kralı olan onlarca arkadaşım da plazalarda dolar-ruble kurunda sıkıntıdan patlıyor. Artık İngilizce Edebiyat Yüksek Okulları'nda Shakespeare'in yanında Morrissey de okutuluyor. Harbici evrensel bir dil varsa o da tartışmasız müziğin dili: Dick Dale'in "Misirlou"suyla benim 2 yaşındaki çocuğum ve arkadaşları da İzlanda'daki ihtiyar balıkçı da dans ediyor. Rock'n'Roll her dilde Rock'n'Roll. Yıllarca Erkin Koray, Barış Manço, Cem Karaca'lar Türkçe'nin yüz akı şarkıları yazmamışçasına "Türkçe 'rok' olur mu?" kabız tartışmalarını yapanların kulağının dibine sesi sonuna kadar açılmış Marshall anfiyi dayayıp Erkin Baba'dan "Mesafeler'i çal gitsin. Yine çakozlamazsa Erkin Koray'ın "Öyle olmazsa böyle olur böyle olmazsa öyle olur" anti-vecizesini söyle 10 saat kitlensin!

Gitarı aldın, en başta zorlandın; hayatta hiçbir şeyi tamamlamamış için yaptığın her şeye kulp takıp bir şeyi yaptığını zanneden Nobodinho Van Mastürbängen gelip "Parmakların, elin gitar çalmaya müsait değil" derse onun "acımaya bile değmez yarı cehaleti"ni kaale alma! Black Sabbath'ın gitar sihirbazı Tony Iommi'nin ellerinin gerçek hikâyesiyle doksandan ters köşe yap! Tony Iommi, daha 18'inde bile değilken çocuk işçi olarak çalıştığı fabrikada iş kazası belasından mustarip olan milyonlardan birisi. Fitratı falan boşvermiş Iommi, Metal Hammer tarafından 1. Guitar World okuyucularının oylarıyla da tarihin gelmiş geçmiş en iyi 7. gitarcısı seçilmeden önce 51 yıllık gitarcılık kariyerinde kazadan kaynaklanan sözde dezavantajı sürekli yaratıcı avantaja çevirmiş. "Her dezavantajın bir avantajı vardır" diyen Johan Cruyff ve takım arkadaşları 1974 Dünya Kupası'nda maçlara hazırlanırken hep o dönemin en kral rock müziklerini dinlerlermiş. Kaynağım sonradan Galatasaray'da Rijkaard'ın yardımcılığını yapan Johan Neeskens! Maç öncesi ritüeli şarkılarında Tony Iommi'nin besteleyip çaldığı Black Sabbath şarkıları da varmış. Iommi bazen kazada kopan orta ve yüzük parmak uçlarına plastik parçalar, yüksükler takmış. Bazen gitarın tellerini gevşetmiş, bazen farklı akort etmiş, her ne yaptıysa iki parmağı kesik el emeği kalp nuruyla tarihin en iyi gitarcılarında birisi olmayı başardı. Özetin özeti, kim sana "Ama parmakların, elin..." diye itiraz etmeye kalkışırsa elinin tersini kaldır gitsin...

Gitar hiç de zengin çocuğu işi falan değil. En ucuz araba, en pahalı gitardan daha pahalı. En pahalı gitar tel takımı, en ucuz arabanın en ekonomik yakıtından çok daha ucuz. Nasıl

futbol "11'er kişinin 1 topun peşinden koştuğu oyun"a indirgenemeyecek kadar büyük bir yaşam formu artı maalesef çok büyük bir endüstri ise gitar için de aynısı geçerli. Sana gelip de "Gitar, tahta ve tellerden ibaret" diye küçümsemeye çalışan yarı cahile "O zaman Ahmet Hamdi Tanpınar'ın 'Saatleri Ayarlama Enstitüsü' kâğıt ve kaleminden mi ibaret be Almeida?" diye sor, aval aval düşünsün dursun...

Gitar artık bir eşlik aleti falan değil. "Abi o kadar bütün teknikleri, notaları çalıştım halen şu salak popçunun arkasında çalıyorum" diye sakın ağlama, bu topraklara gelen en yetenekli gitarci Akın Eldes kimseye gram taviz vermedi. Bizzat 2006 yılında eşiyile beraber açtığı mütevazı restoranın yaya kuryeliğini yaptı, gram gocunmadı. Sırf müziğini beğendiği için çocukları yaşındaki insanlardan kurulu Pinhani ile çaldı. **Erkan Oğur abi sadece gitarla sesli tablolar, biblolar inşa etmedi; perdesiz gitarı yeniden ve kusursuz bir şekilde icat etti ama çayı şekersiz geldiyse garsonu-çalışanı yormamak uğruna şeker bile rica etmez, şekersiz içer.**

Gitarın ruhu ve sesi, insanın ruhunu sesini, beyninin tınısını, kalbinin sesini de terbiye eder. Tarihte en az 10 milyon üst düzey gitarci yaşamıştır, toplam 10 tanesi bile insan öldürmemiş, cana kıymamış. Daha ne olsun ki? Bizim ülkede insanlar iddia edildiğinden çok daha yetenekli gitara. Çünkü gitar ile bağlama bildiğin çift yumurta ikizi misali. Çünkü Erkin Koray'ın Jimi Hendrix'ten tek eksiği dinleyici musluğunu tıkayan aracı şarlatanlar ve ona bağlı olan kayıt tekniği-maliyeti boyutu. Kimse de bu cümlemin üstüne "Omo holk o solok popçuları ostoyor ya" diye palavra sıkmasın; maçlarda işler kötü gidince 40 yıldır Erkin Baba'nın "Fesupanallah"ı söyleniyor. Hendrix, Maradona ve Messi'ye Erkin Koray="Sarı Fırtına" Metin Tekin! Misal "Gitarla Modal Açılımlar"ın yazarı Safa Yeprem'in 2013'te yazdığı gitar kitabı Amerika'da da referans bir eser.

Gitar hem demokratiktir hem de kolektif. Demokratiktir çünkü herkes çalabilir ama tek başına bir yere kadar çalarsın, bir süre sonra davulcu, basçı, orgcu su gibi lazım olur. O yüzden gitar demokratik olduğu kadar kolektiftir de. Yine gitarın turnusol kâğıdında pergelin merkezini dünyanın kalanına, bizim buraya açarsak: Son zamanlarda birçok gitarci gitarının klavyesine bizim bağlamadaki gibi 2. bemol-diyezleri çalabilmek için perde ekletiyor. Son zamanlarda yeni gitarcıların en çok rağbet ettiği gitar akort etme düzeni yukarıdan aşağıya DADGAD. Yani bizim yüzyıllık bağlama Kara Düzen akort düzeninin kuzeni! Hani bizden sonraki kuşağın çok sevdiği Muse grubu var ya onların vazgeçilmez ses tonu değiştirme pedalı olan Phaser, bizim Ankara havası-misket bağlamasında kafayı okşayan tonu ve dijital açıdan daha gelişmiş varyantlarını sağlayan pedalın "Avrupa'da okumuş" torunu!

Şaka bir yana, hayata karşı haklı olarak kızgın mısın? Üzgün müsün? Seni anlayan kişi sayısı çok mu az? Tüm köhnemiş ve köhneyecek öğütleri taca at gitsin. 6 tel, bir anfi, iki pena yeter de artar! Ne zaman sokakta yürürken kolunun altında gitar olan bir çocuk görsem, Sergen'i keşfetmiş Serpil Hamdi Tüzün gibi seviniyorum. Bu hissi hiçbir parayla satın alamazsın! İstanbul'daysan Euro 2004 Yunanistan savunmasından beter alan daraltan bu trafik varken bırak arabayı değiştirme, bir gitar al hiç değiştirme! Vallahi billahi çok güzel...

**Beşiktaş
parası yetenlerin değil,
'Hakkı Yeten'lerindir...**

Can Durukan

'baba hakkı' ödenmez

Ömrü vefa ettiği sürece Beşiktaş semtinde yaşadı. Her gün mavi kartıyla otobüse biner, alışverişini yapar, çarşıda, Köyiçi'nde esnafla sohbet ederdi.

"Herkes hizmet ettim ben. Gerek saha içinde gerekse saha dışında. Ama kendim selvi gibi kaldım ortalıkta. Selviler dibine ışık salmaz! Selviler öyledir..." (Baba Hakkı - 1978)

1 yaşında Vodinalı Hakkı olarak adım attığı Beşiktaş semtinden, 16 Nisan 1989 tarihinde semtin sakinlerinin omuzunda Beşiktaş bayrağına sarılı Baba Hakkı olarak çıktı. Beşiktaş'ın futbolcusu, kaptanı, teknik direktörü, başkanı ve onursal başkanı olarak... "Beşiktaş'a ne kaldı ondan? Tek kişiden kalabilen en çok şey... Bu gün, Fenerbahçe'yi zaman içinde var olmuş birçok oyuncuyu yan yana koyarak tanımlayabiliriz. Galatasaray'ı da. Beşiktaş'ı yalnız onu düşünerek de açıklayabiliriz. Bu bir olay. Mutlaka adı olmalı." (Cemal Süreya)

1910 yılında Bulgaristan'da doğdu. 1 yaşındayken 5 kardeşi, anne ve babasıyla İstanbul'a göç edip, Beşiktaş'a yerleştiler. 4 yaşında babasını I. Dünya Savaşı'nda kaybetti. Yani o daha ayaklarının üzerinde yeni yeni dururken, hayat ona üst üste çalılar atmaya başlamıştı. Babasının izinden gidip, asker olmaya niyetliydi. Halicioğlu Askeri Lise takımında futbola başladı, oradan da Karagümrük'e gitti. Beşiktaş'ın bir başka efsanesi Şeref Bey tarafından keşfedildi. **Şimdi hayalini kurmak bile mümkün değil ama Beşiktaş bu transferi yapabilmek için Galatasaray'dan 1000 lira borç aldı.** Şeref Bey, Hakkı'ya Sirkeci'den bir terziye diktirdiği gömlek, bir takım elbise, bir ipek kravat, bir çift de kundura verdi. Bu, Baba Hakkı'nın 17 sene boyunca ter dökceği, ömür boyu hizmet edeceği Beşiktaş'tan alacağı tek transfer ücreti oldu!

Baba, transfer olduktan 1 hafta sonra Galatasaray'a Beşiktaş formasıyla 2 gol birden attı. **O maçta tribünde oturan Galatasaray Başkanı Ahmet Kara, "Bu çocuğa bu para helal olsun!" dedi ve Beşiktaş'a verdiği borcu geri almadı!** Artık hayata çalım atma sırası ondaydı. Futbol oynarken bir yandan da hukuk eğitimini tamamladı. İnternet yok, medya ağı yok, atomu parçalasan aşağı mahalle 6 ay sonra öğrenir; ama onu dünya devi Arsenal duydu. Geldi ve almak istedi. Milyonlar teklif etti. Baba Hakkı'nın yanıtı net oldu: Ben Beşiktaşlıyım, burada kalacağım!

Hayatı boyunca her hareketi, her davranışı ile sembol isim oldu. Şimdilerde ağızlara sakız edilen 'Beşiktaşlı duruşu'nu hiç telaffuz etmedi. Sadece durdu. Bu duruş, bir fikir sahibi olmak adına yeterliydi. Ne futbolcuyken, ne teknik direktörken, ne de başkanken masaya hiç yumruğunu vurmadı. Hakem hatalarından dert yanmadı. Kimseyle kavga etmedi. Bir maçta kötü yönetim gösteren hakemi, öfkeli kalabalığın arasından elleriyle çıkardı. Gol sevinci diye formasını çıkarıp tribünlere

sallamadı. Tribünlere armayı gösterip, öpmeyi. Gol attıktan sonra gözlerini patlat patlak yapıp basın tribününe 'Gırtlakını keserim' işareti yapmadı. Ama hasta olduğu için formasının üstüne baklava desenli yün kazak giymişliği vardı. Kimse sesini çıkarmadı. Gol kaçırıp, bozuk zemini bahane etmedi, yurt dışından gelen tekliflerle şımarıp dolgun kontrat istemedi. Sadece oynadı. Hem de ne oynamak... Oynadığı 439 maçta 382 gol attı. Kral olmadı, yıldız olmadı, imparator olmadı, büyük başkan olmadı. 'Baba' oldu. Sadece 'Baba'...

1948 yılında bir Fenerbahçe maçında tribünlerden gelen ısıklık ve protesto seslerine dönüp cevap vermedi. Maç sırasında soyunma odasına doğru sessizce yürüdü. 38 yaşındaydı. Yeşil sahadan soyunma odasına giden o tünele son kez yürüyordu. Bu, siyah beyazlı formayı giydiği son maçı. Öyle olduğunu kendi bildiği gibi, o eşsiz anı izleyen herkes biliyordu. Kimse "dur" demedi. Kimse geri dönmesi için ikna etmeye yanaşmadı. Futbolu böyle bıraktı. "Bu formayı bana taraftar giydirdi. Şimdi onlar isteyince de çıkarırım" dedi sadece...

Beşiktaş'ta üç dönem başkanlık yaptı. Geçmişten gelen Beşiktaş terbiyesini yeni kuşaklara kazandırdı. Belki mutluluğun resmi sayılmazdı ama, Süleyman Seba'yı alından öptüğü pozla Beşiktaşlılığın resmini çizdi. O Süleyman Seba, yıllar sonra Beşiktaş'a altın çağını yaşattı. "Şerefli ikinciliklerle" yetinen takımın üç efsanesi Metin, Ali, Feyyaz'ı karşısına alıp, "Gerekirse hakemi de yeneceksiniz!" dedi. O Metin, o kapıdan çıktı, Beşiktaş'ın buz gibi iki golünü vermeyen, rakibe ise havadan penaltı çalan maçın hakemine santrada "Sahana geç de başlayalım hocam!" dedi...

Ömrü vefa ettiği sürece Beşiktaş semtinde yaşadı. Her gün mavi kartıyla otobüse biner, alışverişini yapar, çarşıda, Köyiçi'nde dolaşır, esnafla sohbet ederdi. Öldükten sonra Beşiktaş semtine heykelini diken yöneticiler ona bir araba tahsis etmeyi düşünmedi. Belki de düşündüler de, Baba istemedi. 16 Nisan 1989 tarihinde sessiz sedasız gözlerini kapadı. Beşiktaş'ta yapmadığı jübilesini cenazesinde yaptı. Sevenleri ve dostlarının omuzunda, tabutuna Beşiktaş forması serili şekilde uğurlandı. **2012 yılında, ölümünden yıllar sonra Beşiktaş'ın olağanüstü kongresinde oy zarflarından birinin içinden, Baba Hakkı'nın Süleyman Seba'nın alnını öperken çekilmiş fotoğrafının altında "bana çocukluğumun Beşiktaş'ını geri verin" notu yazılı bir kağıt çıktı.** Çocukluğunun Beşiktaş'ını isteyenler onu hiç unutmadı. Çünkü Beşiktaş demek Baba Hakkı demektir. Başka her tarif eksik kalıyordu. Şimdi çocukluğunun Beşiktaş'ını geri isteyenler bir şey daha istiyor: Öbür tribünün adını da Baba Hakkı koyun!

Ertem Şener

messi, eto'o ve ben

Üç çocuğum var bilir herkes. Yanlış bilirler. Doğrusu dört çocukluyum ben. 2 oğlum 2 de kızım. Ömer, Kerim, Fulya ve Şampiyonlar Ligi. Yanlış okumadınız; Şampiyonlar Ligi... Hayatı öğretti, yaşamı, sevinci, ağlamayı, hırsı, gözyaşını, aşık olmayı, hayata bağlanmayı, zirveyi, öpmeyi, hem de 'her yerinden öpmeyi', her şeyi öğretti işte...

Termometrelerin isyan ettiği kadar soğuk bir havada anlattığım ilk Şampiyonlar Ligi maçını hatırlıyorum demek yetmez, hiç unutamıyorum. Rosenborg, Athletic Bilbao ile oynuyor. "Lerkendal Stadı tıklım tıklım dolu sayın seyirciler." Siyah Beyaz her yer. Alışkınım bu renklere! Meslek gereği "heyecana gerek yok" diyorum o anda. Beşiktaş görünümlü Rosenborg, İspanyol temsilcisi ile oynuyor. Grubun diğer maçında Galatasaray Juventus ile oynayamıyor. Yanlış okumadınız; oynayamıyor! Sebep ise İstanbul'da terör saldırısı olabilmemiş (!) canlarını kurtaramayabilirmiş (!) Bu sebeple oynamasak olur muymuş? UEFA da onlara çanak tutunca, sadece o akşam Rosenborg - A.Bilbao maçını naklen yayınlandı. Ev sahibi taraftarlar stadı inletiyor, Rosenborg saldırıyor. Ben mi? Tecrübesizlik işte. Sanki Norveç vatandaşı gibiyim. Onlarla hücum ediyorum Bilbao kalesine. Devre arasında bir telefon;

- Alo!!!

- Efendim?

- Alo sen Ertem misin?

- Evet benim?

- Bak Ertem'ciğim benim adım Levent, Levent Özçelik.

TRT Spikeri. Şimdi beni iyi dinle. Rosenborg ataklarında bu kadar bağırıp, heyecanlanma. Onların atacağı her gol bizim yani Galatasaray'ın aleyhine.

Haydaaaaa... Toparlandım birden.

- Anladın mı abiciğim?

- He eeee evet evet anla, anla, anladım anladım Levent Abi.

İkinci yarı tam ortada anlattım maçı. Kazanan 3 golle Rosenborg oldu. Sevindim mi? Yok. Ama büyük üstat Levent Abi (Özçelik) bana ömür boyu unutamayacağım bir ders verdi. Bir daha Norveç'e maç anlatmaya, altıma kesin külotlu çorap ya da tayt giyeceğim. 60'nci dakikadan sonra hiçbir şey hissetmedim, resmen dondum...

LONDRA'DAKİ SINCAP? YOK YOK TAVŞAN!

Hala bilmiyorum sincap mı tavşan mı? İlk bir bahar akşamı. Yavaş yavaş finale doğru gidiyoruz. Arsenal o efsane stadı Highbury'de son Şampiyonlar Ligi maçını oynuyor. Rakip Villarreal. 'Sarı Denizaltılar'da bizim gururumuz Nihat Kahveci de var. Gözüm tabii ki onda. Bilirsiniz maç anlatırken stat dışına çıkıp farklı bilgilerle doldururum o geceyi. Yok onun annesi şu, şu kadar kardeşi var, işi bu... Öyle bir gecede yim yine. Tam Henry'nin kaç kardeş olduğundan gireceğim konuya, sahaya 'biri' giriyor! Yok yok 'biri' değil. Çünkü sahaya giren insan değil!!! Ama sahanın en hızlısı olduğu kesin. Sincap mı yahu o? Yok değil. Tavşan o tavşan. Karar veremiyorum ve haykırıyorum o heyecanla; "Sahada yabancı biri var sevgili seyirciler!" 1-0 Arsenal'in üstünlüğü ile biten maçın hemen ertesi günü sabah Londra'dan dönüşte Türk gazetelerinde bir başlık gözüme çarpıyor "Spiker Ertem Şener Tavşan mı, sincap mı tanımadı"

O gün sahaya giren tavşan ya da sincap, Arsenal'in son Highbury macerasında skorun da oyunun da önüne geçti. Ayrıca inanın ben hala bilmiyorum; tavşan mıydı, yoksa sincap mı?

FATİH HOCA'NIN PUROSU

Yıl 2005. Milan ile Liverpool İstanbul'a, Olimpiyat'a geliyor. Tarihi maçta tarihi bir yayın yapıyoruz. Öncesi, sonrası, 90 dakikası, uzatmaları ve penaltıları ile unutulmaz bir final. Maçı ben anlatıyorum, yorumcum Fatih Terim. Milan'ın eski patronu. Heyecandan yerimde duramıyorum. Kariyerimin en özel gecesi. Yanıma bakıyorum, bakıyorum... Baktığım yerde bir isim var sadece, hatta tüm statta onu görüyorum; Fatih Terim... Neyse maç başlıyor. Daha 3'üncü dakikada Milan, Maldini ile 1-0 önde. İlk yarı Milan 3-0 galip. Terim bir anda keyifleniyor. Bir kahve rica ediyor. O ne? Kahvenin yanına bir de puro çıkartıyor. Ağzına götürüyor puroyu. Hemen müdahale ediyorum ve çıkartıyorum çakmağı. "Yakayım hocam" diyorum. Hoca kaçıyor. "Yakayım hocam!" "Yok" der gibi bakış. **Birden elim önündeki kahveye dokunuyor ve o sıcak kahve hocanın üstüne dökülüyor. Eyvah sayın seyirciler! Hoca yanmadı, ben yandım!** "Ulan üstüne kahve dökcek başka adam mı bulamadın?" diyorum kendi kendime. Neyse ki hoca sapa sağlam. Gık demedi. Ama benim ömrümden ömür gitti. İkinci yarı başladı tabi. Ben fırsat kollayan gizli forvet gibi hocanın purosunu kesiyorum. Yine yaktırmadı, yine yaktırmadı. Dayanamadım sordum gecenin sonunda "Hocam neden yaktırmadın puroyu ısrarla bana?" Cevap mı? "Oğlum puro gerçek değil elektronik puro, tütün yok elektrikli, sigarayı bırakmaya çalışıyorum!" Ben mi? Milan'dan beter oldum, 3-0'dan penaltılarla maç veren Milan'dan...

BİRDEN ÇİFT FORVETE DÖNDÜK

Barcelona'dayım. Rijkaard var başında. Ronaldinho ise sahalarındaki tek adamım. O coşuyor Barça çıldırıyor. Tribünler coşuyor. Sadece İspanya değil, tüm dünya Barcelona'yı konuşuyor. Barca her gün maç yapsın Ronaldinho hep oynasın havasında futbolseverler. Hatta Real Madridli olan ben bile Barcelonalı olmuştum o dönemlerde. Barcelona patronu Rijkaard maçtan bir gün önce (Chelsea ile oynuyorlardı) Camp Nou'da basın toplantısı yapacak. Stada geldiğimde daha vaktimin bol olduğunu gördüm. Stadın içini gezerken kayboldum dev arenanın içinde. Bir oraya bir buraya döndüm durdum. Bir baktım karşımda bir delikanlı. Yıllar sonra kontrolden çıkacak, insan olduğuna şüphe ile bakılacak ertesi gün kulübede oturacak bir genç...

Kendisine sordum;

Pardon basın toplantısı odası neresi?

Baktı bana ve gidelim dedi. Kim dedi? LIONEL MESSİ!

"Vay anasını sayın seyirciler!"

Yanımıza bir anda Eto'o da geldi. Çift forvete döndük! Aynı bisküviden yiyorlardı ayrı ayrı. Bana da ikram ettiler. Mini bir sohbet yaptık basın toplantısı odasına beraberce giderken. "Messi bu adam neyin nesil!" derken ikram ettiği bisküvi gelir aklıma bir de bana yaptığı 3 dakikalık bedava rehberlik... Bu da mı gol değil sayın seyirciler?

Attila Özdemiroğlu

görünenler ve bulutlar

Ödül törenine geldiğimde ödülü Gonca'nın vereceğini öğrenince de mutlu oldum. Gonca'nın konuşmasından en ufak bir rahatsızlığım da olmadı... Ta ki kalemler kırılıncaya kadar.

- Şöyle öne gelsene dedim.

Bir tereddüt ettikten sonra arkasında durduğu güvenceli bulunduğu konuşma kürsüsünü terk etmemeye karar verdi. Halbuki o kadar hoş gözüküyordu ki salon onu o bütünlüğü ile görebilsin istemiştin. Israrıma aldırmadan bana şakayla: - Hey, Sakin ol! dedi.

Oysa yıllardır sahnelere, ödüllere alışık ve sakindim. O an onun heyecanını fark ettim.

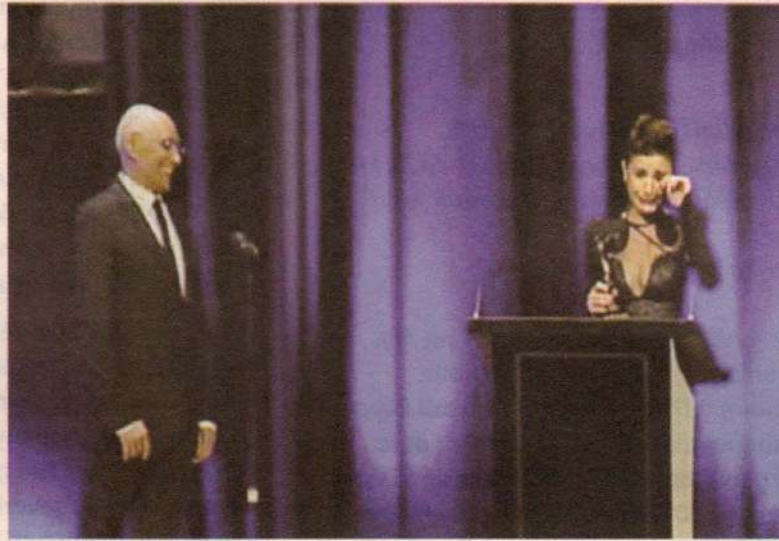
Onur ödülü alacağım sahne çoğunuzun izlediği SIYAD ödül töreninde Gonca Vuslateri'nin şu konuşması üzerine başladı:

- Ben hiç sinema filmi oynamadım. En büyük hayalim sinema filmi oynayıp ödül almak. Ama bugün onur ödülü veriyorum. Birkaç şey söylemek istiyorum seninle ilgili. Deminden beri konuşma esnasında sizin ensenize bakıyorum ve o kadar gurur duydum

ki... Size onur ödülü vermek için çok gencim ama yaptığınız her şeye saygı duyuyorum. Sadece gecenin bir yarısı çok bunalımlı bir zamanımda ve oyuncu olarak kendime hiç inanmadığım bir zamanımda size mesaj attığımı hatırlıyorum. 'Attila lütfen ben çok zengin bir oyuncu olmadan ölme. Çünkü sana bunu göstereceğim' demiştin. Sen de 'Bekleyeceğim Gonca' demiştin. Seni çok seviyorum."

Gonca'nın konuşması gözyaşlarıyla kendi deyimiyle zırlayarak bitti. Çok duygulanmıştı ben de zaman zaman heyecandan kopan cümlelerinin samimiyetinden etkilendim. İzleyiciler de kah gülüp kah duygulandılar. Durum biraz sonra sahne alacak Cem Yılmaz için de bulunmaz fırsattı ve Yavuz Turgul'un ödülünü vermek üzere sahne aldığı anda hemen kullandı. Önceleri bir sorun olduğunu düşünmemiştim fakat birden basında, sosyal medyada, bazı kişilerin Gonca'yı bazen de hakarete varan cümlelerle haksız bir şekilde eleştirdiklerini gördüm. Twitter'da, ekşisözlük'te ilgili sayfaya bakmamı söylediklerinde ise yazılanlardan dehşete düştüm. Tanıdığım Gonca ile zıt bir profil çiziliyor ve bana göre en hafifi saygısızlık olan cümlelerle kalemler kırılıyordu. Bir anda sebep olduğum her ne ise dostumun masumiyetini kirlettiğimi düşündüm. Kendimi de kirli hissettim.

Küçükklüğünden beri ortalama olan, sorgulanmamış

olan, ezberletilmiş olana karşı direndim. Ben dostlarımı, arkadaşlarımı ve eşlerimi hayatı her zaman sorgulayanlardan seçtim. Genelde insanlar onları "aykırı" olarak nitelese de, yine de hayranlık duydular. *Yakınlarım; Sezen, Aysel, Müjde gibi birçok örnek dostlarıma, Gezi mücadelesi sırasında tanıştığım genç bir protest kız, Gonca Vuslateri de dahil oldu. İlk sorusu "Size nasıl hitap edebilirim?" idi.* Öyle ya aramızdaki 43 yaş fark, ağabeyden-dedeye kadar her hitabı mümkün kılıyordu. Bana unvansız ismimle hitap ederse hem mutlu olacağımı hem de eşit şartlarda bir dostluk başlatabileceğimizi söyleyince rahatladı. Yaş hiyerarşisi ile dostluğun, sevginin birlikteliğini hiçbir zaman anlayamadım. Saygı ise bunların dışındadır. Bu kavram yeni doğmuş bebeğin yaşama, eğitime, birey olarak mutlu olmak hakkına

ömrü boyu duyulması gerekendir. Gonca ile iki yıla yakın arkadaşlığımızda dostluğumuz, paylaştıklarımız ve karşılıklı sevgimiz büyüdü. *Atilla Dorsay, "Ödülünü kim versin?" diye sorduğunda Sezen'in kırık sorunundan gelemeyeceğini kendilerinin seçmesini söylediğimde "Genç kim var?" diye sorunca hemen "Gonca" dedim. O da, "Evet tanışmadık ama yakından izliyorum" dedi.*

Kendisiyle görüşebilmek için telefon numarasını istedi.

Ödül törenine geldiğimde ödülü Gonca'nın vereceğini öğrenince de mutlu oldum. Gonca'nın konuşmasından en ufak bir rahatsızlığım da olmadı... Ta ki kalemler kırılıncaya kadar. O Gonca ki hastalığım boyunca hep yanımda olmuştu. Kemoterapi süresince beni hiç yalnız bırakmayanlardandı. Böyle bir ödülü onun elinden almaktan daha güzel ne olabilirdi ki?

Sevgili Gonca, iyi ki varsın, iyi ki seni tanıdım. Bizler bazen gördüğümüz, algıladığımız ile arkasındaki olası gerçekleri bilmeden yargılara varabiliyoruz. Bu gibi olumsuzluklara birlikte direnebileceğimizi biliyorum. Ben de seni çok seviyorum...

Kafa dergisine gerçeği ve duygularımı aktarma fırsatı verdiği için teşekkür ediyorum.

yunus gibi

Kıran vurdu memleketi
Zalimler hakan olmuştur
Yedikleri yoksul eti
İçtikleri kan olmuştur

Kula kulluk etmeyenin
Vicdanını satmayanın
Haram lokma yutmayanın
Mekânı zindan olmuştur

Yalan dolan yazıp çizen
Kudretliye övgü düzen
Dün dinsizim diye gezen
Bugün Müslüman olmuştur

Emeksiz zengin olanın
Kitapsız bilgin olanın
Sermayesi din olanın
Rehberi şeytan olmuştur

Haramisi, soyguncusu
Uğursuzu, vurguncusu
Cellat ruhlusu, soysuzu
Bakan, sadrazam olmuştur

Korkan varsa konuşmaya
Anlam yükleyip susmaya
Gerek kalmadı korkmaya
Çünkü korkulan olmuştur

Sesime kulak ver gülüm
Tutsaklığa yeğdir ölüm
Nerde varsa böyle zulüm
Çaresi isyan olmuştur

Cemal Süreya / Kısa

Frida Kahlo

Murathan Mungan / Göz, Mil

Melda Özer Urhan

"bu kadar yalnız kalmak için ne yaptım?"

Hem Camille hem de Rodin sert malzemedен yapılmışlardı. Parçalanma pahasına şekil almayı reddettiler.

Berlin'de yaşadığım yıllarda tanışmıştım Claudia'la. İyi arkadaş olmuştuk. Babası Alman, annesi Fransızdı. Heykel bölümünde okuyor, yanı sıra taksi şoförlüğü yapıyordu. Taşlar onun hayatıydı. Bir gün üniversitenin kafeteryasında yetenekli kadın sanatçılardan bahsediyorduk. Yazarlardan, ressamlardan, şairlerden... Olağanüstü bir deha ve yetenekten, heykeltıraş Camille Claudel'den bahsetti bana.

Çocukluğunda çamurdan heykeller yapmaya başlamış. O yıllarda Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde kadınların eğitim görmesi mümkün değil. Bu yüzden Camille, Colarossi Akademisi'ne kaydolup bir sene boyunca heykeltıraş Alfred Boucher'in öğrencisi olur. Sonrasında, henüz 18 yaşındayken bir grup kadınla birlikte bir atölye kiralayarak heykel çalışmalarına devam eder. Bir yıl sonra 19 yaşında, heykel eğitimi veren Auguste Rodin'le tanışır. Hani şu hepimizin bildiği meşhur "Düşünen Adam" heykelini yapan Rodin.

Rodin'in öğrencisi, asistanı sonra da sevgilisi olur. Rodin onu tanımlarken "Bir sırrı saklar gibi bakan lacivert gözleri vardı" der. Camille'nin güzelliğinden çok etkilenir ama en çok da heykele hayat veren ellerinden, bitmek bilmeyen tutkusundan ve kendisine benzettiği özgür ruhundan vazgeçemez bir türlü. 43 yaşındaki Rodin ilham perisini, henüz 19 yaşındaki güzel, eğitilmiş, yetenekli Camille de aradığı aşkı bulmuştur. Aşklarını doludizgin yaşarlar ve muhteşem eserler yaparlar bu dönemde. Rodin onun için "Altını nasıl bulacağını gösterdim ama altın zaten onun içindeydi" der. Ama maalesef bu mutluluk uzun sürmez Aragon'un da dediği gibi "Mutlu Aşk Yoktur." Camille'yle ilişkisi başladığında Rodin, Rose Beuret'le yirmi yıldır beraberdir... Tanıştıklarında Rose 20, Rodin ise 24 yaşındadır. İki yıl sonra oğulları dünyaya gelir. Rose herhangi bir kadın gibi sıradan gözüke de, aslında değildir. Hep sadık, hep affeden bir eş ve Rodin'i kimselere yar etmemeye kararlı bir kadın. Rodin'in hayatına çok sayıda kadın girer. Ama içlerinde iki kadının yeri çok başkadır. Biri hayatını Rodin'e adayan Rose.

Diğeri ise tutkuyla bağlandığı, yetenekli ve ele avuca sığmaz Camille. Camille'in kendi sanatının önüne geçmesi ihtimali Rodin'i tedirgin etmeye başlar. Hatta bazı eserlerini Camille Claudel'in yaptığı söylentisi vardır sanat çevrelerinde. **Camille doğru atölyede yanlış adama aşıktır.**

Böyle bir yaşam tarzının hoş karşılanmadığı o tarihlerde annesi Camille'yi reddeder ve böylece Rodin'le birlikte yaşamaya başlayan Camille, 1898 yılına kadar Rodin'le fırtınalı aşk ve sanat yaşamına devam eder. Aslında belki de sadece aşık olmuştur. Hayat ona bir çok dönemde yolunu değiştirme fırsatı verir ama Camille bu seçenekleri kullanmaz. Birçoğumuz gibi. Hem Camille hem de Rodin sert malzemedен yapılmışlardır. Parçalanma pahasına şekil almayı reddederler. Rodin ünlüdür, erkektir ve Camille'in hocasıdır. Camille ise kadındır, toplumun uygun gördüğü bir işle uğraşmaz ve metrestir. Sonuçta Rodin, Camille'i sanat piyasalarında, sergi bile açmasına engel olacak kadar baskı altına alır. Camille ise "Rodin eserlerimi çaldı" diyerek intikam almaya çalışır. Camille yalnızdır hem de yapayalnız...

Rodin'den 1898 de ayrılır. Sonraki dönemde hem kadın hem de sanatçı olarak sıkıntılar yaşar. Önce babasını kaybeder, çok sevdiği erkek kardeşi Paul Çin'e yerleşir. 1906 da yalnızlık ve yıllarca biriktirdiği öfke nedeniyle sinir krizleri geçirir ve heykellerinin çoğunu parçalar. Camille Claudel'in baş yapıtları Vals, Olgunluk Çağı, Kayıp Tanrı, Geveze Kadınlar ve Sakountala adlı eseridir. Çok özlediği ama ulaşamadığı mutlu sonu Sakountala adlı eserinde elleriyle mermere işler Camille. Birbirine sevgi ve şefkatle sarılan bir kadın ve bir erkek heykelidir bu. Bu hikayeyi, taşla yontmak için geceli gündüzlü çalışır.

1913 te akıl hastanesine yatırılır. 1920'de doktoru annesine bir mektup yazar ve Camille'in aile ile bir araya gelmesinin öneminden söz eder, ancak cevap alamaz. Camille Claudel, 30 yıl akıl hastanesinde kaldıktan sonra 1943'te yaşamını yitirir. Kardeşine akıl hastanesindeyken yazdığı mektupta bir türlü cevaplayamadığı soruyu sorar;

"Bu kadar yalnız kalmak için ne yaptım?"

1917 yılının Ocak ayının son günlerinde Rodin, Rose'la evlenir sonunda ama Rose tam 73 yaşındayken. O zamanlar sevgililer günü kutlanıyor muydu bilemem ama Rose ne trajiktir ki tam da 14 Şubat'ta Rodin'in karısı olarak hayata veda eder. 15 gün evli kalmıştır Rodin'le. Sanki dünyadaki tek misyonu bu nikahmış ve bunu gerçekleştirmiş gibi. Rodin de o yılın sonlarına doğru donarak ölür. Yan yana gömülürler Rodin ve Rose. Mezarlarının başında ise Rodin'in ünlü "Düşünen Adam" heykeli vardır.

Camille Claudel ailesinin ve yaşadığı toplumun ayırık otudur. Kadınların kendilerine biçilen toplumsal rolü layıkıyla oynamaktan başka şanslarının olmadığı bir dönemde doğması ise ciddi bir şanssızlıktır. 100 yıl sonra doğsa, belki de hayatı bambaşka olacaktır.

Mermeri yontar Camille hatta oniks mermerini kullanan ilk heykeltıraştır ama kendi hayatını istediği gibi yontamaz ne yazık ki. Aslında başka seçimler yapabileceğini çok iyi bilmesine rağmen, kendi yapmış olduğu seçimin suçunu hep Rodin'e yükleyerek içindeki öfkeyi büyütür, büyütür, büyütür ve yarattığı yangının içinde yanar.

Yine bir çoğumuzun yaptığı gibi. Dünyanın size bir yaşam borcu olabilir ama bunu almak size kalmış.

Nihat Sırdar

tatilde ne yapacaksınız?

Bahar dediğin nedir?

Çocukken artık mont giymek zorunda olmamak, okulu kırmamanın daha zevkli hale gelişi, varsa bir sevdiğin onunla açık havada gezme imkanının artması.

Büyüyünce daha bir başka bakıyor insan bahara.

Kuşların sesi, ağaçların çiçeklenmesi, can eriğın kilosunun 200 lira olması daha fazla dikkat çekiyor.

Ama baharın gelişi en fazla yaz tatilinin yaklaştığını çağırıştırıyor. Planlar az çok şekillenmeye, mümkün olduğunca hem kafa hem de vücut olarak nefes alınabilecek bir tatilin planları yapılmaya başlıyor.

Oteller araştırılıyor, turlara bakılıyor, tatilde sana eşlik etme olasılığı olan kafa dengi arkadaşlarla serin bahar akşamlarında rakılı tatil hayalleri kuruluyor.

İlk yaz tatilinizi hatırlıyor musunuz peki?

Yani ailenizle veya arkadaşlarınızla gittiğiniz, yaşadığınız şehirden epey uzak ilk yaz tatilinizi.

Çocukken yaz tatili kavramı benim için okulların tatil olması ve o tatil sırasında haftada veya iki haftada bir ailece trenle Menekşe plajına gitmekten ibaretti.

Menekşe ve bazen Florya'nın kumluk denizinde genelde diz kapağı seviyesinde "ıslandığımız" için yüzmeyi öğrenemedik haliyle.

Biraz büyüyünce mahalleden arkadaşlarla Aksaray'dan kalkan otobüslerle gidilen Kumburgaz, Gümüşyaka, Semizkum gezileri yazın önemli etkinlikleri olmaya başladı. Buralarda genel olarak kumluk ve siğ alanlar olduğundan yüzme işi bir türlü iyi edilemedi.

Lisenin son yılında staj yani fotokopi ve faks (o zamanlar faks vardı, internet yoktu) köleliği yaptığım şirketin bir bayi toplantısı organizasyonu olacağı, Marmaris ve Antalya'da yapılacak organizasyonlarda sabahlara kadar mümkün olan en az ücretle stant kuracak bir enayi olmadığı için benim gideceğim söylendi. Böylece hayatımda tek başıma yaptığım en uzun yolculuğuma çıktım. İstanbul Marmaris arasındaki yolculuğu saniye saniye hâlâ hatırlarım.

O zaman ismi Mares olan otelin sahiline indiğimde ilk kez karşılaştığım Ege sularıyla, sonraki yıllarda çok samimi olacağımı hemen hissetmişim.

Uzun çalışma ve az denizle geçen ama bu arada siğ olmayan bölgelerde kendi kendime yüzmeyi ilerletme çabalarıyla geçen 4 günün ardından Antalya'ya geçtik. Bugün trafiğin epey sıkışık olduğu Arap Suyu mahallesinde tek bir binanın bile olmadığı, Beydağları manzarasının insanın nefesini kestiği güzelim Antalya ile tanışıklığımız da böyle başladı.

İlk kez İstanbul'dan ve ailemden bu kadar uzak kalınca (toplasan 2 hafta bile değil) eve dönüş yolculuğum epey bir özlem dolu olmuştu. Birlikte yol yaptığımız Yusuf Korkmazoğlu ile İnegöl'de yediğim köfteyi hatırladıkça hâlâ gözlerim sulanır mesela. Tabi döner dönmez gördüklerimi, Ege'yi, Akdeniz'i uzun uzun anlattım aileme. Ve hep birlikte yapabileceğimiz bir tatil olur mu, oralara birlikte gidebilir miyiz acaba diye düşündüm kendi kendime.

Yıllar geçti ve radyocu oldum. İlk çalıştığım radyonun maaş vermeme, verse bile mümkün olduğunca geç verme ve böylece biriken borçlarla çalışanını batırma gibi gayet emperyalist bir huyu vardı. Bu huyundan şikayet ettiğiniz zamanlar ya muhasebe müdüründen "Valla biz de alamıyoruz Nihatcım" savunması duyuyor ya da reklam karşılığı alınan bir takım hediyelerin size yeniden hediye edilmesiyle susturuluyordunuz. Yine bu susturuculardan biri Bodrum'da anlaşılan bir tatil köyünden verilen 1 haftalık tatildi.

Ve ben 20 yaşında ilk defa annem, babam ve kardeşimle birlikte tatil yapma imkanı buldum. Radyonun muhasebesinden içerideki dev alacağımdan tırtıkladığım parayla bir Şahin kiraladım. Sabaha karşı İstanbul'dan yola çıktık. Babamın ön koltukta otururken yaşadığı keyfi ıslıkla çaldığı "Kuş sesleri, ovalara yayılır, insan buna hayran olur bayılır" şarkısından anlıyordum.

Annem ve kardeşim Atilla arka koltukta didişiyor, Atilla istekleriyle annemi tatlı tatlı kızdırıyordu.

Bugün geriye doğru bakınca hayatımın en güzel yolculuğu olduğunu anlıyorum o 13 saatlik yolculuğun. ("onu da görelim", "burada da duralım" şeklinde gidince o kadar sürmüştü İstanbul'dan Bodrum)

Hafiften aşk ve terk edilme acısı çektiğim zamanlara denk gelen o tatilde babamla ilk kez karşılıklı rakı içişimiz, kumluk Menekşe sahillerinden sonra taşlık Yalıkavak denizine kaya düşe alışmaya çalışmamız, dönüşte Küçükkuşu'ya uğrayıp Hüsnü Eniştemin taş evinin balkonunda Leyla Halamın dolup taşan sofralarında keyiflenişimiz, İstanbul'a dönerken 2 kilometrede bir durup annemin 1 yıllık zerzevat ihtiyacını tarla kenarındaki satıcılardan alışımız.

Hayatımın en güzel yaz tatiliydi o tatil.

Ve ailece yaptığımız ilk tatil.

Şimdi insan yaz tatili için planlar yaparken bahar zamanı, hep o günleri hatırlıyor ve hayıflanıyor, "Keşke daha çok birlikte tatil yapsaydık" diyor kendi kendine. Hayattaysa anneniz, babanız, kardeşiniz, bu yaz birlikte bir tatil planı yapın olmaz mı? Bakın ne kadar güzel olacak...

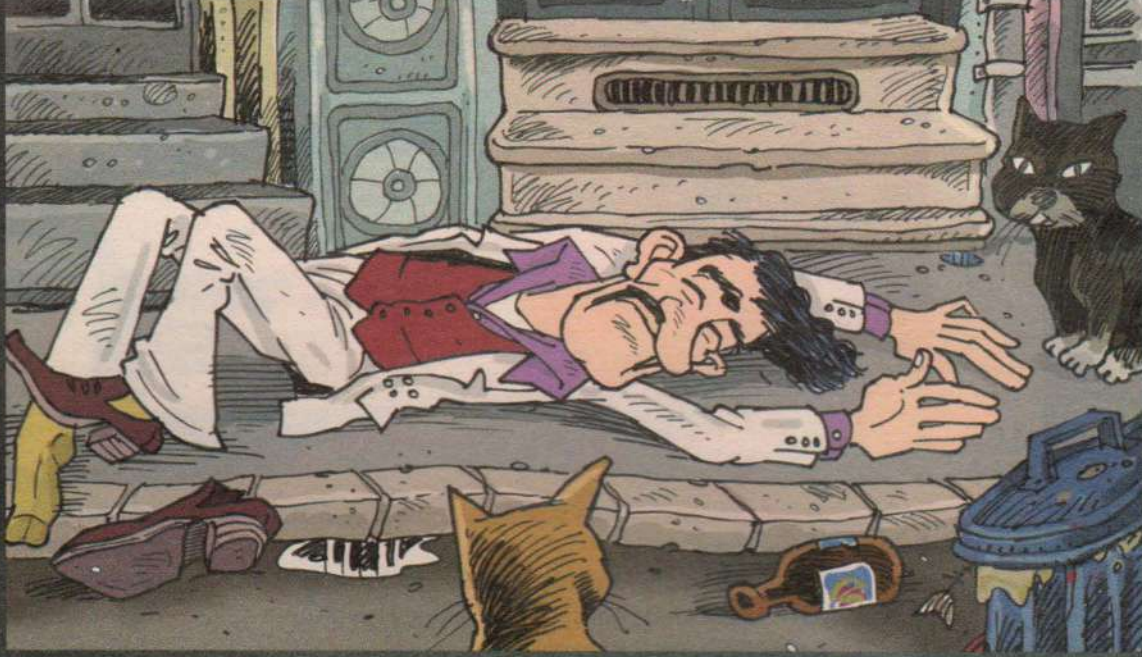
Kemal Gökhan Gürses

'80'lerin Cihangir'inden İnsan Manzaraları

Eğer gün doğumunu kaçırsak İstanbul'a ayıp etmiş olacaktık. Ben Cumhuriyet'te çiziyordum. Çağçağ'lar Leman dergisinin ilk hali Limon'un hazırlığındaydılar. Bekâr evimiz Sormagir'de bir evin en üst katıydı. Kemal Aratan ve Mehmet Çağçağ sık sık bende kalırlardı.

"P*zevengi camdan attılar" diye uyandırdı beni Çağçağ. Daha yatalı yarım saat olmuştu en fazla. Pürtelaş'a bakan arka balkondan gördüm herifi. Gerçekten ölmüş gibi yatıyordu kaldırımda. Bembeyaz takım elbisesi ve bordo yeleğiyle; "p*zevenk" benzetmesine tıpatıp uyuyordu.

50'lerin başlarında randevuevleri Alageyik sokağı kapatıldıktan sonra görece "kalın" olanları Cihangir'e taşınmıştı. 80'lerin başında hâlâ bir kaç evde "hizmet" veriliyordu. Bunlardan biri de kör ve taşralı bir teyzenin pazarladığı kızıyla birlikte Pürtelaş sokağında yaşadığı evdi.

Kör teyze nasılsa görmüyor ya, her şey onun gözünün önünde olurdu. Perdeler açık olduğu için mahallelinin de. Anca itirazlar yükselirse, perdeler kapanırdı. Teyze camdaydı. Sanki p*zevengi camdan atan oymuş gibi.

Yavaşça kalktı beyaz takım elbiseli adamımız. Eliyle üstünü çırttı. Kafasını kaldırıp şöyle bir baktı iki cepheli mahalleye.

Namına yakışmayacak bir sükunetle Cihangir'de sabah başlamıştı.

Güçlü Mete

"türkler öyle kötü insanlar değil"

Bir savaş düşünün ki, siperler birbirine 20 metre mesafede, düşman askerleriyle konserve yiyecek karşılığı sigara takası yapılıyor.

17 Mart sabahı, kulağımda Çanakkale ezgileri, gözlerim "Çanakkale 1915" kitabında, 100. Zafer Yıldönümü'nde Çanakkale'ye doğru yoldayım. Bu ilk gidişim değil. Biliyorum, hem gururlanacağım hem de hüznü dolacak yüreğim, boğazım düğümlenecek yine.

Seyit Onbaşı'yı düşünüyorum, 276 kg mermiyi sırtlayıp kaldıracak. Onun mermisidir İngiliz Ocean zırhlısını tam isabetle batıran. O sırada hemen yanında (fotoğraflarda arkasında) bulunan ve tarih sayfalarında pek hatırlanmayan Cemal Çavuş geliyor aklıma. O da aynı şekilde sırtladığı mermiyi namluya süren ve Boğaz'ın geçilmezliğine destek veren isimsiz kahramanlardan. Gururlanıyorum... Yüzümde bir gülümseme, o topraklardan geçiyorum. Kendisine verilen armağanları kabul etmeyen Onbaşı Seyit Ali Çubuk'un köyünde ormancılık yaparken yakalandığı verem hastalığından çaresizlik içinde öldüğünü öğreniyorum, üzülüyorum... (Savaşın bilinmeyen kahramanları ve öykülerinin birçoğunu İstanbul Eminönü'ndeki İş Bankası Müzesi'nde "Çanakkale 1915-Derinlerden Siperlere" sergisinde bulabilirsiniz.)

Çanakkale'ye vardığımda aynı duygusalı devam ediyor. Sahi, savaşta duygu olur mu? Söz konusu Çanakkale ise olur.

Bir savaş düşünün ki, siperler birbirine 20 metre mesafede, düşman askerleriyle konserve yiyecek karşılığı sigara takası yapılıyor. Bir savaş düşünün ki, askerler hem saygıdan hem de hastalık olmasın diye kayıplarını toprağa verebilmek için birbirlerine izin veriyorlar. Kendi aralarında ateşkes yapıp, alandaki ölen arkadaşlarını gömüyorlar. Bu demektir ki artık birbirlerini tanıyorlar, göz göze geliyorlar.

Mesela Anzak eri N.Wilson "Türkler öyle kötü insanlar değil" diye yazıyor bir mektubunda... Üsteğmen T. E. Cozens tarafından yazılan mektupta ise şu satırlar var "Gün içinde yiyecekleri karşılıklı olarak siperin çıkıntısına koyuyor ve gönderiyorduk. Bu sabahın ilk saatlerinde Türklerle bizim arkadaşlar arasında sıra dışı bir dostlukla değiş tokuş yapıldı. Bizim çocuklardan bazıları doğruca düşman siperlerine gidip konserve, reçel, sigara takas ettiler. Yapılanlar her şeyiyle çok güzeldi ve buradaki savaşın ne kadar gereksiz olduğunu gösteriyordu" (Dr. Jonathan King - Gelibolu Günlükleri) Anzaklar dünyanın öbür ucundan buraya niye geldiklerini sorgular olmuş, vatanını ölüm pahasına savunan Türk askerlerine saygı duymaya başlamıştı. Öyle ya, savaş onların savaşı, toprak onların toprağı değildi.

Düşman kuvvetleri Çanakkale'yi deniz üstünden geçmeye çalışmış, birkaç deneme yaptıktan sonra büyük taarruza geçmiş ve 18 Mart'ta ağır bir yenilgi alarak geri dönmüştü. Bunda tabyalardan açılan ateş kadar Nusrat mayın gemisinin de önemi büyüktü. Yüzbaşı Hakkı Bey komutasındaki Nusrat, 7 Mart'ı 8 Mart'a bağlayan gece Erenköy koyuna 4,5 metre derinlikte 100'er metre arayla 26 mayın bırakmıştı. Bu koy

düşman gemilerinin boğazda manevra yaptıkları koydu ve hiçbiri bu noktanın mayınlanacağını düşünmüyordu. Kaldı ki mayın tarama gemileri ve uçakları 4,5 metredeki mayınları fark edemeyecekti. Mayınlar suya bırakılırken daha yukarıda olsa düşmanlar tarafından fark edilecek, daha derine bırakılsa düşman gemilerine tehdit oluşturmuyacaktı. Bu mayınlar, hedefi tam bulabilsin diye boğazdaki akıntı bile düşünülerek ve fiziksel hesaplamalar yapılarak bırakılmıştı. Yani mayınları bırakan uzaylılar değildi.

(Çanakkale, Çimenlik Tepesi'nde bulunan, orijinaline sadık kalınarak yeniden yapılan Nusrat Mayın Gemisi'ni ziyaret ettim. O günleri çok net anlatan bir müze olarak hizmet vermeye devam ediyor. Tavsiye ederim.)

Düşmanın karadan dendiği saldırılar da benzer şekilde püskürtülüyordu. Karşılarında sayıca az, teçhizat olarak zayıf

Türk askeri vardı ama o asker her alanda düşmanın karşısına çıkıyor, kurşunu bitse süngüsüyle, süngüsü yoksa dipçiğiyle mücadele veriyordu. Türk askeri "Ben vatanımı vermem, öleceğimi bile bile burada mücadele veririm, ben ölünce yerime gelecek başka askerlerimiz var" diyordu. Yani bu savaşta gökyüzünden bir anda beyaz-gri bulutlar inmemişti. Bir başka anekdot... Sayıları binin üzerinde düşman askeri denizden karaya çıkarma yapmış, önlerindeki tepelyi ele geçirmek istiyor. Tepede ise kurşunu bitmiş 40-50 civarında Türk askeri ne yapacağını bilemez durumda bekliyor. Bölgeye ulaşan Mustafa Kemal, askerlere "Takın süngüleri,

siperlerden nişan alın" emri veriyor. Kurşunu olmadığı halde siperlerde hazır duran Türk askerini gören düşman komutanı korkarak "geri çekilme" kararı veriyor ve dâhiyane bir fikirle geri adım atılmamış oluyordu.

Çanakkale, deniz üzerinden geçit vermemişti evet ama ya deniz altından? Belki buna bazılarının şaşırarak ama itilaf devletleri denizaltıları Çanakkale'yi geçmiş, Marmara Denizi'ne ulaşmıştı. Bunlar da yine Türk askerinin tabyalardan açtığı ateş sonucu batırılmış, Fransız denizaltısı Turquoise ise ele geçirilmiş ve bir süre Osmanlı tarafından Müstecip Onbaşı adıyla kullanılmıştır.

Marmara'ya ulaşan Avustralya Donanması'na bağlı İngiliz denizaltısı AE2, içindeki askerler esir alındıktan sonra batırılmıştır. Hatta Avustralya, senelerdir bu denizaltıyı çıkarmak istemiş ama henüz teknolojik imkanlar bu seviyeye ulaşmadığı için bunu yapamamıştır.

Yine karmaşık duygularla yazıyorum bu yazıyı dönüş yolunda. Ülkesini, canını ortaya koyarak savunan bir halkın imkansız başarısıdır bu zafer. Birbirine omuz veren, etnik kökenini sorgulamayan, kadın-erkek, çocuk-yaşlı ayırt etmeyen insanların başardığı bir mucizedir. Çanakkale'de koylardan toprağa adım atan düşman askerini bir metre dahi ilerletmeyip göğsünü siper edenlerin zaferidir. Kurtuluş Savaşı'nı kazanmamızı sağlayan itici güçtür Çanakkale Zaferi... Tüm şehitlerimizi minnet ve saygıyla anıyorum.

taş kesilmiş insanlar kenti

Bizim meslekte ilke kabul edilen bir terim vardır: Bir bilginin unutulmasını istemiyorsanız, öğreteceğiniz bilgiyi yaparak, yaşatarak öğretin. Okul yıllarında münazaralarda hep çok gezen mi bilir, çok okuyan mı? diye kıran kırana savunulan tezleri eğer bugün savunsaydım kesinlikle "çok gezen" diyerek Pompei'yi örnek gösterirdim.

İtalya'daydım... Gezinin ikinci günü Floransa'da yoğun bir programdan sonra tur rehberi sabah 08:00'de Napoli'ye doğru yola çıkılacağını ama öncelikle rotada Pompei'nin olduğunu söyledi. Yıllarca öğrencilerime Vezüv yanardağını, sönmüş bir yanardağın aniden aktifleşerek bir şehri yuttuğunu anlatmıştım.

Saatler sonra Pompei'de idik. Karşımızda tarihi bir şehir kalıntısı vardı. Napoli'ye 25 km uzaklıkta 8 kapısı olan, kesme taşlarla döşeli yollardan yürüyerek şehrin merkezi denilen meydana ulaştık. Tam ortada bir taş sunak denen yerde tanrılara kurban edilecek genç kızların boylu boyunca yatırılıp, heykel tanrılarının karşısında öldürüldüklerini duyunca canım acımıştı.

Oysa şaşkınlığının daha başında olduğumu ben de sonraları fark edecektim. Bir öğretmen olarak benim bile yüzeysel olarak bildiklerimi, gerçek olarak yerinde görüp yaşamak çok farklıydı.

Üzerinden 2000 yıl geçmiş bir tarihin üzerinde yürürken, kölelerin çektiği asillerin arabalarının tekerlek izleri sanki tarihe tanıklık ediyorlardı.

Romalılar M.Ö 1. yüzyılda Vezüv Yanardağı eteklerindeki Pompei'ye yerleşmişler. Aristokrat, yönetici ve zenginlerin yaşadığı, en güzel villaların, havuzların, hamamların, meyhanelerin, sanat eserlerinin Romalıların tüm ihtişamını barındıran bu şehre 24 Ağustos 79 yılı saat 13.00'te Vezüv'den ateşler püskürmeye başlamış. Vezüv'ün patlamasından sonra deniz lavlarla dolmuş ve denizle hiçbir bağı kalmamış Pompei'nin... O zaman ılık deniz rüzgarlarına açık bir liman kenti olarak zenginliğin, ihtişamın, debdebenin, fuhuşun inanılmaz boyutlara ulaştığı bir yer haline gelmiş.

Patlamadan sonra halkın bir bölümü, limana doğru kaçıp, gemilerle kıydan uzaklaşmaya çalışmışlar. Ancak suların yükselmesiyle hepsi denize dökülmüşler. Şehrin surları içinden akan kızgın lavlar denizin içine doğru akıp suyu kaynayan kazana dönüştürdüğü için de içindeki tüm canlıları eritiyormuş. Gökten kızgın kül bulutu, ardından gaz ve taş yağmaya başlamış, zehirli gazlar soluyanları anında öldürmüştü.

İnsanlar o anda ne yapıyorsa, o şekilde üzerlerine yağınlarla taş kesilmişler. Son ekmeğini fırından çıkaramayan fırıncı, başı ellerinin arasında çaresizce bakan adam, çocuğunu emziren anne evinden çıkmaya çalışırken, şehirden kaçmaya çalışan kapı önünde yığılmış taş kesilen insan, hayvan ve tüm canlılar...

Hepsi taş kesilen insanlar kenti Pompei'de...

Günümüzde İtalya'da açık hava müzesi olarak sergilenmekte ve Allah tarafından cezalandırılmış kavimlerden biri olarak anlatılmaktadır.

bir teşekkür ve bir uyarı

Senin için;

Çok sevdiğim,

Hızlı araba kullanmayı da bıraktım.

Daha çok sevdiğim sigarayı da.

Lafa söze gelemez,

Kolay istifa eder, kimseye eyvallah çekmez,

kimsenin ayağına gitmezdim.

Senin için,

O kadar gururlu olmayı da bıraktım.

Sıkıldım.

Heyecan olsun diye kendimi oradan oraya atardım.

Tehlikeli sıkılmalarımı bıraktım.

Heyecanlarım uslandı.

Daha kolay öfkelenir, daha zor anlardım.

Senin için,

Depolarımı anlayış doldurdum, öfkemi bıraktım.

Ben de bir çocuktum.

Bilmezdim, umursamazdım.

Kimseye sorumluluk duymazdım.

Senin için pervasız çocukluğumu da bıraktım.

"Mutlu olmazsan çocuğunu da mutlu edemezsin" dediler.

Depresyon aşıydım.

Senin için çok sevdiğim mutsuzluğumu da bıraktım.

Zor geldiğinde gidebilirdim, sıkıştığım da kaçabilirdim.

Herkes kadar ben de korkaktım.

Senin için korkaklığımı da bıraktım.

Ben bir deli oğlandım.

Kabıma sığmazdım. Kabımı satıp, yatırım yaptım.

Deliliğim beni bıraktı.

Senin için,

Yiyip içip,

Kendime zarar vermeyi,

Nerde akşamsa orda sabah etmeyi,

Doktor ne derse tam tersini yapmayı da,

Yan bakana, yan bakmayı,

Laf edene, laf etmeyi,

Varsa bir durum hop dalmayı,

Körü körüne cesaretli olmayı da bıraktım.

Biliyorum,

Bunların hiçbirini benden istemedin ama,

Senin için gençliğimin neredeyse tüm arzularını, takıntılarını,

boş oturuş ve kalkışlarını bıraktım.

Sen, benim seni büyüttüğümü sanıyorsun ama asıl sen beni büyüttün.

Teşekkür ederim oğlum.

Sinan Tuzcu

unuttuğunu “unutmak”

Gördüğünü, duyduğunu, insanlığını, mesleğini, dürüstlüğü, eğitimi, aileni, verdiği sözleri unutmak! Unutamasa(k) nice olurdu “insan” halimiz! Nasıl dayanırdık?

Dayanmak, katlanabilmek için mi unutulmuşlar?

Devletler nasıl savaşırdı insanlar bir önceki savaşı unutmazlar?

Unutmasalar “geçen” bayram yollarda kaybettiklerini; insanlar nasıl binerdi rahat ve huzur içinde arabalarına, otobüslere?

“Susurluk’ta nasıl ayrılan ve tost yedik unutmasak ‘Susurluk’ kazasını?”

Unutmasa(k) nasıl giderdik sandıklara? Yitirmesek toplumsal hafızamızı, yitirmesek acılarımızı bir çırpıda, nasıl yaşardık onca yıl bu topraklar üstünde böylesi “vurdumduymaz”, böylesi “rahat”, böylesi “erdemli?” “Düştüğü yerde ‘unutulmaz’ acılar” demeyin bana, unutulur! Kısa, uzun, az, çok; ama kar gibi erir zaman ya da kum gibi akar, içine acı düşen de “unutur” yaşamak için! Böylesi hafızasız bir toplumda yaşamak için! Referandumları, trafik kazalarını, gösterilerde polis tekmesiyle “ana” karnında ölen bebekleri, 16 yaşındaki çocukların maçı basıp “burun kıran” canileri, “Baklava çaldı” diye hapis yatan çocukları, Millet Meclisi’nde bütçe konuşması sonlanırken, 10 yıl zarfında en az “üç” adet nükleer enerji santrali yapacağız diyebilen başbakanın bir sonraki seçim oyunu katlayarak kazanması nasıl mümkün olurdu; unutmamak?

“Siyasi slogan atarsanız, sizi üniversiteden atarım” diyen rektörü; yorgunluktan kaza yapıp ölen set arkadaşlarını, hakaret eden yapımcıları, sanat sevicilerini, çatal fırlatanları, manşetleriyle hayat bitirenleri, Hrant Dink cinayetini, Uğur Mumcu suikastını, Madımak’ta yakılanı, Madımak’ı yakarı, Aziz Nesin’i, Asım Bezirci’yi, Erzurum, Kocaeli, Erzincan, Düzce depremini, Çernobil’den çay içirenleri, Kazım Koyuncu’yu, Nazım Hikmet’i, Sabahattin Ali’yi, tiyatro oyunu oynadığı için yanan Şan Tiyatrosu Sahnesi’ni, yazdığı yazıları beğensek de beğenmesek de düşüncesi için her köyden kovulan köşe yazarlarını, Silivri’de suçsuz yatanları, suçlu olup yurdun dışına kaçanları, açlık grevlerinde ölenleri, ihtilalleri, karakolda işkence görenleri, Manisa Çocukları’nı, İstanbul Şehir Tiyatroları müdürlük

kadrosundan maaş alan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi hocalarını, siyasi fikri, düşüncesi ne olursa olsun düşüncesini özgür söyleyemeyen, söylediğinde işkence, baskı, zulüm gören aydınları, erken öttü diye kesilen horozu, işini bilen memurumu, dün olanı, evvelsi gün olanı, yarın olacağı unutamasa(k) bu ülkenin güzel insanları nasıl yaşar? Bu “unutmak” halidir bizi biz yapan, bu yitik, esrik akan zamandır bizi yaşanana ve yaşanacak olana mahkum eden... Okuyup ya da okumayıp geçtiğimiz üçüncü sayfa haberleridir, yarın o sayfalarda olabilme ihtimalimize sebep...

Yarın bu ülkeyi terk edip, sürgünde ölebilmek ihtimalimize sebeptir “unutma” isteğimiz! **Aylarca grevde olan basın emekçilerini kocaman gazetelerimizin; ne mutlu köşelerine taşıyamama sebebimizdir, “unutmak”**

Ve ardından konuşmak olup bitenin!

Ama hep ardından! Bunca histerik, abartılı, kör, kel ve fodul ve vurdumduymaz siyasetçiye, politikacıya, gazeteciye, sanatçıya, akil adama, ombudsmana, ressam paşaya sahip olmamızın sebebidir “unutmak”

“Karşı” olamama halidir “unutmak”

Oysa ne güzel yazmış Orhan Veli, PTT çukurunda yitmeden, “yitip” de gitmeden!

KARŞI

Gerin, bedenim, gerin;
Doğan güne karşı.
Duyur duyurabilirsen,
Elinin kolunun gücünü,
Ele güne karşı.
Bak! Dünya renkleri içinde!
Bu güzel dünya içinde
Sevin sevinebilirsen,
İnsanlığın haline karşı.
Durmadan işliyen saatlerde

Dişli dişliye karşı;
Dişlilerin arasında,
Güçsüz güçlüye karşı.
Herkes bir şeye karşı.
Küçük hanım, yatağında,
uykuda,
Rüyalarına karşı.
Gerin, bedenim, gerin,
Doğan güne karşı.

Nazlı Hatipoğlu

dört dolunay iki mevsim

Gece ortayında üç kez çiçek açtığın sokak kenarı yerlerinde, yüzüne dik düşen bakış açısıyla, sabah saatlerinde kapalı oluyor genelde... Özellikle senden dört dolunay iki mevsim sonra mı kapalı oluyor? Bilmem kaç yağmurlu sokak sonra mı utanmadan üzerine muşambadan karbondioksit grisi örtüler çekiyorlar? Sen olsan, örtebilirler miydi senin üç kez çiçek açtığın yerleri? Ya beş yüz on bir adımlık yollarımıza kokunu bırakmana ne demeli? Dört dolunay kalıcı, utanmadan. Sağına saptığımız sokaklara girmiyorum bile, İspanyol arabeski şarkıları durup dinlediğim... Önünde yüzüne en duyarlı ifadeni çizip dinlediğin sokak müzisyenleri yine aynı köşede aynı şarkıyı çalıyor hem de aynı o Ağustos gecesi gibi, buna ne diyeceksin? Onlar hala o gecede yaşıyor galiba, ne ahmaklık ama! Sen bir fotoğrafın önünde dünyayı kurtaran insan, inanma böyle karelere yalan basıyor deklanşörleri. Hem durduğu yerde duruyor işte, milim oynatsan

bende zeminler kayarken duvarın rengi iki ton daha açıktır, sadece tozdan... Önünden geçip giden insanlar, ne diye durup atomlarına kadar konuşsun bir fotoğrafı, hem de unutulmaz film sahneleri gibi, sarmal merdiven arasında, ne gerek vardı ve ne büyük ahmaklıktı! Üstelik çok katlı otopark girişlerinde ısınırken, en son elmacık kemiklerin ısınıyordu elbette, Kasım’ın ortasında açan tüm çiçekleri ezip baktın yüzüme gecenin ortasından, utanmadan. Ezilen çiçeklerin rengi karıştı her katına otoparkların, oradan hava renkliliğine trafik esnalarında... Ne yüce ahmaklıktı renklerini doğa olayına dönüştürmek! Hem yeşil aynı gece boyuna gözlerinle boyanmamış mıydı? Utanmadan.

Yaprak Döner

kitap ayracı

"Yüreğini kolla, ölmeden çürüyorsun."

Gabriel Garcia Marquez / Yüzyıllık Yalnızlık

"Serpilen aydınlıkta dalların arasından,
büyülenmiş bir ceylan gibi bakıyor zaman."

Ahmet Hamdi Tanpınar / Huzur

"Bana ait tek odanın penceresi hep karanlığa bakar.
O yüzden geçmişimi de göremem geleceğimi de.
Zifiri bir hayatın içinde hem kalabalık,
hem yalnızlık."

Mine Söğüt / Deli Kadın Hikayeleri

"Sensiz olmuyor" diyen kalbe güvenilmez.
Sensizliği denemiştir, bugün değilse yarın,
mutlaka başaracaktır."

Nazan Bekiroğlu / La: Sonsuzluk Hecesi

"Şöyle dedi: 'Çok korkuyorum.' Neden, diye sordum.
'Öyle mutluyum ki, Doktor Resul. Böylesine büyük,
müthiş bir mutluluk, insanı korkutuyor.
Yine nedenini sordum, şöyle dedi: Senin bu kadar
mutlu olmana, ancak senden bir şey almaya
hazırlandıkları zaman izin verirler."

Khaled Hosseini / Uçurtma Avcısı

"Kitap bir limandı benim için. Kitaplarda yaşadım
ve kitaplardaki insanları sokaktakilerden
daha çok sevdim."

Cemil Meriç / Bu Ülke

"Yüce Tanrım! Ya ona azıcık merhamet ver, ya bana
çokça dayanma gücü. Ya bende ki sevginin birazını
ona ver; ya ondaki vurdumduymazlığın birazını
bana. Tanrım! ya onu bana ver, ya beni ona..."

İskender Pala / Efsane

"Pusulanın hep kuzeyi gösteren ibresi gibi,
bir erkeğin suçlayan parmağı da daima
bir kadını gösterir."

Khaled Hosseini / Bin Muhteşem Güneş

"Birden derdimin ne olduğunu anladım.
Hiç deneyimim yoktu. Başımdan hiç aşk macerası
geçmemişken, hiç çocuk doğurmamışken,
ölen birini bile görmemişken, yaşam hakkında
nasıl yazabilirdim?"

Sylvia Plath / Sırça Fanus

"Çünkü bilirsiniz, takvimlere bakarak tayin edilen
zaman sadece buz gibi bir matematiktir.
Oysa özlemekler sayılmaz. Özlemekler bilhassa
yalnız kaldığımızda gelir suratımıza kürekler vurur."

Aylin Balboa / Belki Bir Gün Uçarız

"Bütün diğer saatler ilerlemeye devam ediyorsa,
senin zamanın arızalıdır. Arıza ise makbul
bir şey değildir"

Karin Karakaşlı / Yetersiz Bakiye

"Sen bana gelmedin; kendini, bana getirdin
- 'Al bunu' dedin: 'Ben bununla ne yapacağımı
bilemiyorum; belki sen, bilirsin' dedin"

Oruç Aruoba / İle

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

#kafamagör

Nisan 2015 - Sayı: 8 - Aylık Edebiyat Mizah Dergisi

Aylık Yaygın Süreli Yayın - Yayıncı: Gökcan Yapım Ltd. Şti.

İmtiyaz Sahibi: Mert Çanga

Sorumlu Müdür ve Yayın Koordinatörü: Ayça Derin Karabulut

Görsel Yönetmen: Begüm Semerci Kapak: Hakan Arslan

Reklam: Deniz Güldal - Ulaştırma: Mehmet Akbal

Adres: Koşuyolu mah. İsmailpaşa sok. No:44 Kadıköy/İstanbul

www.kafadergi.com - bizyazin@kafadergi.com - reklam@kafadergi.com

Tel: (0216) 428 9 888/ Baskı: A4 Grafik Matbaacılık Yayıncılık Reklam ve Bilgisayar

Hizmetleri Ltd. Şti. (0212) 452 40 99 Mahmutbey Cad. Meriç Sk. No:26 Şirinevler/İst.

Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22

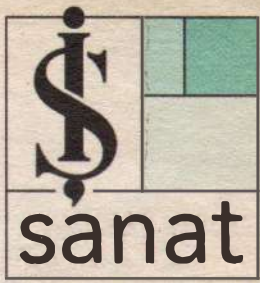
Kafa Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, espri, karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayın evi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görsel yayın organında ve sanal ortamında kullanılamaz.

nisan'da n'apsak?

kafası

İş Sanat
Kültür Merkezi
İş Kuleleri 34330
Levent / İSTANBUL
Tel: 0212 316 10 83
facebook/issanat
twitter/issanat

3

DULCE PONTES

İş Sanat Fado müziğinin tartışmasız en önemli ve en özel seslerinden birini, Dulce Pontes'i sahnesinde ağırlamanın mutluluğunu yaşıyor. 1991'de Canção Ulusal Festivali'ni kazanmasının ardından aynı yıl Eurovision Şarkı Yarışması'nda ülkesini temsil ederek uluslararası arenada yıldızı parlayan Pontes, 1993 çıkışlı albümü Lágrimas ile sadece Portekiz'de değil tüm dünyada unutulmaya yüz tutan Fado'nun üzerine dikkatleri çekerek, bu Portekiz mirasının yeniden keşfedilmesinde önemli bir rol oynadı. Gözyaşı ve hüznle söylediği şarkıları ile seyircilere mutluluğu aktarabilen Portekizli sanatçı, muhteşem sesiyle sizlere İş Sanat'ta unutamayacağınız bir gece yaşatacak. 3 Nisan 2015 Cuma, Saat: 20.00

JESSICA LANG DANCE COMPANY

İş Sanat'ta bu sezon dansa doyamayacaksınız! Yaratıcı koreografileri ile tasarımcı ve sanatçılarla gerçekleştirmiş olduğu başarılı sahne işbirlikleri için Dance Magazine tarafından "görsel kompozisyon ustası" olarak tanımlanan Jessica Lang'ın dans topluluğu Jessica Lang Dance Company iki gece üst üste İş Sanat'a konuk oluyor. Henüz 2011 yılında kurulmasına

rağmen dans otoritelerinin dikkatini çekmekte gecikmeyen bu sıra dışı topluluk, kısa sürede tüm dünyadaki izleyicilerini ritmin ve müziğin büyüüne çekmeyi başardı. Bu dans dehasının imzasını attığı eserlerin yaratımı ve sahnelenmesi görevini üstlenen Jessica Lang Dance Company, yetenekli ve doğal dansçıların nefes kesen performansları ve dünyanın başlıca salonlarındaki kapalı gişe etkinlikleriyle uzun bir süre daha dans dünyasını sallayacağı benziyor. 9- 10 Nisan 2015 Perşembe - Cuma, Saat: 20.00

14

GENEVA CAMERATA & DAVID GREILSAMMER & MARTYNAS LEVICKIS

Henüz Royal Academy'de öğrenciyken 2010 yılında katıldığı "Yetenek Siziniz Litvanya" adlı yarışmada kazandığı birincilikle ülkesinde bir anda ünlenen Martynas Levickis, bu sezon İş Sanat'a ilk kez konuk olacak genç virtüözlerden... Çoğunlukla Doğu Avrupa ve Güney Amerika halk müzikleriyle özdeşleşen enstrümanın her yerde, her türden müziği icra edebileceğini ispatlamak isteyen genç sanatçı, kendi adını taşıyan ilk albümünü Temmuz 2013'te Decca etiketiyle piyasaya çıkardı. Beethoven'dan Vivaldi'ye, Ennio Morricone'den Lady Gaga'ya uzanan müthiş bir stil yelpazesinde akordeonuyla dinleyenlere zaman içerisinde keyifli bir yolculuk sunan Litvanyalı virtüöz, gecede yeni neslin parlak ve çok yönlü solistlerinden oluşan oda topluluğu Geneva Camerata ile aynı sahnede buluşuyor.

14 Nisan 2015 Salı, Saat: 20.00

19

KELOĞLAN / Bir Varmış Hiç Yokmuş

"Bir Varmış Hiç Yokmuş" meddah, orta oyunu gibi geleneksel Türk tiyatrosunun öğeleri ile Anadolu'nun zengin tekerleme, masal ve karakterlerini bir araya getirerek bizlere eşine az rastlanır bir hikâye anlatıyor. 19 Nisan 2015 Pazar, Saat: 15.00

28

Milli Reasürans'ta Parlayan Yıldızlar/ Ferhat Can Büyük

Piyano eğitimine beş yaşında Aytaç Rızagülyeva ile başlayan Ferhat Can Büyük, 2008 yılında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'na girerek Prof. Meral Yapalı'nın piyano sınıfına kabul edildi. Genç piyanist aynı yıl Kadıköy Belediyesi'nin düzenlediği KASDAV etkinliklerinde "Gelecek Vadeden Piyanist" ödülünü kazandı. İstanbul'un kültür ve sanat hayatına 14 yıldır yön veren İş Sanat, ülkemizin gururu genç sanatçılarımızı müzikseverlerle buluşturmaya devam ediyor. 28 Nisan 2015 Salı, Saat: 20.00

9-10

13

GÜN OLUR, ALIR BAŞIMI GİDERİM / Orhan Veli Kanık Şiirleri

"Garip" akımının öncülerinden olan Orhan Veli (1914-1950), ölçüsüz ve uyaksız, söz sanatlarının yer almadığı, önceki şiir anlayışına ilişkin şiirsel öğelerin kullanılmadığı, yalın bir yapı içinde akla yönelen şaşırtıcı ve yergisel şiirler yazdı. Tematik bir bütünlük içinde hazırlanan ve müzikle şiirin iç içe geçtiği "Gün olur, alır başımı giderim" adlı dinletide, Orhan Veli'nin şiirlerini Metin Belgin okuyacak

ve Serdar Yalçın'ın, şairin şiirlerinden bestelediği yedi eseri de Deniz Erdoğan Likos ve Zafer Erdaş seslendirecek.

13 Nisan 2015 Pazartesi, Saat: 20.00 - Ücretsiz

PHILHARMONIA QUARTET BERLIN & EFE BALTACIGİL

İngiliz basını tarafından "En İyi Dörtlü" ilan edilen Philharmonia Quartet Berlin ve ülkemizin klasik müzik alanında yurt dışındaki en başarılı temsilcilerinden Efe Baltacıgil İş Sanat çatısı altında buluşuyor. Dünyaca ünlü keman virtüözü Yehudi Menuhin'in övgüyle söz ettiği topluluk, Berlin Filarmoni Orkestrası'nın yaylı sazlar grup şefleri tarafından kurulduğu 1984 yılından beri yoğun uluslararası

konser takvimi ve geniş diskografisiyle dünyanın en iyi yaylı kuartetleri arasında kendine yer edindi.

Ödüllü kayıtları ve sanatsal hüneriyle tüm dünyada seyircileri kendine hayran bıraktıran Philharmonia Quartet Berlin, konserde mükemmel nüansları ve içten gelen müzikalitesiyle pek çok kez uluslararası müzik otoritelerinin dikkatini çeken Efe Baltacıgil'le sahneyi paylaşıyor. 17 Nisan 2015 Cuma, Saat: 20.00

TOM HARRELL QUINTET

Bu sezon caz kuşağının son konuğu caz trompetin en yetkin isimlerinden Tom Harrell. Zamanımızın en yaratıcı ve tavizsiz caz enstrümancılarında ve bestecilerinden biri olarak tanınan Harrell, 260 kaydı aşan diskografisi ve 40 yılı aşan kariyerine rağmen aktif olarak gerçekleştirdiği kayıtlar ve dünya çapındaki turneleriyle taze ve güncel kalmayı beceren nadir müzisyenlerden. Sanatçı, trompet ve flugelhorn'da sahip olduğu sıcak ve parlak tonunun yanı sıra icra ve bestelerindeki eşsiz armonik ve ritmik derinlikle şimdiden meslektaşları ve sadık hayranlarının gözünde bir caz ikonu olarak yer almış durumda. 21 Nisan 2015 Salı, Saat: 20.00

*Biletler Biletix ve İş Sanat Ana Gise'sinde.

21

17

Bu bir ilandır.

dalga

Mesut sanmak için kendimi
Ne kağıt isterim, ne kalem
Parmaklarımda sigaram
Dalar giderim mavisinden içeri
Karşımda duran resmin...

Giderim deniz çeker
Deniz çeker, dünya tutar
İçkiye benzer bir şey mi var
Bir şey mi var ki havada
Deli eder insanı, sarhoş eder?

Bilirim, yalan, hepsi yalan
Taka olduğum, tekne olduğum yalan
Suların kaburgalarımdaki serinliği
İskotada uğuldayan rüzgar
Haftalarca dinmeyen motor sesi
Yalan...

Ama gene de
Gene de güzel günler geçirebilirim
Geçirebilirim bu mavilikte
Suda yüzen karpuz kabuğundan farksız
Ağacın gökyüzüne vuran aksinden
Her sabah erikleri saran buğudan
Buğudan, sisten, ışıktan, kokudan...

Ne kağıt yeter ne kalem
Mesut sanmam için kendimi
Bunların hepsi... hepsi fasafiso
Ne takayım, ne tekneyim
Öyle bir yerde olmalıyım
Öyle bir yerde olmalıyım ki
Ne ışık, ne sis, ne buğu gibi
İnsan gibi...

Orhan Veli Kanık - 1949

Yasar
Kemal

İnsan
evrende gövdesi kadar değil,
yüreği kadar yer kaplar...”